

HRVATSKI VOJNIK

Broj 431 • 27. rujna 2013. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

22. OBLJETNICA HRM-A
**MORNARICA VIŠESTOLJETNE
TRADICIJE ZA SIGURNOST
HRVATSKOG JADRANA**

**SUVREMENI
SUSTAVI ZAŠTITE
VOZILA**

**VOJNI POLIGON
"EUGEN KVATERNIK"**

**SBO - ODGOVOR NA
SUVREMENE ZAHTJEVE
VOJNE OBUBE**

VOJARNA "ZEMUNIK"

**ZAVRŠENA OBUKA OBUČAVATELJA
BOĆNIH STRIJELACA**

ISSN 1330 - 500X PRINTED IN CROATIA 0 3 9 1 3
9 771330500003

SADRŽAJ

- 4 VOJNI POLIGON "EUGEN KVATERNIK"**
SBO - odgovor na suvremene zahtjeve vojne obuke
  - 7 VIJESTI**
Predsjedavajući Vojnog odbora EU u Hrvatskoj
  - 8 22. OBLJETNICA HRM-a**
Mornarica višestoljetne tradicije za sigurnost hrvatskog Jadran
  - 10 VOJARNA "PETAR ZRINSKI"**
Početak izobrazbe na HVU

IMPRESSUM

Nakladník:

**MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTVO
ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA**

Glavni urednik:
Zamjenica glavnog urednika:
Urednici i novinari:

Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morf.hr)

Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Leida Parlov (leida.parlov@mohr.hr)

Domagoj Vlahović (domagoj.vlahovic@gmail.com)

Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

Petra Kostanjšak (petra.kostanjsak@mohr.si)

Gordana Jelavić (gordana.jelavic@yahoo.com)

Tomislav Brandt

Josip Kopi, Davor Kirin

Zvonimir Frank (urednik)

Damir Bebek, Predrag Belušić

Igor Vitanović, tel: 3786-348;

Intergrafika TTŽ d.o.o., Bistrica

Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b,

10000 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn>

3000 primjeraka

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2013.
Novinarski priručnik objavljen u Hrvatskom vojniku nisu slijedbeni stav Ministarstva obrane RH

ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA
I IZDAVAŠTVA

19 VIJESTI IZ OSRH

Završio pripremni kamp za polaznike Temeljne časničke izobrazbe

22 NATO NOVOSTI

Budućnost Saveza

24 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE

Švedskoj dostavljen prvi AW139

28 KOPNENA VOJSKA

Suvremeni sustavi zaštite vozila (II. dio)

34 VOJSKE SVIJETA

Alžirska ratna mornarica

39 UJEDINJENI NARODI

Povijesni sporazum o trgovini oružjem

42 PODLISTAK

Paragvajski rat

46 FILATELIJA

Marke - spomen na vojno školstvo

47 VEKSIFOLOGIJA

Španjolske vojne zastave

48 MULTIMEDIJA

Prvi dojmovi novog iOS-a 7

14 HRVATSKE VODENE BOMBE

15 HRVATSKA ZRAČNA SNAGE SU PREDSTAVILE NOVU VARIJANTU TROTELJEVA U MEDJUNARODNIM HIGIJAMA GĀSËNJA POŽARA A OVOGODIŠNJE JE SUDJELOVANJE RÖF TEH. KOM. NA UDRŽAVLJANJU VODENIH BOMBA SMOČETI I UČINKOVITOSTI HRVATSKIH ZRAKOPLOVACA. PORTUGALSKI SU MEDJI KATOLIKI, A POLJSKI HRVATSKI LETČIĆI PREDAJU I KROKU NA UN GAŠENJA POŽARA KOJI SE POTVRDIO KAO EPIKONI I DOKU-

28 KOPNENA VOJSKA

29 SAVREMENI SUSTAVI ZASTITE VOZILA

U PORTUGALU BILE NAJEFIKASNije

28 KOPNENA VOJSKA

29 SAVREMENI SUSTAVI ZASTITE VOZILA

(II. dio)

U PORTUGALU BILE NAJEFIKASNije

UVODNIK

Mnogi događaji, među kojima se ističu velike hrvatske i međunarodne vojne vježbe na zemljištu, neodvojivi su od jednog od najvećih vojnih poligona u Europi. Tijekom tih s jedne strane atraktivnih, a s druge strane iznimno složenih i zahtjevnih aktivnosti, uvijek su u prvom planu postrojbe i pojedinci koji se obučavaju ili vježbaju. Zbog njih, uloga Središta za borbenu obuku bez kojeg je svaki događaj na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" – Slunj nezamisliv, rijetko je kad dovoljno eksponirana. Stoga vam u ovom broju predstavljamo SBO te poligon i njegove obučne sadržaje potaknuti činjenicom da su broj i intenzitet aktivnosti na njemu u stalnom porastu.

U Puli je svečanim postrojavanjem pripadnika Hrvatske ratne mornarice održan središnji dio dvodnevнog obilježavanja Dana HRM-a i 22. obljetnice utemeljenja te grane OSRH.

Donosimo i zanimljivu reportažu o obuci obučavatelja bočnih strijelaca na helikopteru MI-171 Sh, koju su s hrvatskim timovima provodili američki instruktori iz Nacionalne garde Minnesota. Hrvatski polaznici, od sada i certificirani instruktori, ubuduće će moći provoditi obuku kako za hrvatske, tako i strane pripadnike ratnog zrakoplovstva koji se pripremaju za zadaće bočnih strijelaca.

Ne trebamo posebno isticati kako su posade kanadera sposobljene za djelovanje u najtežim uvjetima. No kada pohvale stizu iz drugih zemalja onda nas one čine posebno ponosnim. Portugalski su mediji tijekom hrvatske pomoći u gašenju velikih požara u toj zemlji, taktku gašenja hrvatskih letačkih posada okarakterizirali efikasnijim i boljim, o čemu više možete pročitati u ovom broju.

Zaštita oklopnih vozila od ručnih raketnih bacača, kao i njihove podnice od mina, postala je imperativ u raznim novijim misijama. Kako se u misijama ponavljaju koriste lakšim vozilima, razvoj je većinom usmjeren na aplikacije namijenjene upravo njima. Istodobno se javila i potreba za osiguranjem solidnog osnovnog oklopa: razvoj je usmjeren na nove materijale kako bi vozila i dalje ostala u kategoriji lakih...

Uredništvo

Vojni poligon "Eugen Kvaternik" – Slunj kojim upravlja Središte za borbenu obuku (SBO) u mirnodopskom razdoblju jedna je od središnjih točaka cijelokupnih vježbovnih aktivnosti naših Oružanih snaga

■ VOJNI POLIGON "EUGEN KVATERNIK"

SBO

ODG ZAH

Glavni poligon OSRH vojni poligon "Eugen Kvaternik" – Slunj kojim upravlja Središte za borbenu obuku (SBO) u mirnodopskom razdoblju jedna je od središnjih točaka cijelokupnih vježbovnih aktivnosti naših Oružanih snaga. Mnogi događaji, među kojima se ističu velike hrvatske i međunarodne vojne vježbe na zemljишtu, neodvojivi su od jednog od najvećih vojnih poligona u Europi. Tijekom tih s jedne strane atraktivnih, a s druge strane iznimno složenih i zahtjevnih aktivnosti, uvijek su u prvom planu postrojbe i pojedinci koji se obučavaju ili vježbaju. Zbog njih, uloga Središta za borbenu obuku Zapovjedništva za obuku i doktrinu HKoV-a, bez kojeg je svaki događaj na vojnem poligonu "Eugen Kvaternik" – Slunj nezamisliv, rijetko je

Posljednjih godina izgrađeni su konvoj-cesta, naselje za urbane operacije MOUT, strelišta za refleksivna i situacijska gibanja na otvorenom i u zatvorenom prostoru, IED linija te strelište za kalibre do 12,7 m

kad dovoljno eksponirana. Čak i svi mi koji smo česti gosti poligona rijetko smo svjesni činjenice da je broj i intenzitet aktivnosti na poligonu u stalnom porastu, te da je njihov karakter sve složeniji, a to znači i veće zahtjeve za SBO. Kako odgovaraju na njih? Kao što samo ime postrojbe kaže, SBO bi, prije svega, trebao biti koncentriran na potporu postrojbama OSRH, saveznika i partnera koje provode vježbe na zemljишtu. No Središte je vezano uz poligon, a njegova veličina od 240 četvornih kilometara, potrebna funkcionalnost, te činjenica da na njemu stalno borave i rade i druge postrojbe (dijelovi Gmtnbr i ZzP-a) zahtjevaju veliki napor i pravu vojničku organizaciju. Brigadir Ivan Jurilj, zapovjednik SBO-a i poligona, kaže

da mu dužnost zapovjednika poligona uzima osamdeset posto vremena koje provodi na vojnem poligonu "Eugen Kvaternik" - Slunj. "Evo, u ovom trenutku se pripremamo za veliku vježbu Udar 13. No svakodnevni život i rad na poligonu mora teći nesmetano. Zato mora postojati jaka koordinacija, mora se znati tko i koje zadaće provodi. Postoji jedna riječ koju neprestano ponavljamo: sigurnost, sigurnost, sigurnost!" Da bi to postigao, zapovjednik SBO-a najviše vremena provodi na terenu. Gdje god se nalazili, kad barem nekoliko sati boravite na poligonu, u nekoj od zgrada ili hangara, na nekom vježbalištu, strelištu, ili na nekom metru od oko 150 kilometara dugih cesta i puteva, vrlo je vjerojatno da će ga prije ili poslije

Vježbe koje traže najveći udio potpore SBO-a su one u kojima se rabi simulacijski sustav MILES 2000, njihov "temeljni alat". U travnju 2014. bit će deset godina otkad ga je postrojba zaprimila

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Vojni poligon "Eugen Kvaternik" sve više privlači interes iz inozemstva. Američki vojnici su gotovo pa stalni gosti na poligonu, često dolaze i partneri iz zemalja A-5, a nedavno su, u sklopu vježbe Sava Star 13, ondje vježbali i pripadnici OS Ujedinjenog Kraljevstva

Tijekom listopada iz SAD-a u SBO stiže nova, poboljšana inačica sustava MILES! Bit će to modernizirani MILES - 2000. Određene predradnje za implementaciju sustava su već obavljene, uređene su prostorije odakle će se ubuduće upravljati vježbom. Naime, MILES 2000 će, zahvaljujući GPS uređajima i drugim tehnološkim komponentama, omogućiti zapovjednicima da na zaslonu prate svaki pokret i pucanj svojih vojnika i borbenih vozila.

OVOR NA SUVREMENE TJEVE VOJNE OBUKE

Brigadir Ivan Jurilj, zapovjednik SBO-a i poligona

susresti. Takav pristup daje rezultate, jer činjenica jest da, unatoč većem opterećenju, poligon izgleda sve bolje i urednije, a infrastruktura mu se kontinuirano razvija. "U ovom je trenutku zadovoljavajuća, ali na njoj ipak još treba dosta raditi", kaže Jurilj, dodajući da cijela postrojba teži ispunjenju visokih NATO standarda za pripremu i provedbu vježbi i obuke. Izgleda da su na dobrom putu, jer vojni poligon "Eugen Kvaternik" – Slunj sve više privlači interes iz inozemstva. Američki vojnici su gotovo pa stalni gosti na poligonu, često dolaze i partneri iz zemalja A-5, a nedavno su, u sklopu vježbe Sava Star 13, ondje vježbali i pripadnici OS Ujedinjenog Kraljevstva. Žbog tolikih međunarodnih aktivnosti, može se slobodno reći

da je poligon, uz sudjelovanje pripadnika u međunarodnim misijama, jedan od izloga koji pokazuju OSRH očima stranih partnera i saveznika.

Posljednjih godina izgrađeni su konvojcesta, naselje za urbane operacije MOUT, strelišta za refleksivnu i situacijsku gađanje na otvorenom i u zatvorenom prostoru, IED linija te strelište za kalibre do 12,7 m. Napredak je vidljiv i u komunalnoj infrastrukturi, završen je veliki restoran i kuhinja, razvijena je mreža za opskrbu vodom, agregatna mreža, a podignuto je ili obnovljeno više zgrada i postrojenja raznih namjena, od onih bitnih za svakodnevno funkcioniranje "domaćih" postrojbi, do onih za potrebe postrojbi koje na poligonu povremeno vježbaju. Ono što zasad nedostaje jest

Podignuto je ili obnovljeno više zgrada i postrojenja raznih namjera bitnih za svakodnevno funkciranje "domaćih" postrojbi, kao i postrojbi koje na poligonu povremeno vježbaju

VOJNI POLIGON "EUGEN KVATERNIK"

veća razina informatiziranosti i digitalizacije (dakle, informatička i multimedijalna oprema) vježbovih postrojenja. To je bitno za bolju analizu vježbi i obuke. Nadalje, za tenkovsko i protuoklopno streljište bila bi poželjna mogućnost automatizacije, no proračunski to zasad nije u prvom planu. Vježbe koje traže najveći udio potpore SBO-a su one u kojima se rabi simulacijski sustav MILES 2000, njihov "temeljni alat". U travnju 2014. bit će deset godina otkad ga je postrojba zaprimila, a dandas razina ispravnosti njegovih osobnih, tenkovskih i protuoklopnih kompleta prelazi 90 posto! Američki proizvođač, koji često kontaktiraju i posjećuju SBO, upravo su začuđeni time. No sve postaje jasno kad posjetite prostor u kojem se MILES skladišti i djelatnike koji su zaduženi za njegovo održavanje. Svi procesi u brizi za sustav su razrađeni do detalja i uredno dokumentirani, djelatnici uvjernjivo vladaju materijom, a mjerje sigurnosti su na najvišoj razini. Niti jedan sanduk s komponentom MILES-a ne možete otvoriti bez urednog odobrenja i evidencije. Sve je složeno pod pravim kutem, a prostorije, iako je riječ o radio-nicama i skladištima, odišu savršenom vojničkom urednošću. To je dogmatsko pravilo koje vrijedi i za druga postrojenja SBO-a. Ipak, ne treba zaboraviti da se u SBO-u provodi prvi stupanj održavanja, dok drugi i treći radi Remontni zavod

Zapovjedništva za potporu, odnosno američki proizvođač Cubic. Govoreći o sustavu MILES, čuli smo vrlo zanimljivu vijest: tijekom listopada iz SAD-a u SBO stiže nova, poboljšana modernizirana inačica sustava MILES - 2000. Određene predgradnje za implementaciju sustava već su obavljene, uređene su prostorije odakle će se ubuduće upravljati vježbom. Naime, MILES 2000 će, zahvaljujući GPS uređajima i drugim tehnološkim komponentama, omogućiti zapovjednicima da na zaslunu prate svaki pokret i pucanj svojih vojnika i borbenih vozila. Osobnim kompletima (koji će biti podešeni za kalibar 5,56) bit će priključeni kompleti za protuoklop, BOV Patria, HMMWV i ostala vozila. Dakle, obučno-vježbowne mogućnosti koje će SBO nuditi praktički će se multiplicirati. Budućnost? Želimo se usporediti s onima koji su zasad ispred nas, kaže brigadir Jurilj. Modernizacija, razvoj infrastrukture, te lokacijske, geografske i druge prirodne karakteristike poligona "Eugen Kvaternik" snažni su argumenti koji vode SBO prema statusu kvalitetne obučne postrojbe članice NATO-a, poznate izvan hrvatskih granica. No, najjači argument je u djelatnicima i njihovu radu. "Kao zapovjednik sam iznimno ponosan na njih, oni su suradnici kakve samo možete poželjeti. Da nisu spremni, odgovorni i svjesni svoje uloge, ne bismo ništa mogli napraviti kako treba". ■

Prizori vojnih vježbi, bojnih gađanja i uništavanja UBS-a koji nam dolaze s vojnog poligona "Eugen Kvaternik" – Slunj često zasjenjuju činjenicu da je prostor poligona u najvećem dijelu netaknuti prirodnji rezervat MORH, OSRH i SBO inzistiraju na poštivanju visokih ekoloških standarda, na poligonu su dva reciklažna dvorišta. Očuvanje prirode potvrđuje čistoća riječa Mrežnica i Suvača, te gusta vegetacija i mnoštvo životinja koje su stalni stanari poligona. Djelatnici SBO-a paze na svoj radni i životni okoliš, i to ne zato što im je tako zapovijedeno, nego su jednostavno ponosni na prirodu koja ih okružuje, kaže brigadir Jurilj. Zanimljivo, na vojnog poligona "Eugen Kvaternik" – Slunj postoji i stari vodovod, još iz vremena rakovičkog junaka Eugena Kvaternika, kao i dvadesetak bunara s pitkom vodom.

Kad se, bilo gdje u svijetu, odabire lokacija za vojni poligon, traži se mjesto koje će pružiti dobre uvjete za uvježbavanje postrojbi u realnim uvjetima. Vojni poligon "Eugen Kvaternik" – Slunj je velik, pruža uvjete za obuku do razine brigade. S druge strane, prostor je vrlo "svestran". Njegova topografija podrazumijeva raznoliko zemljiste, od ravnog, manevarskog pa gotovo do gorskog. Ne zaboravimo niti nepredvidljivu klimu, kaže se da se u domu SBO-a tijekom jednog dana mogu izmijeniti sva godišnja doba. Stoga nije čudno da se u SBO-u već sada uvelike pripremaju aktivnosti zimske službe.

Foto: Stjepan BRIGLJEVIĆ

Predsjedavajući Vojnog odbora Europske unije general zbora Patrick de Rousiers od 11. do 13. rujna boravio je u službenom posjetu Republici Hrvatskoj i OSRH.

Prvog dana posjeta general de Rousiers susreo se s načelnikom Glavnog stožera OSRH general-pukovnikom Dragom Lovrićem a sastanku su nazočili i ravnatelj Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" general-pukovnik Slavko Barić, vojni predstavnik RH pri NATO i EU general-pukovnik Mirko Šundov, načelnik Uprave za operativne poslove i obuku GS ORH komodor Tihomir Erceg, načelnik Uprave za logistiku GS OSRH brigadni general Ivica Olujić, načelnik Uprave za planiranje GS OSRH komodor Marileo Staničić i tajnik načelnika GS OSRH satnik Ranko Vuica.

General Rousiers susreo se i s predsjednikom RH Ivo Josipovićem, a zatim su u vojarni "Tuškanac" održani stožerni razgovori hrvatskog i izaslanstva Europske unije. Uz generala de Rousiersa, u izaslanstvu Europske unije su

PREDSJEDAVAJUĆI VOJNOG ODBORA EU U HRVATSKOJ

posebni pomoćnik predsjedavajućeg pukovnik Simone Coccia i pobočnica CEUMC-a satnica Edwige Auber. General Lovrić je prezentirao hrvatske Oružane snage s naglaskom na strateškim dokumentima, modernizaciji, sudjelovanju u misijama i operacijama potpore miru i regionalnoj suradnji. Tijekom sastanka se razgovaralo kako Hrvatska snažno podupire euroatlantsku perspektivu svih zemalja regije ostajući predana pružanju potpore i pomoći na njihovu putu prema euroatlantskim integracijama. Važan dio hrvatskog doprinosa jest prenošenje iskustava i stečenih znanja. Aktivnosti sudjelovanja u mirovnim misijama i operacijama podupiru intenziviranje procesa euroatlantskih integracija, proces dostizanja interoperabilnosti i razvoj ukupnih operativnih sposobnosti oružanih snaga. Razgovaralo se i o inicijativi Europske unije za udruživanje i dijeljenje (Pooling and Sharing), borbenim skupinama Europske unije te o vojnim misijama i operacijama Europske unije u tijeku. Predsjedavajući Vojnog odbora Europske unije general zbora Patrick de Rousiers susreo se i s ministrom obrane Antom Kotromanovićem, i s ministricom vanjskih i europskih poslova Vesnom Pusić.

OJI

IZASLANSTVO OS NR KINE U OSRH

Izaslanstvo Oružanih snaga NR Kine od 11. do 16. rujna boravilo je u posjetu Republici Hrvatskoj i OSRH. Kinesko izaslanstvo s trinaest članova predvodio je general zbora Du Jincai, zamjenik ravnatelja Uprave za opće političke poslove Narodnooslobodilačke vojske NR Kine. Izaslanstvo je primio predsjednik RH Ivo Josipović, a susretu su nazočili i načelnik Glavnog stožera OSRH general-pukovnik Drago Lovrić i načelnik Uprave za operativne poslove i obuku GS OSRH komodor Tihomir Erceg. Tom je prigodom general Lovrić rekao da su tijekom prijašnjeg razdoblja bilateralni odnosi između Republike Hrvatske i NR Kine bili vrlo dobri. Pozdravio je ulogu NR Kine u međunarodnim odnosima te konstruktivnom doprinosu u međunarodnoj stabilnosti i sigurnosti na globalnoj razini. Napomenuo je da obje države i njihove oružane snage dijele zajednički

interes za očuvanje globalne i regionalne stabilnosti. Predložio je da se razmotri mogućnost upućivanja viših časnika na različite oblike školovanja u OSRH. Na kraju je general Lovrić izrazio zadovoljstvo zbog bilateralnog prijateljskog susreta.

Održan je sastanak u Administrativnom sjedištu MORH-a te su kineskom izaslanstvu predstavljeni trenutačni procesi u Oružanim snagama RH, a razgovaralo se i o bilateralnoj vojnoj suradnji, mogućnostima suradnje u vojnoj izobrazbi te članstvu Republike Hrvatske u Europskoj uniji.

Kinesko je izaslanstvo posjetilo i Zapovjedništvo Hrvatske kopnene vojske u Karlovcu gdje ih je dočekao zapovjednik HKoV-a general-bojnik Dragutin Repinc te im prezentirao ulogu i zadaće HKoV-a.

Foto: Stjepan BRIGLJEVIĆ

OJI

NAČELNIK GS OSRH U SLUŽBENOM POSJETU SAD-u

Načelnik Glavnog stožera OSRH general-pukovnik Drago Lovrić boravio je od 17. do 20. rujna u službenom posjetu Oružanim snagama SAD-a. U izaslanstvu OSRH bili su i general-bojnik Mate Pađen, zamjenik načelnika GS OSRH za operacije i pukovnik Emilio Turina, pobočnik načelnika GS-a. Prvog dana posjeta SAD-u general Lovrić je s generalom Pađenom sudjelovao na godišnjem okupljanju bivših polaznika Nacionalnog sveučilišta obrane SAD-a (National Defense University - NDU). Riječima dobrodošlice nazočne je pozdravio John Charlton, stariji direktor Ureda za međunarodne studente, a nazočnima su se obratili i general-bojnik Gregg Martin, predsjednik NDU-a i pomoćnik tajnika Tom Kelly, direktor Ureda za političko-vojna pitanja u State Departmentu. Izaslanstvo Oružanih snaga RH predvođeno načelnikom Glavnog stožera primio je načelnik Stožera KoV SAD-a general zbora Raymond

T. Odijerno. Tijekom sastanka razgovaralo se o trenutačnom stanju u operaciji ISAF, planovima za djelovanje u Afganistanu poslije 2014. godine, sigurnosnoj situaciji na području jugoistočne Europe i na Bliskom istoku te o mogućnostima zajedničkog uvježbavanja pripadnika OSRH i KoV SAD-a. General Odijero je posebno zahvalio na hrvatskom sudjelovanju u operaciji ISAF te istaknuo važnu poziciju i ulogu koju Republika Hrvatska ima na području jugoistočne Europe posebno u stabilizaciji regije i očuvanja mira. Na sastanku je uz načelnika GS-a bio i hrvatski vojni izaslanik u SAD-u brigadni general Vlado Šindler. Tijekom boravka u SAD-u general Lovrić se susreo s nizom američkih obrambenih i vojnih dužnosnika kao i načelnikom Združenog stožera OS SAD-a, generalom zbora Martinom E. Dampseyem.

OJI

22. OBLJETNICA HRM-A

DANAS NAŠA MORNARICA MORA ODGOVORITI MODERNIM SIGURNOSnim IZAZOVIMA, HRM MORA BITI SPREMAN NA SUVREMENE PRIJETNJE, TE NA POMOĆ GRAĐANIMA U SLUČAJU TEHNOLOŠKIH I PRIRODNIH NESREĆA, ISTAKNUO JE U PRIGODI OBLJETNICE PREDSJEDNIK IVO JOSIPović

MORNARICA V ZA SIGURNOST

Na Gatu Rijeka u Puli 15. je rujna svečanim postrojavanjem pripadnika Hrvatske ratne mornarice (HRM), održan središnji dio dvodnevog obilježavanja Dana HRM-a i 22. obljetnice utemeljenja te grane OSRH. Postrojavanju su nazočili mnogobrojni građani Pule, te posebni gosti na čelu s predsjednikom Republike i vrhovnim zapovjednikom OSRH Ivom Josipovićem, zamjenicom i izaslanicom ministra obrane RH Višnjom Tafrom, zamjenikom i izaslanikom načelnika Glavnog stožera OSRH viceadmiralom Antom Urlićem, predstavnicima MORH-a, grana i zapovjedništava OSRH, braniteljskih udruga te lokalne uprave.

Predsjednik Republike svoje je prigodno obraćanje započeo prisjećanjem na hrvatske branitelje, a posebno one koji su poginuli za modernu i demokratsku Hrvatsku, a potom je podsjetio na višestoljetnu pomorsku tradiciju na kojoj se temelji današnji HRM. Danas naša mornarica mora odgovoriti modernim sigurnosnim izazovima, HRM mora biti spremjan na suvremene prijetnje, te na pomoć građanima u slučaju tehnoloških i prirodnih nesreća. Osobitu pažnju tijekom govora predsjednik Josipović je posvetio međunarodnim operacijama, naglasivši da pripadnici HRM-a u njima pokazuju vrhunsku spremnost i kao vrhunski stručnjaci dobivaju pohvale stranih partnera.

Zamjenica ministra obrane Višnja Tafra podsjetila je da se 22. obljetnica HRM-a obilježava simbolički u Puli, gradu bogatog povjesnog značenja i duge pomorske vojne tradicije. Također je važno što se događa i neposredno nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju. Ta činjenica za OSRH i HRM podrazumijeva i članstvo u europskom obrambenom partnerstvu, koje omogućava sudjelovanje u oblikovanju sigurnosno-obrambene uloge i položaja Europe, ali predstavlja i cijeli niz izazova na koje moramo

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Josip KOPI

Temeljno će težište djelovanja naše mornarice u idućim godinama biti na mirnodopskim zadaćama sigurnosti na Jadranu. Primarni cilj je ulazak u Šengensku zonu. Sposobnost svih institucija mjerodavnih za sigurnost mora, uključujući i HRM, utjecat će na brzinu dostizanja tog cilja. Zato HRM mora što prije razviti sustav za nadzor mora, pri čemu će najvažniji biti novi obalni ophodni brodovi i obnova radarskih sustava, istaknuo je zapovjednik HRM-a komodor Robert Hranj

IŠESTOLJETNE TRADICIJE ST HRVATSKEGA JADRANA

odgovoriti izgradnjom vlastitih, ali i zajedničkih sposobnosti s partnerima. Istaknuvši da je HRM ključan u zaštiti hrvatskog suvereniteta, sigurnosti i interesa na Jadranu, Tafra je rekla da će se donošenjem Dugoročnog plana razvoja OSRH postaviti temelj za primjerenou opremljenju, održivu i učinkovitu mornaricu. Važan korak u opremanju bit će ophodni brodovi za potrebe Obalne straže, čiji će brodograditelj biti uskoro odabran. Raduje me što će brodovi silaziti s hrvatskih navoza kao hrvatski proizvod, zaključila je zamjenica ministra. Domaćin proslave zapovjednik HRM-a komodor Robert Hranj rekao je da je Hrvatska ratna mornarica neraskidivo povezana s Jadranom, koji je važan resurs za Hrvatsku. Međutim kao izvor resursa nije nespcion i sve je podložnji štetnim utjecajima modernog, globaliziranog života. Također, on je i potencijalni prostor za sve brojnije i složenije sigurnosne ugroze, kao što su organizirani kriminal i ilegalna trgovina, šverc oružjem, ilegalne migracije... Za zaštitu od tih prijetnji HRM je danas glavni instrument državne moći. Treba posebno istaknuti da će temeljno težište

U SPOMEN POGINULIM PRIPADNICIMA HRM-a

Na Dan Hrvatske ratne mornarice, pripadnici HRM-a predvođeni zapovjednikom komodorom Robertom Hranjem poklonili su se svojim poginulim i umrlim kolegama. Izaslanstvo HRM-a zapalilo je svijeću u spomen-sobi Zapovjedništva HRM-a u Splitu, položilo vijenac pred spomen-obilježjem hrvatskim braniteljima poginulim u Domovinskom ratu, kao i na posljednjem počivalištu prvog zapovjednika HRM-a admirala Svetu Letice-Barbe na gradskom groblju Lovrinac u Splitu. Počast svom drugom zapovjedniku, admiralu Vidu Stipetiću, izaslanstvo HRM-a odalo je na mjesnom groblju Dol na otoku Braču, dok se plovibrom RTOP-42 "Dubrovnik" do splitske gradske luke i polaganjem vijenca u more, odavala počast svim poginulim pomorcima. S istim ciljem raketa topovnjača RTOP-21 "Šibenik" uplovila je u luku Makarska, gdje je zapovjednik Flotide HRM-a kapetan bojnog broda Ivo Raffanelli sudjelovao na svečanosti polaganja vijenaca i paljenja svijeća na spomen-ploču bitke kod Makarske te na spomenik hrvatskom branitelju a potom je raketa topovnjača "Šibenik" isplovila u makarski akvatorij gdje je uz mornaričke počasti svim poginulim mornarima položen vijenac u more.

djelovanja naše mornarice u idućim godinama biti na mirnodopskim zadaćama sigurnosti na Jadranu. Primarni je cilj ulazak u Šengensku zonu. Sposobnost svih institucija mjerodavnih za sigurnost mora, uključujući i HRM, utjecat će na brzinu dostizanja tog cilja. Zato HRM mora što prije razviti sustav za nadzor mora, pri čemu će najvažniji biti novi obalni ophodni brodovi i obnova radarskih sustava.

U sklopu proslave građani Pule mogli su na Gatu Rijeka razgledati neke od brodova Flotile i Obalne straže HRM-a. Prvog dana proslave, 14. rujna, vojni ordinarij monsinjor Juraj Jezerinac predvodio je misu u crkvi Gospe od mora u Puli, a na Gatu Rijeka održan je svečani koncert Orkestra i Klape HRM-a. Uoči svečanog postrojavanja izaslanstva su položila vijenec i upalila svijeće ispred spomen-obilježja hrvatskim braniteljima poginulim u Domovinskom ratu kod Centralnog križa na Gradskom groblju u Puli. Nakon postrojavanja u Domu hrvatskih branitelja u Puli predsjednik Josipović je otvorio izložbu "Povijesna uloga Pule kao ratne luke Austro-Ugarske Monarhije". ■

VOJARNA "PETAR ZRINSKI"

Peta KOSTANJŠAK, snimio Stjepan BRIGLJEVIĆ

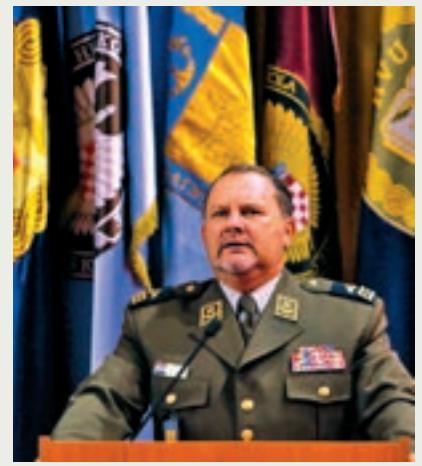
POČETAK IZOBRAZBE NA HVU

U časničkom domu Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" 19. je rujna svečano obilježen početak izobrazbe u školskoj godini 2013./2014. Svečanosti su, uz polaznike i djelatnike HVU-a, nazočili brojni uvaženi gosti iz ustrojenih cjelina MORH-a i OSRH-a te drugih partnerskih institucija.

"S ponosom možemo tvrditi da je vojni obrazovni sustav prošlo mnogo generacija vojnika, dočasnika i časnika. Pred vama je proces usvajanja vještina i znanja koje će znantno pridonijeti obnašanju vaših budućih dužnosti u Oružanim snagama, u NATO-u, Evropskoj uniji, u vojnim strukturama", rekao je na svečanosti zamjenik i izaslanik načelnika Glavnog stožera OSRH viceadmiral Ante Urlić, koji je naglasio da je u tijeku iznimno važan proces transformacije HVU-a. Posebno je istaknuo i sudjelovanje 15 stranih polaznika, pripadnika oružanih snaga partnerskih i savezničkih zemalja, koji su prepoznali vrijednost plana i programa vojne izobrazbe u Hrvatskoj.

Ravnatelj HVU-a, general-pukovnik Slavko Barić pozdravio je sve polaznike te tom prigodom istaknuo kako bi već od sljedeće godine u sklopu HVU-a trebala biti dva studijska sveučilišna programa. "Cilj je Hrvatskog vojnog učilišta da u idućih tri do pet godina postane samostalna, sveučilišna, znanstveno-nastavna ustanova, koja će biti prepoznata i u Hrvatskoj, ali i u regiji", zaključio je ravnatelj HVU-a. ■

Ove školske godine izobrazbu na HVU polazi 239 polaznika, od čega 14 Ratnu školu "Ban Josip Jelačić", 42 Zapovjedno-stožernu školu "Blago Zadro", 111 Temeljnu časničku izobrazbu, 16 Visoku dočasnicičku izobrazbu te 56 polaznika Naprednu dočasnicičku izobrazbu. U navedenim programima školovanja sudjelovat će i 15 stranih polaznika iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Kosova, Makedonije, Slovenije i Srbije. Također Škola stranih jezika "Katarina Zrinski" u Zagrebu, Osijeku i Splitu broji ukupno 152 polaznika, od čega jedan polaznik, koji se školuje u Splitu, dolazi iz Crne Gore.

Ravnatelj HVU-a general-pukovnik Slavko Barić istaknuo je kako bi već od sljedeće godine u sklopu HVU-a trebala biti dva studijska sveučilišna programa

NOVI NASLOVI U KNJIŽNICI HVU U ZAGREBU

Knjižnica Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" u Zagrebu postala je bogatija za više od 100 zanimljivih naslova na engleskom i hrvatskom jeziku. Ove su knjige u dva navrata bile izložene u knjižnici kako bi se svi zainteresirani mogli upoznati s novom građom. U knjižnici ističu da su prošle godine dobili donaciju literaturе iz Londona za Ratnu školu, a u tom je razdoblju također krenula i nabava stotinjak traženih naslova iz područja sigurnosti, opće organizacije oružanih snaga, taktike i strategije, vojnog zrakoplovstva i povijesti, Domovinskog rata, politike, menadžmenta, prava, međunarodnih odnosa itd. Neki od

POVRATAK PRIPADNIKA HRVCON-a I MNECON-a IZ AFGANISTANA

Pripadnici 21. HRVCON-a koji su od ožujka bili u NATO misiji ISAF u Afganistanu, 19. su rujna u poslijepodnevnim satima stigli u vojarnu "Pukovnik Marko Živković" na zagrebačkom Plesu. S njima su se vratili i pripadnici 7. crnogorskog kontingenta (MNECON). Vratilo se 185 pripadnika HRVCON-a te 23 pripadnika MNECON-a, dok je 40 pripadnika HRVCON-a ostalo u Afganistanu i prisluženo je 22. kontingenantu. Pripadnike hrvatskih i crnogorskih oružanih snaga dočekalo je izaslanstvo u kojem su uz izaslanika ministra obrane i načelnika GS OSRH, general-bojnika Dragutina Repinca, bili zapovjednici grana OSRH, predstavnici Ministarstva obrane Črne Gore, monsinjor Juraj Jezerinac i drugi.

Obraćajući se postrojenim pripadnicima međunarodne misije, general Repinc im je zahvalio na uloženom trudu i profesionalnosti kojom su obavljali sve svoje zadaće te time na najbolji mogući način predstavljali svoje zemlje. "Zajedničke aktivnosti Hrvatske i Crne Gore dokaz su izvrsnih odnosa i partnerske suradnje dviju zemalja u regiji", naglasio je general Repinc izražavajući svoju želju da se ta suradnja i ubuduće nastavi.

Zapovjednik 21. HRVCON-a, brigadir Krešo Tuškan, u svom je obraćanju istaknuo angažman, zalaganje i odgovornost svih pripadnika HRVCON-a i MNECON-a. "Sve zadaće koje su bile stavljenе pred nas uspješno smo izvršili. Posebno mi je zadovoljstvo što su pripadnici kontingenata dviju zemalja cijelo vrijeme radili kao jedan tim, i svima čestitam na odlično obavljenom poslu", rekao je brigadir Tuškan.

L. PULJIZEVIĆ

PRIMOPREDAJA DUŽNOSTI 21. I 22. HRVCON-a

U kampu Mike Spann, u blizini Mazar-e-Sharifa na sjeveru Afganistana, 15. je rujna održana svečana ceremonija primopredaje dužnosti 21. i 22. hrvatskog kontingenta (HRVCON) u mirovnoj misiji ISAF. Zapovjednik 21. hrvatskog kontingenta brigadir Krešo Tuškan, preduvjeći hrvatsku zastavu zapovjedniku 22. kontingenta brigadiru Jozu Matkoviću, istaknuo je kako su njegovi vojnici ostvarili vrlo dobre rezultate u operaciji ISAF. Uspjeh u preuzimanju i provedbi svih zadaća u Afganistanu poželio je i pripadnicima 22. kontingenta. Brigadir Matković zahvalio je svom prethodniku i naglasio važnost uloge hrvatskih vojnika u operaciji ISAF. Vojničke zadaće obavljaju se u multinacionalnom okruženju, uz uvažavanje nacionalnih običaja i kulture i pridržavanje svih propisanih mjera sigurnosti, zaštite i postupaka koji reguliraju osobnu i kolektivnu sigurnost, zaključio je zapovjednik 22. hrvatskog kontingenta. Uz voditelje sastavnica 21. i 22. HRVCON-a, primopredaji su nazoočili i predstavnici partnerskih zemalja.

OJI

Foto: Tomislav BRANDT

istaknutih naslova su "Suvremene sigurnosne politke" Siniše Tatalovića, knjige poznatog vojnog povjesničara i teoretičara Martina van Crevelda, zatim "Asimetrično ratovanje i vojne doktrine" general-pukovnika Slavka Barića te "Leadership: Theory and Practice" Petera Northousea. U knjižnici su također dostupni brojni domaći i strani časopisi te besplatni časopisi, čije se web-adrese mogu doznati. Knjižnica je otvorena cijeli dan, od 8 do 20 sati, a knjige mogu posuđivati svи djelatnici Oružanih snaga i Ministarstva obrane u cijeloj Hrvatskoj, neovisno o tome jesu li polaznici škola. Inače, ova je knjižnica jedna od tri knjižnice Vojnog učilišta, uz onu u Splitu i Zemuniku, a broji oko 20 000 raznih naslova. Uz vojnu literaturu pokriva niz znanstvenih disciplina - od filozofije, politike, diplomacije do informatike i prirodnih znanosti, a u sklopu knjižnice postoji i čitaonica sa šest računala s pristupom internetu.

Obuka za obučavatelje bočnih strijelaca dio je šireg programa obuke savjetodavnih zrakoplovnih timova - Air Advisory Team Pre-deployment Training Course (AAT PTC) - koja se održavala u vojarni "Zemunik" i u kojoj su zajednički sudjelovale zrakoplovne posade hrvatskih, čeških i mađarskih OS, u skladu s NATO inicijativom Pametna obrana

■ VOJARNA "ZEMUNIK"

ZAVRŠENA OBUKA OBUČAVATELJE BOĆNIH STRIJELOCA

Lada PULJIZEVIC, snimio Josip KOPI

HRVATSKI POLAZNICI, OD SADA I CERTIFICIRANI INSTRUKTORI, UBUDUĆE ĆE MOĆI PROVODITI OBUKE KAKO ZA HRVATSKE, TAKO I STRANE PRIPADNIKE RATNOG ZRAKOPLOVSTVA KOJI SE PREMAJU ZA ZADAĆE BOĆNIH STRIJELACA...

Obuka obučavatelja boćnih strijelaca na helikopteru MI-171 Sh, koju su s hrvatskim timovima provodili američki instruktori iz Nacionalne garde Minnesota, 13. je rujna uspješno završena u 93. zrakoplovnoj bazi HRZ-a i PZO-a, u vojarni "Zemunik". Hrvatski polaznici, od sada i certificirani instruktori, ubuduće će moći provoditi obuke kako za hrvatske, tako i strane pripadnike ratnog zrakoplovstva koji se pripremaju za zadaće boćnih strijelaca.

Obuka je, u svom prvom dijelu, održana na poligonu Jamadol pokraj Karlovca, a zatim je nastavljena u bazi Zemunik te poligonu Crvena zemlja kod Knina. Obuka je uz teoretski dio te dnevno i noćno letenje, obuhvaćala i gađanje meta uz uporabu NVG uređaja za noćno letenje. Voditelji obuke bili su hrvatski pilot, bojničar Saša Crnec, i pukovnik Gary Jorgensen, pripadnik Nacionalne garde Minnesota OS SAD-a koji su, na kraju provedene obuke, izrazili svoje zadovoljstvo realiziranom suradnjom i zajednički postignutim rezultatima.

PUKOVNIK GARY JORGENSEN, VODITELJ OBUKE, NACIONALNA GARDA MINNESOTE OS SAD-a

Sposobnost samoobrane helikoptera i njegovih posada posebno je važan dio u provođenju i uspješnom ispunjavanju naših zadaća. Tijekom zadnjih pet dana ovdje na Zemuniku proveli smo drugi dio obuke obučavatelja boćnih strijelaca i vrlo sam zadovoljan atmosferom, entuzijazmom i rezultatima koje smo zajednički postigli. Ljudi su ovdje jako motivirani za obuku, riječ je o odličnom timskom radu – a kod boćnih strijelaca je upravo ta komunikacija i stalna suradnja izuzetno bitna.

Suradnja OSRH i Nacionalne garde Minnesota traje već godinama i provodi se na različite načine, a ova je obuka samo još jedna potvrda njezine uspješnosti i kontinuiteta. Ostvarili smo odlično partnerstvo, volio bih da se ono nastavi i nadam se da ćemo nastaviti proširivati oblike zajedništva i suradnje.

BOJNIK SAŠA CRNEC, VODITELJ OBUKE, HRZ I PZO

Cilj je ove obuke dostizanje sposobnosti za samostalnu provedbu obuke boćnih strijelaca u HRZ-u i PZO-u. Osim toga ova je obuka nastavak ranije započete obuke hrvatskih, čeških i mađarskih savjetodavnih zrakoplovnih timova (Air Advisory Team Pre-deployment Training Course - AAT PTC) koju na Zemuniku provodimo u sklopu programa Pametne obrane (Smart Defence). Do sada su zadaće boćnih strijelaca ispunjavali samo Česi i Mađari, a od sada će ih moći provoditi i pripadnici hrvatskih OS koje će za to obučavati ovim programom osposobljeni obučavatelji. Očekuje se da će u doglednoj budućnosti naši certificirani obučavatelji provoditi obuke, kako s nacionalnim tako i s pripadnicima stranih ratnih zrakoplovstava, i vjerujem da ćemo uskoro imati prve naše, potpuno operativne boćne strijelce. Obuka je u potpunosti ispunila očekivanja, provedena je prema planu a obuhvatila je i noćno letenje i gađanje uz uporabu NVG uređaja.

Obuka za obučavatelje boćnih strijelaca dio je šireg programa obuke savjetodavnih zrakoplovnih timova - Air Advisory Team Pre-deployment Training Course (AAT PTC) – koja se održavala u vojarni "Zemunik" i u kojoj su zajednički sudjelovale zrakoplovne posade hrvatskih, čeških i mađarskih OS, u skladu s NATO inicijativom Pametna obrana (Smart Defence). Zrakoplovne posade helikoptera i zrakoplovnih tehničara održavanja su u sklopu AAT PTC-ja prolazili preduputnu obuku i pripremu za mirovnu operaciju ISAF u Afganistanu, gdje u skladu s NATO standardima i procedurama obučavaju pripadnike Afganistanskog ratnog zrakoplovstva. U do sada održanim obučnim ciklusima, zadaće boćnih strijelaca obavljali su pripadnici mađarskih i čeških OS, dok će ubuduće, nakon što su osposobljeni hrvatski obučavatelji, tu zadaću moći preuzeti i pripadnici hrvatskih OS. ■

TELJA
LACA

 **MEĐUNARODNA MISIJA
GAŠENJA POŽARA**

**HRVATSKE PROTUPOŽARNE
ZRAČNE SNAGE SU I PRI-
JAŠNJIH GODINA USPJEŠNO SUDJELO-
VALE U MEĐUNARODnim MISIJAMA GAŠENJA
POŽARA, A OVOGODIŠNJE JE SUDJELOVANJE JOŠ JED-
NOM POTVRDILO VISOKU RAZINU OSPOSOBLJENOSTI I UČIN-
KOVITOSTI HRVATSKIH ZRAKOPLOVACA... PORTUGALSKI SU MEDIJI
NAGLAŠAVALI DOPRINOS HRVATSKIH LETAČKIH POSADA I NJIHOV NA-
ČIN GAŠENJA POŽARA KOJI SE POTVRDIO KAO EFIKASNIJI I BOLJI...**

Kanaderi, air-traktori i helikopteri Protupožarne eskadrile smješteni u Žemuniku, u 93. zrakoplovnoj bazi HRZ-a i PZO-a, od sredine svibnja kada je počela ovogodišnja protupožarna sezona, pa do početka rujna, proveli su u zraku više od 450 sati kako bi gasili više od stotinu požara koji su u tom vremenu buknuli na području Republike Hrvatske.

Osim posade PP eskadre su s dva Canadaira CL-415 sudjelovale i u međunarodnim misijama gašenja požara u kojima su ostvarili 400 letova i oko 100 sati naleta. Tako su 7., 8. i 23. kolovoza pomagale zemaljskim vatrogasnim snagama Bosne i Hercegovine, gaseći požar koji je izbio na teško pristupačnom terenu kod Jablanice, a od 31. kolovoza do 4. rujna sudjelovali su u međunarodnoj akciji pružanja pomoći u borbi s velikim požarima koji su zahvatili Portugal.

U objema misijama sudjelovali su iskusni piloti, kapetani kanadera, satnik Tomislav Slavica i bojnički Željko Maljak. Hrvatske protupožarne zračne snage su i prijašnjih godina uspješno sudjelovale u međunarodnim misijama gašenja požara, a ovogodišnje je sudjelovanje još jednom potvrđilo visoku razinu osposobljenosti i učinkovitosti hrvatskih zrakoplovaca. Tako su portugalski mediji, koji su kontinuirano pratili tijek akcije gašenja požara na sjeveru zemlje i aktivnosti međunarodnih snaga koje su došle u pomoć, naglašavali doprinos hrvatskih letačkih posada i njihov način gašenja požara koji se, u usporedbi s drugim načinima gašenja, potvrdio kao efikasniji i bolji. ■

Pukovnik Joaquim Moura iz Portugala u zahvali Veleposlanstvu RH u Portugalu na pruženoj pomoći kazao je kako ta gesta zaslужuje posebnu zahvalnost upravo zbog činjenice što nije riječ o ekonomski bogatijoj zemlji u Europskoj uniji, koja i sama sudjeluje u gašenju požara na svom teritoriju. Pukovnik Moura je posebno naglasio vrlo visoki stupanj spremnosti i obučenosti hrvatskih posada, a cijelu je misiju ocijenio uspješnom i portugalski narod s dubokom zahvalom i poštovanjem pamti pruženu pomoć iz Hrvatske.

HRVATSKE VODENE BOMBE

Lada PULJIZEVIĆ, snimio Josip KOPI

SATNIK TOMISLAV SLAVICA

Međunarodne misije gašenja požara dovode nas u priliku da se susretнемo s letačkim posadama drugih zemalja i da se u realnoj situaciji upoznamo s njihovim načinima provođenja akcija gašenja, ali i da pokažemo kako to mi radimo. Mi uvjek dajemo sve od sebe i gdje god da gasimo – gasimo kao kod svoje kuće. Tako smo, kad smo stigli u Portugal, prvoga dana radili "u lancu" s francuskim zračnim snagama i upoznali smo njihovu taktiku gašenja metodom "stvaranja kiše", odnosno ispuštanjem vode s velikih visina. Drugoga dana predložili smo primjenu naše taktike: ispuštanje vodenih bombi u niskom letu iznad središta požara. Taj se pristup pokazao efikasnijim i portugalski mediji su ga zabilježili. Mi smo se, razvijajući svoj način gašenja požara, fokusirali na efikasnost, a efikasnost je novac. Efikasnost u kojoj ne trpi sigurnost – to je naš cilj i naš moto.

BOJNIK ŽELJKO MALJAK

Sustav rada na požarištima u Portugalu je drugačiji nego kod nas. S nama je, u prvom avionu, tijekom intervencije u Portugalu, bio Portugalc koji je držao vezu sa zemaljskim snagama. Tamošnja organizacija gašenja je takva da glavni zapovjednik koji se nalazi na požarištu donosi odluke o tome kako i gdje će zračne snage izbacivati vodene bombe. Hrvatske vatrogasne snage rade drugačije: zračne posade imaju veću autonomiju, samostalnije su u donošenju odluka o mjestu udara na požarište, što je i opravdano budući da iz zraka često puta imaju bolju preglednost nad terenom nego zemaljske snage. Kao operativna postrojba mi provodimo zadaće koje su nam dodijeljene, pripremamo se i radimo kako najbolje možemo. Još dok smo bili u PzM-u, uspješno smo provodili međunarodne zadaće gašenja požara. I tada, kao i sada, svaki smo put u vrlo pozitivom svjetlu pokazali našu razinu stručnosti i učinkovitosti. Mi vani radimo kao i ovdje, uvjek dajemo sve od sebe. Ovogodišnja iskustva inozemnih protupožarnih misija ponovno su pokazala kako drugi često imaju dulju tradiciju, jaču logistiku ili potporu – no, mi imamo veću spremnost za provođenje zadaće i u težim uvjetima ostvarujemo bolje rezultate.

U PORTUGALU BILE NAJEFIKASNIJE

UN TEČAJ

Peta KOSTANJŠAK, snimio Josip KOPI

Organizacijom novog UN-ova tečaja o zaštiti civila u operacijama potpore miru u OSMVO-u vjeruju kako će se Hrvatska ponovno nametnuti kao lider UN tečajeva u regiji te da će od iduće godine tečaj dobiti i službeni UN certifikat. U OSMVO-u naglašavaju da je to originalan proizvod OSRH koji za razliku od inozemnih tečajeva iste tematike ima i praktični dio preko posebne minivježbe posljednjeg dana tečaja...

PILOT-PROJEKT OSMVO-a

Potporu projektu došla je dati i koordinatorica UN-a te stalna predstavnica UNDP-a u Hrvatskoj Louisa Vinton

U organizaciji Obućnog središta za međunarodne vojne operacije (OSMVO) od 17. do 19. rujna održan je trodnevni "UN-ov tečaj o zaštiti civila u operacijama potpore miru". Riječ je o pilot-projektu koji je napravljen po predlošku UN DPKO-a iz New Yorka. U OSMVO-u se nadaju da će se Hrvatska time ponovno nametnuti kao lider UN tečajeva u regiji te da će od iduće godine tečaj dobiti i službeni UN certifikat. U OSMVO-u naglašavaju da je to originalan proizvod Oružanih snaga RH koji za razliku od inozemnih tečajeva iste tematike (Švedska, Australija) ima i praktični dio preko posebne minivježbe posljednjeg dana tečaja. Također se ističe kako je za visoke vojne dužnosti u mirovnim misijama UN-a

SATNIK
MIROSLAV VAGNER,
VODITELJ TEČAJA

"O ovom se tečaju počelo razmišljati još sredinom prošle godine jer smo u dokumentima UN DPKO-a (United Nations Department for Peacekeeping Operations) vidjeli da je jedna od glavnih tema kad su u pitanju mirovne misije. Na pilot-tečaju je radio instruktorски tim OSMVO-a koji ima iskustvo iz mirovnih misija i u organizaciji sličnih, posebice UN tečajeva. Nadamo se da će od iduće godine tečaj postati stalan te da ćemo održavati dva tečaja godišnje, sa stranim polaznicima i instruktorima, uključujući i određeni broj civilnih polaznika. Tečaj završava minivježbom, a ona se sastoji od scenarija koji su se doista i dogodili - iz Ruande, Sijera Leonea, Liberije - incidenti gdje su civili stradali i gdje je UN morao reagirati te stati u njihovu zaštitu. To je sve pretočeno u scenarij koji polaznicima nakon teoretskog dijela tečaja daju određene situacije koje oni moraju riješiti na najbolji mogući način. Sljedeći tečaj planiramo za ožujak 2014. godine."

certifikat o završetku ovakvog tečaja vrlo cijenjen pa će, nadaju se, Hrvatska uskoro postati jedna od rijetkih zemalja u široj regiji gdje će se on moći dobiti.

Zapovjednik OSMVO-a pukovnik Ivica Plejić u svom je obraćanju na svečanom otvorenju tečaja kazao da se i dosad puno radilo u pogledu zaštite civila, ali da se još uvijek osjeća deficit konkretnih smjernica

i doktrina. "Ovaj se tečaj bavi upravo tim deficitom, iznalazeći neke nove perspektive i moguća praktična rješenja", zaključio je zapovjednik. Potporu ambicioznom projektu došla je dati i koordinatorica UN-a te stalna predstavnica UNDP-a u Hrvatskoj Louisa Vinton. Ona je istaknula da su današnje misije UN-a multidimenzionalne i odnose se na cijeli spektar aktivnosti izgradnje mira, ali u sve većoj mjeri mandati uključuju fizičku zaštitu civila. "Deset mirovnih operacija UN-a dobilo je mandat isključivo za zaštitu civila, a prva takva bila je 1999. u Sijera Leoneu. Danas oko 100 000 mirotvoraca diljem svijeta sudjeluje u mirovnim operacijama pod mandatom UN-a", naglasila je Vinton. ■

Multinacionalna helikopterska konferencija i NATO dani u Ostravi

U Ostravi u Češkoj Republici od 19. do 21. rujna na marginama NATO dana te Dana češkog zrakoplovstva, održana je konferencija na temu Multinacionalne suradnje u helikopterskoj obuci: Naučene lekcije i predstojeći izazovi za razdoblje nakon 2014. godine koju je organiziralo češko Ministarstvo obrane. Na konferenciji je na čelu hrvatskog izaslanstva sudjelovao ministar obrane Ante Kotromanović koji je s ministrima obrane Češke, Slovačke, te SAD-a predstavljao sudionice NATO-ova projekta Pametne obrane za uspostavu Multinacionalnog zrakoplovnog obučnog centra (Multinational Aviation Training Centre – MATC).

Bila je to ujedno i prigoda za organiziranje svečanosti potpisivanja Note o pristupanju Mađarske ovom projektu, što je dodatno osnažilo karakter regionalne suradnje te poslalo snažnu poruku privrženosti zemalja Središnje Europe načelima Pametne obrane kojom se zajedničkim naporima i multinacionalnim karakterom razvijaju potrebne sposobnosti i interoperabilnost snaga za buduće misije i zadaće Saveza. Na temelju dosadašnjih iskustava i primjera dobre prakse, zaključak konferencije bio je da će se suradnja ovih zemalja nastaviti i u budućnosti, ostavljajući vrata otvorena za dobrodošlicu svim zainteresiranim zemljama i potencijalnim partnerima. Nakon konferencije četiri su ministra obrane imali sastanak na kojem se raspravljalo i o perspektivi daljnog razvoja projekta Preputne obuke mentora za obuku Afganistanskih zračnih snaga (Air Advisory Teams Predeployment Training Course - AAT - PTC) koji Republika Hrvatska provodi s Češkom i Mađarskom. MATC i AAT - PTC kao kompatibilni projekti predstavljaju značajan regionalni pothvat, a za Hrvatsku regionalni model u kojem će se razmjenjivati sposobnosti za podizanje obuke pripadnika

ratnog zrakoplovstva za nove izazove i podizanje znanja i vještina za tradicionalne zadaće u okolini koja snažno razvija interoperabilnost i primjenu NATO standarda. Ovaj model, s adekvatnim izmjenama i dopunama, može poslužiti kao temelj za buduće slične pothvate. Ostale teme sastanka obuhvaćale su i razgovore o NATO-ovoj Inicijativi povezanih snaga, daljnjoj regionalnoj suradnji, industriji, Europskim borbenim skupinama (EUBG) te pripremama za predstojeći sastanak Europskog vijeća u prosincu ove godine.

OJI

PRVA PLANSKA KONFERENCIJA VJEŽBE SEESIM 14

U vojarni Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" u Zagrebu 24. rujna u nazočnosti predstavnika zemalja sudionica, otvorena je Prva planska konferencija međunarodne računalno potpomognute vježbe SEESIM 14 (Southeast Europe Simulation). Vježba će biti sedma u nizu vježbi koje zajednički provode zemlje članice SEDM- Inicijative ministara obrane Jugoistočne Europe i održavat će se od 23. do 26. rujna 2014. Svrha vježbe je promocija zajedničke suradnje, koordinacije i interoperabilnosti u civilno-vojnim operacijama, kao i jačanje mehanizama odgovora na krize. Stoga

se i scenariji vježbe odnose na veće krizne situacije izazvane prirodnim ili ljudskim djelovanjem, a sudionici su većinom djelatnici vojnih i civilnih struktura koji imaju odgovornosti i zadaće povezane s odgovorima na te situacije.

Republika će Hrvatska, uz Republiku Bugarsku, 2014. godine biti suorganizator vježbe SEESIM, što znači da će Simulacijsko središte Zapovjedništva za obuku i doktrinu Hrvatske kopnene vojske biti glavno zapovjedno mjesto vježbe, koja će biti računalno i komunikacijski povezana zahvaljujući istovjetnim središtima zemalja saveznika i partnera. Na vježbi će se upotrebjavati simulacijski sustav JCATS. Očekuje se da će, uz Hrvatsku i Bugarsku, na vježbi sudjelovati Albanija, Italija, Makedonija, Rumunjska, Turska, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Ukrajina i multinacionalna brigada SEEBRIG. Sudjelovat će i predstavnici SAD-a kao element potpore, dok će Gruzija i Moldavija biti promatrači.

SEESIM 14 bit će tranzicijska vježba, prvi će se put primjenjivati model sa zemljom-suorganizatorom. To je Bugarska, koja je na protekloj vježbi SEESIM 12 bila organizator. Nadalje, SAD koji je dosad imao glavni udio u tehničkoj, operativnoj, financijskoj i savjetodavnoj potpori cijele vježbe, ovoga puta će pružati potporu isključivo zemljama članicama Partnerstva za mir. Prilikom otvorenja Prve planske konferencije nazočnima su se obratili predstavnik MORH-a Tomo Radičević, kao i predstavnici glavne organizacijske skupine vježbe, bugarski brigadir Valentin Cvetanov i hrvatski pukovnik Krešimir Lokas. Svi su naglasili veliko značenje SEESIM-a za međunarodnu suradnju, a naročito za zajedničko djelovanje u eventualnim kriznim situacijama. Radičević je izrazio uvjerenje da će vježba biti uspješna, produktivna i uporabljiva.

D.VLAHOVIĆ

OSRH

Lada PULJIZEVIĆ, snimio Josip KOPI

U sportskom nadmetanju u kojem je sudjelovalo 12 malonogometnih ekipa, prvo su mjesto osvojili pripadnici Gardijske oklopno-mehanizirane brigade (gombr) HKoV-a. Organizator prvenstva bilo je Zapovjedništvo za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan", a domaćin Pukovnija PZO-a i 93. zrakoplovna baza HRZ-a i PZO-a, dok je općina Bibinje omogućila održavanje natjecanja u svojoj sportskoj dvorani "Stjepan Radić"...

PRVENSTVO OSRH U MALOM NOGOMETU

Proglasnjem pobjednika i svečanom dodjelom medalja i pehara najboljim ekipama, u Bibinju je 13. rujna završeno 11. prvenstvo OSRH u malom nogometu. U sportskom nadmetanju koje je počelo 9. rujna sudjelovalo je 12 malonogometnih ekipa, a prvo su mjesto osvojili pripadnici Gardijske oklopno-mehanizirane brigade (gombr) HKoV-a koji su u finalu, s 3:0, pobijedili ekipu Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane (HRZ i PZO). Njima je tako pripalo drugo mjesto malonogometnog prvenstva, dok su treće osvojili natjecatelji Hrvatske ratne mornarice (HRM).

Za najboljeg igrača ovogodišnjeg prvenstva proglašen je razvodnik Vedran Mravak, pripadnik Obalne straže RH, a najbolji strijelac nadmetanja je skupnik Ivan Klapan iz HRZ-a i PZO-a. U konkurenciji malonogometnih golmana, najučinkovitijim je proglašen desetnik Stjepan Kos, pripadnik ekipi Počasno-zaštitne bojne. Posljednji dan prvenstva prošao je u znaku polufinalnih i finalnih sportskih nadmetanja, revijalnih utakmica na malonogometnom terenu te odličnih sudačkih odluka koje su donosili suci Leonardo Zirdum, Damir Mičić, Zdenko Bakarić i Zdrilić Stipe.

**POBJEDNICI
11. PRVENSTVA
OSRH U MALOM
NOGOMETU
(BIBINJE, 9.-13.
RUJNA)**

- 1. mjesto:** Gardijska oklopno-mehanizirana brigada (gombr) HKoV-a
- 2. mjesto:** Hrvatsko ratno zrakoplovstvo i protuzračna obrana (HRZ i PZO)
- 3. mjesto:** Hrvatska ratna mornarica (HRM)

Najbolji igrač: razvodnik Vedran Mravak, Obalna straža RH
Najbolji strijelac: skupnik Ivan Klapan, HRZ i PZO
Najbolji golman: desetnik Stjepan Kos, Počasno-zaštitna bojna

Nagrade najboljim ekipama i pojedinциma uručio je izaslanik načelnika GS OSRH, zapovjednik Zapovjedništva za obuku i doktrinu (ZOD) "Fran Krsto Frankopan", brigadir Blaž Beretin. On je svim sudionicima prvenstva zahvalio na sudjelovanju te doprinosu koji su na taj način dali promociji i razvitu spor-

ta u Oružanim snagama RH, a najbolji- ma je čestitao na pokazanoj spremnosti, upornosti i sportskim rezultatima. Organizator prvenstva bilo je Zapovjedništvo za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan", a domaćin Pukovnija PZO-a i 93. zrakoplovna baza HRZ-a i PZO-a, dok je općina Bibinje omogućila održavanje natjecanja u svojoj sportskoj dvorani "Stjepan Radić". ■

Nagrade najboljim ekipama i pojedinциma uručio je zapovjednik Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan", brigadir Blaž Beretin

Završio pripremni kamp za polaznike Temeljne časničke izobrazbe

Na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski" 16. je rujna počela izobrazba 13. naraštaja Temeljne časničke izobrazbe. Izobrazbi su pristupili kandidati za časnike koji su od 2. do 13. rujna uspješno završili pripremni kamp za upućivanje na Temeljnju časničku izobrazbu. Izrazita motiviranost polaznika kampa rezultirala je stopostotnom prolaznošću, za što je, osim stegovnog ponašanja i aktivnog sudjelovanja u aktivnostima, te iskazane zainteresiranosti i zalaganja tijekom svih sadržaja, bilo potrebno dobiti ocjenu PROŠAO na vrednovanjima po orisima obuke i ocjenjivanja za sve zadaće iz plana i programa kampa. S obzirom na to da je kategorija ulaska kandidata na Temeljnu časničku izobrazbu raznolika (kadeti po završenom programu Kadet, kandidati s tržišta rada koji su ispunili akademiske uvjete i odslužili vojni rok, vojni stipendisti i kandidati iz sustava koji su stekli višu ili visoku stručnu spremu i zadovoljavaju uvjete za prelazak u časnike), jedan od glavnih ciljeva kampa bio je provesti usklajivanje i osvježavanje temeljnih vojničkih znanja i vještina kandidata

za polaznike koji su pristupili, te njihova priprema za učinkovitu provedbu školovanja na Temeljnoj časničkoj izobrazbi. Naglasak u provedbi obuke iz Temeljnih vojnih zadaća bio je zapovijedanje desetinom i uvod u zapovijedanje vodom, radi stjecanja navika koja im s vremenom treba prijeći u rutinu i "buđenja" časnika u kadetima, vojnicima i dočasnicima. Osim nastave iz predmeta Uvod u vojnu službu, Vježbovne radnje i postupci, Streljačko naoružanje s nastavom gađanja i Tjelovježba, provedena su i gađanje na rednom broju 1 iz automatske puške i pištolja na automatskom strelištu "Vrapčanski potok", te kondicijska hodnja obroncima Medvednice u dužini od 18 kilometara. Zapovjednik kampa bio je zapovjednik satnije Temeljne časničke izobrazbe satnik Mario Pavlak, a sve nastavne sadržaje proveli su djelatnici Bojne za izobrazbu Časničke škole uz ključnu potporu namjenski organiziranog instruktorskog tima, sastavljenog od dočasnika iz ostalih ustrojstvenih jedinica Hrvatskog vojnog učilišta.

OJI

REGATA HRVATSKIH MORNARA U ČAST DANA HRM-a

Grad Makarska već tradicionalno obilježava Dan Hrvatske ratne mornarice raznolikim sadržajima među kojima Regata hrvatskih mornara ima posebno mjesto. Isto kao i posada jedrilice

Podmornica turske RM u posjetu HRM-u

U posjetu Hrvatskoj ratnoj mornarici i gradu Splitu, u sklopu bilateralne vojne suradnje s OS Republike Turske, od 13. do 17. rujna u luci Lora u Splitu boravila je podmornica Ratne mornarice Republike Turske "TCG CANAKKALE (S-358)". U luci Lora održani su protokolarni posjeti zapovjednika podmornice Zapovjedništvu Flotide HRM-a, Splitsko-dalmatinskoj županiji i Poglavarstvu grada Splita, a predstavnici HRM-a i poglavarstva imali su prigodu razgledati unutrašnjost podmornice.

Podmornica je dužine 62 m, širine 6,2 m, gaza 5,6 m, te deplasmana 1580 t. Posada broji 47 osoba, od kojih je 9 časnika. Zapovjednik broda je kapetan korvete Caner Temizer.

OJI

"Kraljica Jelena" HRM-a, na čelu s kapetanom fregate Nevenom Katićem, koja je ovoga puta na cilj stigla kao drugoplasirana u svojoj kategoriji. Ovogodišnja, 19. regata hrvatskih mornara održala se od 13. do 15. rujna na ruti Makarska-Brela-Podgora-Makarska okupivši šesnaest posada. Pobjedu je odnijela jedrilica "Barba Branko" jedriličarskog kluba Labud iz Splita. Vrijeme nije bilo posve naklonjeno jedrilčarima, pa je prvi dan utrku završilo tek pet od šesnaest brodova.

OJI

Primopredaja dužnosti zapovjednika VOB-a

U Vojno-obavještajnoj bojni 6. je rujna održana svečana primopredaja dužnosti zapovjednika bojne između dosadašnjeg zapovjednika pukovnika Perice Turalije i bojnika Gorana Atlje. Novi zapovjednik VOB-a bojnik Atlja postavljen je na dužnost zapovjednika nakon uspješnog obnašanja dužnosti zamjenika zapovjednika VOB-a i uspješnog završetka Zapovjedno-stožerne škole HVU. Dosadašnji zapovjednik pukovnik Turalija odlazi na školovanje u Ratnu školu. Tom je prigodom brigadni general Mladen Fuzul, načelnik Stožera i zamjenik zapovjednika HKoV-a naglasio da je VOB pod zapovijedanjem pukovnika Turalije svoje sposobnosti razvio i podignuo na višu razinu te da svoj status jedne od najelitnijih postrojbi OSRH nosi s punim pravom, a bojniku Atlji zaželio puno uspjeha u radu uz uvjerenje da postrojba ostaje u dobrim rukama za njezin daljnji razvoj.

OJI

VIJESTI IZ OSRH**RAZMJENA ISKUSTAVA U ODRŽAVANJU BORBENIH AVIONA**

U vojarni "Pukovnik Marko Živković" 91. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a od 9. do 13. rujna američki tim s četiri pripadnika USAF-a, pukovnik Louis J. Marnell, stožerni narednici Joseph Travis Robbins i Nathaniel Kiser i nadnarednik Daniel C. Baker proveli su aktivnost M2M HR067 (Fighter aircraft maintenance) iz područja ustroja i procesa održavanja borbenih aviona u USAF-u.

Američki je tim ovom prilikom podijelio iskustva iz područja održavanja aviona i zrakoplovne tehnike u američkim bazama u Europi te su stručnim temama predstavili ustroj zrakoplovnih postrojbi te njihove glavne ciljeve i zadaće. Istaknut je bitan proces školovanja vojnika i dočasnika od prvog dana ulaska u USAF pa sve do samostalnog rada na avionu, kao i proces od dolaska časnika na prvu zapovjednu dužnost do stjecanja sposobnosti za samostalno donošenje odluka i zapovijedanja. Prikazani su stupnjevi održavanja u USAF-u, prvi i drugi stupanj održavanja kao i ustroj bojne za zrakoplovno-tehničko održavanje. Prikazali su način uporabe informatičkog sustava za održavanje i nabavu, kao i proces samog planiranja održavanja. Predstavljen je također odnos između časnika i dočasnika u USAF-u kao bitan faktor funkcioniranja postrojbi održavanja.

U Zrakoplovno-tehničkoj bojni 91. zrakoplovne baze obnašatelj dužnosti zapovjednika Satnije za zrakoplovno-tehničko održavanje helikoptera, natporučnik Željko Kocijan predstavio je ustroj ZT postrojbi nakon čega su pripadnici američkog tima posjetili drugi stupanj održavanja u 91. zb.

Pukovnik Marnell je istaknuo da je njegov tim ovom aktivnosti podijelio s hrvatskim pripadnicima iskustva u radu, organizaciji, osposobljavanju i opremanju. Pritom je istaknuo da je aktivnost pružila veliku priliku za obostranu razmjenu iskustva s ciljem ostvarivanja što boljeg održavanja zrakoplova.

OJI

Kanadski vojni predstavnik pri NATO održao predavanje na HVU

Kanadski vojni predstavnik pri NATO-u vice-admiral Robert Davidson, 16. je rujna na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski"

održao predavanje djelatnicima Oružanih snaga RH.U pratnji vojnog predstavnika RH-a pri NATO-u i EU general-pukovnika Mirka Šundova, viceadmirala Davidaona dočekao je zamjenik ravnatelja Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" i zapovjednik Ratne škole brigadni general Slaven Zdilar. Predavanju su u Časničkom domu HVU-a nazočili djelatnici zapovjedništva, grana i uprava Glavnog stožera, djelatnici Hrvatskog vojnog učilišta, polaznici Ratne i Zapovjedno-stožerne škole. U svom se izlaganju viceadmiral Davidson osvrnuo na globalnu situaciju u svijetu.

Z. L.

Seleksijski kamp kadeta

Od 20. kolovoza do 7. rujna provedena je selekcija 11. naraštaja kandidata za kadete OSRH. Kamp je proveden u vojarni "123. brigada HV". Požega a zapovjednik kampa bio je satnik Marijan Cindori iz Kadetske bojne HVU-a. Seleksijskoj obuci pristupilo je 95 od 101 pozvanih kandidata, među kojima i šest kandidata za kadete vojne pilote koji su uspješno završili seleksijsko leterje. Obuka se provodila pod stručnim vodstvom viših instruktora iz Središta za temeljnu obuku iz Požege te instruktora iz STO Slunj, OSMVO i Inženjerske pukovnije. Veliku potporu kampu u praćenju i psihološkoj procjeni kandidata dali su psiholozi HVU-a pukovnik Zvonimir Majer i poručnica Ivana Šćuri. Tijekom tri tjedna selekcije, kandidati za kadete su sustavno praćeni i ocjenjivani iz sljedećih područja: sposobnost i brzina usvajanja temeljnih vojnih znanja, razvoj i procjena tjelesnih sposobnosti te sposobnost psihološke prilagodbe za život i rad u vojnem okruženju. Kamp je završilo 86 kandidata za kadete od kojih je izabrano 60 najboljih pa će se s njima potpisati ugovori o kadetskoj službi u OSRH. Među njima je i četiri kandidata za kadete vojne pilote.

OJI

Obilježena 22. obljetnica oslobođenja vojarne u Požegi

Svečanim postrojavanjem obilježena je 22. obljetnica oslobođenja požeške vojarne. U akciji blokade i oslobođenja vojarne sudjelovali su pripadnici 4. bojne 108. brigade, 63. samostalnog bataljuna, policije i narodne zaštite. Velik broj sudionika i danas je u djelatnom sastavu Hrvatske vojske, neki su bili postrojeni na strojilištu i nakon dvadeset i dvije godine a dio je u mirovini. Prigodnim govorom nazočnima se obratio zapovjednik Središta za obuku i doktrinu logistike i zapovjednik vojarne "123. brigada HV" Požega pukovnik Milan Čorak koji je podsjetio na početak rata i ulogu hrvatskog branitelja koji je goloruk napadao tadašnje vojarne i otimao oružje da bi se obranila Požega, Slavonija, Hrvatska. Jedino čega nije nedostajalo hrvatskim vojnicima u to vrijeme bila je ljubav prema Hrvatskoj, veliko srce, zajedništvo i odlučnost na putu stvaranja samostalne Hrvatske. Takvu vojsku ništa nije moglo zaustaviti istaknuo je, između ostalog, pukovnik Čorak. Svečanosti su nazočili župan Požeško-slavonske županije Alojz Tomašević, gradonačelnik grada Požege Vedran Neferović, predstavnici policije, dosadašnji zapovjednici požeške vojarne i udruga hrvatskih branitelja.

Služena je misa koju je predvodio vojni kapelan Željko Volarić a na spomen-obilježje u krugu vojarne položen je vijenac poginulim braniteljima.

A.M.

Foto: Marija SEVER

Predsjedavajući Vojnog odbora EU održao predavanje na HVU

Tijekom službenog boravka u Hrvatskoj predsjedavajući Vojnog odbora Europske unije general zbora Patrick de Rousiers održao je 13. rujna na Hrvatskom vojnem učilištu "Petar Zrinski" predavanje o vojnoj ulozi Europske unije.

U pratinji vojnog predstavnika RH-a pri NATO-u i EU general-pukovnika Mirka Šundova, generala Rousiersa dočekao je ravnatelj Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" general-pukovnik Slavko Barić. Predavanju su u Časničkom domu HVU-a nazočili zamjenik ravnatelja i zapovjednik Ratne škole brigadni general Slaven Zdilar, djelatnici zapovjedništava grana i uprava Glavnog stožera, djelatnici HVU-a te polaznici Ratne i Zapovjedno-stožerne škole. U svom je izlaganju general Rousiers dao pregled i ulogu mogućih budućih vojnih operacija EU. Osvojio se i na nedavni sastanak u Vilniusu na kojem se raspravlja o kriznoj situaciji u Siriji i pojasnio stav članica EU.

Z. L.

Završila obuka za borbenog spasioца

U Središtu za obuku i doktrinu logistike Zapovjedništva za potporu u Požegi od 2. do 13. rujna uspješno je provedena obuka za borbenog spasioča. Deset od dvanaest polaznika u potpunosti su sviđali plan i program obuke te zadovoljili sve uvjete za dobivanje licencije.

Borbeni spasilac je vojnik koji ima dodatnu sposobnost, vještina i znanje tako da u uvjetima bojišnice u mirovnim operacijama može provesti osnovnu triaju ranjenih vojnika, zna osigurati prohodnost dišnih putova, sposoban je procijeniti vitalne funkcije ozlijedenog, zaustaviti krvarenje, dati infuziju, zna otvoriti venski put te poslati zahtjev za medicinskom evakuacijom i pripremiti ozlijedenog za transport. Zadaća tečaja je polaznike putem predavanja i praktičnog rada na modelima (lutkama) obučiti za samostalnu primjenu stečenih znanja i vještina u realnim situacijama. Na kraju praktičnog djela na CV "Glavica" provodi se vježba "Taktičko zbrinjavanje ozlijedenih" gdje su polaznici u simulaciji borbenog okružja u kojem ima ranjenih od pješačkog naoružanja i MES-a moraju provesti zadatu, a potom zbrinuti ozlijedene i pozvati pomoć. Zamjenik zapovjednika Središta pukovnik Zdenko Kosina uručio je polaznicima potvrde o završenoj obuci za borbenog spasioča te im zaželio mnogo uspjeha u dalnjem radu. Polaznici su izuzetno zadovoljni pristupom i stručnošću voditelja obuke i instruktora koji sudjeluju u provedbi obuke. Stečena znanja i vještine koristit će im ako to bude potrebno u spašavanju ljudskih života u borbenim uvjetima, kada je brzina od presudne važnosti, izjavila je voditeljica obuke za borbenog spasioča pukovnica Vesna Majić.

A. MANDIĆ

BIVŠI PRIPADNICI BOJNE "MATIJA VLAČIĆ" u posjetu BSD-u

Bivši pripadnici specijalne postrojbe Glavnog stožera HV-a Bojne "Matija Vlačić" u povodu obilježavanja 22. obljetnice osnivanja postrojbe (15. rujna 1991.) 13. rujna posjetili vojarnu "Drgomalj" u Delnicama. Zapovjednik Bojne za specijalna djelovanja pukovnik Dražen Ressler izrazio je dobrodošlicu i pozdravio sve nazočne. Kod spomen-križa vojarne bivši pripadnici Bojne "Matija Vlačić" položili su vijenac i zapalili svijeće, pa se pomolili za sve poginule pripadnike postrojbe. U sakralnom objektu vojarne "Drgomalj" služena je misa za sve pripadnike ove legendarne bojne, a predvodio ju je vojni kapelan pater Mirko Vuković. Tijekom Domovinskog rata deveterica pripadnika Bojne ugradilo je život u stvaranje Lijepe Naše. Desetak bivših pripadnika Bojne danas su pripadnici BSD-a, kao i brojni pripadnici koji su također danas u sastavu ostalih postrojbi i Zapovjedništva OSRH.

OJ!

Ustrojavanje Bojne "Matija Vlačić" počinje krajem 1991. dolaskom instruktorskog tima iz Bojne "Zrinski" u Opatiju. Nakon ustrojavanja i opremanja veće skupine dragovoljaca započinje intenzivnija obuka koja se temeljila na povećanju psihofizičke spremnosti dragovoljaca i rukovanju postojećim borbenim sredstvima. Bojna u studenom 1991. odlazi na Istočnoslavonsko bojište, a potom se od prosinca iste godine prebacuje na područje zadarskog zaleda gdje borbeno djeluje do veljače 1992. U ožujku iste godine postrojba se premješta na Južno bojište gdje s ostalim postrojbama sudjeluje u zaustavljanju neprijateljskog napredovanja i izviđanju neprijateljskih položaja. Tijekom operacije Maslenica Bojna jednim dijelom djeluje na pravcu Seline – Rovanjska – Maslenica, a glavninom snaga u sastavu grupacije Specijalnih snaga (Bojna "Zrinski" i Bojna "Matija Vlačić") na potezu Suhovare – Drače – Murvica – Kašić. Na području zadarskog zaleda Bojna "Matija Vlačić" ostaje sve do jeseni 1993. kada se u studenom premješta i izvršava borbene zadaće u zoni odgovornosti Južnog bojišta. Početkom 1994. godine postrojba pripada i djeluje pod Zapovjedništvom Zbornog područja Split, na području zadarskog, biogradskog i šibenskog zaleda. Preustrojem Hrvatske vojske od 31. ožujka 1994., Bojna prestaje postojati te prelazi u sastav 1. hrvatskog gardijskog zdruga.

NATO NOVOSTI

BUDUĆNOST SAVEZA

Živimo u tranzicijskom svijetu, a tranzicija često puta vodi do nemira i previranja. U tim vremenima trebamo nešto snažno, stabilno i sigurno za 28 zemalja u Europi i Sjevernoj Americi. Svjedoci smo tragicnih turbulencija izvan NATO-ove jugoistočne granice, a vidjeli smo i nedavne napore međunarodne zajednice da se krvoproljeće u Siriji zaustavi. Još jednom je dokazano kako su nam za potporu jake diplomacije potrebne jake obrambene sposobnosti, što dovodi do teme – budućnost Saveza. Tim je riječima svoj govor na pripremnom sastanku održanom uoči, kako je kazao, dva važna nadolazeća događaja iduće godine – samit EU-a za obranu i sigurnost i NATO samita, započeo glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen. "Danas ne mogu predvidjeti koja će NATO-ova misija biti iduća, no koji god nadolazeći izazov bio, moramo biti spremni s njime se suočiti", rekao je dodajući kako se taj cilj može postići uz tri prioriteta. Obrazlažući svoje stavove Rasmussen se dotaknuo kolektivne obrane za koju je ustvrdio da je – najveća odgovornost Saveza. "Priroda kolektivne obrane nije ista kao kad je Savez 1949. osnovan. Nisu iste niti prijetnje, kao ni sredstva za njihovo rješavanje", ustvrdio je glavni

Glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen naglasio je kako ga ohrabruju izjave novih iranskih vlasti, a koje pokazuju otvorenost za diplomatsko rješenje pitanja nuklearnog programa. Prvi čovjek NATO-a ustvrdio je i kako je u interesu Teherana da surađuje s međunarodnom zajednicom.

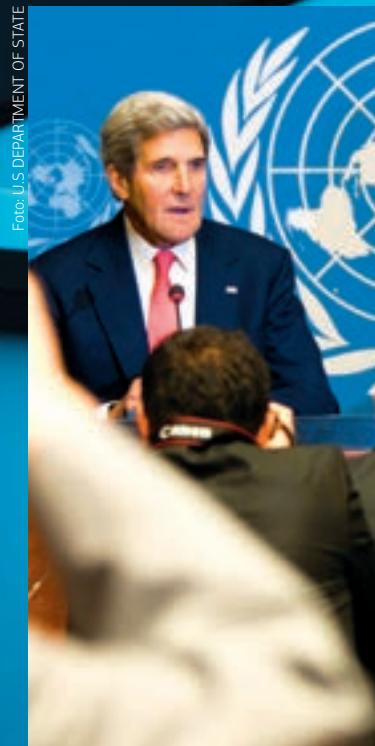

tajnik dodajući kako neke od glavnih prijetnji današnjice vidi u cyberprostoru. Govoreći o Pametnoj obrani Rasmussen je kazao kako je važno ojačati i povezati snage još većim brojem zajedničkih vježbi, edukacija i treninga. Također u govoru o budućnosti Sjevernoatlantskog saveza, glavni je tajnik pozvao europske zemlje da ojačaju svoju obrambenu industriju koja je previše nacionalna i fragmentirana. Istaknuo je i kako je Evropi potrebno više besposadnih letjelica kako bi ojačala nadzor, više aviona velikog kapaciteta i onih za opskrbu, te više radara na brodovima. Isto tako, potrebno joj je jako industrijsko središte za obrambenu industriju.

SPORAZUM O SIRIJI

Iako su SAD i Rusija postigli dogovor o kontroli sirijskog kemijskog oružja, glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen upozorio je kako vojnu opciju – treba ostaviti na stolu, kako bi se sirijski režim primoralo da poštuje rusko-američki dogovor o uništenju kemijskog arsenala. "Pozdravljam nedavni američko – ruski sporazum o uklanjanju kemijskog oružja u Siriji. Sada je važno osigurati njegovu potpunu i učinkovitu provedbu. Zbog toga je važno da Vijeće sigurnosti UN-a hitno donese odlučnu rezoluciju kojom će se stvoriti okvir za brzu, sigurnu i provjerljivu eliminaciju svog kemijskog oružja u Siriji", rekao je Rasmussen. Istaknuo je i kako će, ne bude li se dogovor poštivan, biti nužan odlučan odgovor međunarodne zajednice. Prvi čovjek saveza, koji je sredinom rujna boravio u Londonu, rekao je i kako očekuje od sirijskog režima da u cijelosti ispunjava međunarodne zajednice. Rasmussen je još jednom napomenuo kako je upravo zahvaljujući prijetnji vojnom akcijom, diplomacija dobila svoju priliku, no i kako vojnu opciju ne treba u potpunosti isključiti. Šef NATO-a još je jednom podsjetio kako je primjena kemijskog oružja, a što se u blizini Damaska dogodilo 21. kolovoza, zločin te povreda međunarodnog prava, stoga krivci za taj čin

moraju odgovarati. "Članovi Vijeća NATO-Rusija osuđuju uporabu kemijskog oružja i očekuju punu usklađenost sa zahtjevima međunarodne zajednice, kazao je glavni tajnik u priopćenju nakon postignutog sporazuma između SAD-a i Rusija. Dodao je i kako bi, u slučaju da zahtjevi ne budu primjenjeni, Vijeće sigurnosti trebalo poduzeti mjeru prema poglavljju 7. povelje UN-a o primjeni sile. Inače, SAD i Rusija dogovorili su se o broju i tipu oružja čiji popis Sirija mora predati, a postignut je i zajednički sporazum prema kojem Sirija mora dopustiti UN-u da prekontrolira sva mjesta. Prema tom dogovoru, pristup inspektora u Siriju predviđa se najkasnije u studenom, a cilj je potpuno uništenje sirijskog kemijskog oružja do sredine 2014. No, da će najavljeni uništenje iziskivati i znatna financijska sredstva, ustvrdio je sirijski predsjednik Bašar al-Asad, u intervjuu za Fox News. Naime, prema nekim procjenama troškovi eliminacije sirijskog kemijskog oružja dostići će milijardu dolara, a za uklanjanje kemijskog arsenala trebat će oko godina dana. "Smatram da je to vrlo tehnički komplikirana operacija i da traži puno, puno novca. Neki procjenjuju troškove na milijardu", rekao je sirijski predsjednik.

Anita KONČAR, foto: NATO

NAPAD NA KOSOVU

Glavni tajnik NATO-a oštro je osudio napad na konvoj vozila na sjeveru Kosova u kojem je ubijen pripadnik EULEX-a, policijske i pravosudne misije EU-a na Kosovu. "Najoštrije osuđujem napad koji je doveo do smrti pripadnika EULEX-a. Takvo je nasilje neprihvatljivo i neće se tolerirati", navodi se u priopćenju glavnog tajnika. Istaknuo je i kako će KFOR i dalje poduzimati potrebne mјere kako bi ispunio svoj mandat - pridonositi sigurnom okruženju i osigurati slobodu kretanja na Kosovu. "To ćemo nastaviti raditi u suradnji s EULEX-om", naglasio je Rasmussen.

"Zahvaljujem Velikoj Britaniji na nepokolebljivoj predanosti Savetu i doprinosu britanskih snaga u unapređivanju sigurnosti u Afganistanu. Britanske su vojnikinje i vojnici u Afganistanu obavili sjajan posao i zahvaljujem im na njihovu doprinosu. Afganistske snage sigurnosti koje smo obučavali sada preuzimaju odgovornost", istaknuo je Rasmussen nakon susreta s britanskim premijerom Davidom Cameronom. Naglasio je i kako je i to jasan pokazatelj napretka u toj zemlji, a za što je zaslužna i Velika Britanija. Također, glavni je tajnik pozdrovio i britanski doprinos, a koji će uslijediti nakon povlačenja snaga 2014. godine.

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

Foto: BMT

BMT PRIKAZAO NOVE PROJEKTNE KONCEPTE

Tvrtka BMT Defence Services (BMT), podružnica grupacije BMT na međunarodnoj izložbi vojne i mornaričke tehnike u Londonu DSEI 2013 prikazala je čak dva nova, inovativna projektne koncepta plovila. Oba koncepta, Venator-110 multimisijski rekonfigurabilni ratni brod (Multi-Mission Reconfigurable Warship) i Vidar-7 mala moderna konvencionalna podmornica, razvijena su kako bi pružila maksimalne sposobnosti, fleksibilnost i dugovječnost u granicama današnjih fiskalnih ograničenja, kažu u BMT-u.

Venator-110 nudi fleksibilnost balansiranjem niza sposobnosti unutar projektnih ograničenja kako bi isporučio finansijski pristupačan višefunkcionalni ratni brod. Nadalje, predstavljat će i platformu s mogućnošću dodatnih radova i konverzija za tu fleksibilnost. Trup je razvijen za obavljanje zadaća na otvorenom oceanu, s mogućnošću rekonfigurabilnog rasporeda od glavne palube na više.

Vidar-7 mala moderna konvencionalna podmornica, površinske istisnine 700 t, združuje postojeću komercijalnu i vojnu tehnologiju kako bi se povećala dostupnost, radijus djelovanja, misijska izdržljivost, fleksibilnost, korisna nosivost i radarska nezamjetljivost. Povećanje izdržljivosti i poboljšana otpornost na učinke naoružanja omogućeni su projektiranjem dvostrukog, vanjskog i unutarnjeg trupa. Zbog fleksibilnih projektnih rješenja, podmornica pokriva cijeli spektar uloga: protubrodsko i protupodmorničko djelovanje, ISR, specijalne snage, obuku, obalnu stražu, antipiratstvo i napadne operacije na kopnene ciljeve. Multimisijska sposobnost i mogućnost izmjene uloga podmornice postižu se rekonfiguracijom unutarnjih i vanjskih prostora.

M. PTIĆ GRŽEL

Foto: BMT

ŠVEDSKOJ DOSTAVLJEN PRVI AW139

U talijanskom gradu Vergiateu, u sklopu tvornice AgustaWestland, 10. je rujna održana svečana primopredaja prvog helikoptera AW139 proizvedenog za potrebe švedske pomorske uprave. To je prvi od 7 helikoptera AW139 koje je Švedska naručila primarno za zadaće traganja i spašavanja (SAR - Search and Rescue). Do kraja ove godine bit će dostavljena još dva helikoptera, a preostali do kraja

2014. Može se reći kako se proteklih godina AW139 potvrđuje kao pravi mali hit za SAR zadaće. Od dosad proizvedenih 580 helikoptera, više od 170 njih se rabi ponajviše za te zadaće. Helikopter AW139 pripada novoj generaciji srednjih dvomotorskih višenamjenskih helikoptera, a u svojoj kategoriji po svojim tehničkim odlikama i letnim performansama smatra se jednim od najnaprednijih.

AKTIVNA SLUŽBA DESETE VIRGINIJE

Dodatna velika prednost AW139 za zadaće traganja i spašavanja, koju u AgustaWestlandu vole isticati, jest FIPS (Full Ice Protection System). To je sustav protiv zaleđivanja koji značajno olakšava uporabu helikoptera u teškim meteouvjetima.

Njegovi proizvođači vole isticati kako AW139, u odnosu na druge helikoptere te kategorije, ima najviše mjesta u transportnom dijelu. U letnim performansama u odnosu na druge helikoptere ima najveću pričuvu snage za što su zaslužna dva turbovratilna motora Pratt & Whitney PT6C-67C (svaki jačine 1679 KS). Maksimalna brzina koju može postići AW139 je 306 km/h, dok maksimalni dolet

iznosi 927 km. U klasičnoj putničkoj konfiguraciji transportnog prostora može stati do 15 ljudi, dok se u MEDDEVAC konfiguraciji može smjestiti do šest nosila s pratećim četveročlanim medicinskim osobljem. Uz zadaće traganja i spašavanja AW139 je iskoristiv za širok spektar drugih zadaća, odnosno različitog prijevoza ljudi i opreme.

I. SKENDEROVIC

Američka ratna mornarica 7. je rujna u mornaričkoj bazi Norflk u Virginiji službeno uvela u aktivnu službu desetu podmornicu klase Virginia Block II, USS Minnesota (SSN-783). Podmornica je izgrađena u brodogradilištu u Newport News Shipbuilding kompanije Huntington Ingalls Industries (HII) i svečanost primopredaje održana je početkom lipnja ove godine. Američka ratna mornarica planira nabavu flote od ukupno 30 jurišnih podmornica na nuklearni pogon klase Virginia čija je gradnja podijeljena između dviju brodograđevnih kompanija, spomenute HHI te Electric Boat General Dynamica a postupno će zamjeniti podmornice klase Los Angeles. Glavna odlika ovih podmornica jest

Osnovne brodograđevne karakteristike nuklearnih podmornica klase Virginia očituju se u duljini 114,90 metara, promjeru trupa 10,36 metara, podvodnoj istisnini 7800 tona, dok im je najveća podvodna brzina 25 čvorova koja se postiže uporabom reaktora S9G kao temelja pogonskog sustava. Maksimalna dubina ronjenja veća je od 250 metara. Doplov im je neograničen osim u slučaju potreba za ukrcajem hrane, a prema proračunima, očekuje se kako bi radni vijek reaktora trebao biti oko 33 godine. Posadu čine 134 mornara i časnika. Opremljene su s četiri torpedne cijevi za torpeda Mk 48 ADCAP i 12 vertikalnih lansirnih cijevi za projektille Tomahawk a ukupno su naoružane s 38 torpeda ili projektila, ovisno o potrebi.

mogućnost napada na kopnene ciljeve krstarećim projektillima Tomahawk i provođenje dugotrajnog prikrivenog nadzora kopnenih područja, priobalnih voda i mornaričkih neprijateljskih snaga. Trenutačno se nastavlja gradnja podmornice serije III koje su reprojektirane u području pramca koji je namijenjen novome sonaru a s podmornicama klase Ohio preuzeto je naoružanje s dvama vertikalnim lanserima od kojih svaki nosi šest projektila. Krajem rujna očekuje se porinuće jedanaeste podmornice u klasi, North Dakota (SSN-784) a njezinu krštenje predviđeno je 2. studenog ove godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: Igor SKENDEROVIC

IZRAELSKI DGA U OPERATIVNOJ UPORABI

Predstavnici Izraelskih obrambenih snaga (IDF) početkom su rujna potvrdili kako novi zapovjedno - nadzorni (C2 Command & Control) sustav uspješno prolazi inicijalna operativna testiranja, s kojima su započeli krajem 2012. Riječ je o Digital Ground Army (DGA) integriranom digitalnom zapovjedno - nadzornom sustavu koji su prema taktičko - tehničkim specifikacijama tijekom 2009. počele zajedno razvijati izraelske tvrtke Elbit i Rafael.

Jedna od temeljnih vrijednosti DGA sustava jest u činjenici da je u njemu pohranjena digitalizirana izraelska vojna topografija koja će se koristiti kao podloga za generiranja situacije na bojišnici, odnosno pozicije svojih i protivničkih snaga. Dodatna prednost DGA sustava je i u tome da on omogućava taktički prikaz na bojišnici koji se ažurira u realnom vremenu, i to iz više različitih izvora odnosno postrojbi, bilo kopnenih ili zrakoplovnih. Uz to, DGA sustav omogućava prikaz paljbe po protivničkim ciljevima, razmjenu takvih podataka između postrojbi, upravljanje paljborom odnosno prema potrebi koncentriranje paljbe više postrojbi po istom cilju sa znatno smanjenim vremenom reakcije. Prema navodima IDF-a, glavni cilj uvođenja DGA u operativnu uporabu je značajno poboljšanje integriranog djelovanja pješaštva, oklopno-mehaniziranih, topničkih i zrakoplovnih postrojbi, počevši od razine satnije.

I. SKENDEROVIC

RUSIJA RAZMATRA PROJEKT NOVOG RAZARAČA

Vrhovni zapovjednik ratne mornarice Ruske Federacije, Viktor Čirkov službeno je posjetio 11. rujna projektantsku tvrtku Severnoje Design Bureau smještenu u St. Petersburgu kako bi ocijenio projekt nove generacije razarača naoružanih vođenim projektilima. Prema izjavi glasnogovornika zapovjednika, budući razarači posjedovat će "višenamjenska svojstva" i povećanu paljbenu moć u usporedbi s razaračima klase Sovremenij (Project 956) koje bi sukcesivno zamjenili. Također se navodi kako bi nova generacija razarača mogla biti pogonjena nuklearnim gorivom ali se za sada projektira inačica s konvencionalnim propulzijskim sustavom. U ruskim vojnim planovima nabave postoje naznake kako bi serijska gradnja spomenutih razarača mogla započeti

2019. Ruska projektantska tvrtka Severnoje Design Bureau razvila je i projektirala je razarače klase Sovremenij (Project 956) tijekom 1970-ih s karakteristikom protuzračne i protubrodske platforme. Razarači imaju duljinu 156 m, širinu 17,3 m, gaz 6,3 m te standardnu istisninu 6200 t dok im maksimalna istisnina iznosi gotovo 8000 t. Propulzijski sustav temelji se na dva vijka s fiksnim krilima, dvije parne turbine koje opskrbljuju četiri parna kotla ukupne snage 75000 kW, dva turbogeneratora te dva dizelska generatora čime se u konačnici može postići maksimalna brzina nešto manja od 33 čv. Doplov od 14 000 Nm postiže se pri brzini od 14 čvorova dok posadu čine 350 mornara i časnika. Temeljno naoružanje sastoji se od 2 × 4 Moskit

Foto: US Navy

Na međunarodnoj izložbi obrambene industrije MSPO 2013, koja je početkom rujna održana u poljskom gradu Kielce, predstavljen je tehnološki demonstrator novog poljskog gusjeničnog oklopno borbenog vozila PL-01 Concept. Riječ je o vozilu izrađenom prema zahtjevu poljske kopnene vojske u sklopu UMPG (Universal Modular Tracked Platform) programa, prema kojem bi nekoliko inačica oklopnih vozila (zapovjedno vozilo, borbeno vozilo, vozilo za izvlačenje, vozilo za razminiranje)

Oklopno vozilo PL-01 Concept je dugačko 7 metara, široko 3,8 metara, a visoko 2,8 metara. Maksimalna težina s dodatnim modularnim oklopom iznosi 35 tona. Posadu vozila čine tri člana, uz mogućnost prevoženja do četiri osobe, ovisno o načinu naoružavanja vozila.

PREDSTAVLJEN PL-01 CONCEPT

imalo isti ovjes. PL-01 Concept je izradila poljska tvrtka Obrum u suradnji s poljskim ministarstvom znanosti te s britanskim tvrtkom BAE Systems. Na određeni je način kao osnova uzeto oklopno borbeno vozilo BAE Systems Hägglunds CV90, s kojim PL-01 Concept dijeli isti ovjes. Na izložbi MSPO 2013 je predstavljeno vozilo s besposadnom kupolom ZSMU-1276/ZSMU-40, opremljeno automatskim topom kalibra 120 mm. Alternativno, vozilo može biti naoružano topom kalibra 105 mm, odnosno daljinski upravljivom oružnom stanicom koja bi bila opremljena teškom strojnicom kalibra 12,7 mm, strojnicom kalibra 7,62 mm te bacacem granata 40 mm. Razina zaštite vozila zadovoljava kriterije STANAG 4569, razina 5 u prednjem dijelu te razina 4 na bočnom i stražnjem dijelu.

I. SKENDEROVIC

Foto: Babcock Marine

NOVI IRSKI OPHODNI BRODOVI

U brodogradilištu Babcock Marine u Davonu u studenom ove godine pripremaju se dva velika dođaja. Prvi je porinuće prvog odobalnog ophodnog broda imena LÈ Samuel Beckett u brodogradilištu Appledore Yard 3. studenog. Slijedi polaganje kobilice drugog ophodnog broda 4. studenog. Nova plovila namijenjena su irskoj mornaričkoj službi (Irish Naval Service - INS). Ugovor za gradnju dvaju brodova vrijednosti 99 milijuna britanskih funti dodijeljen je spomenutom brodogradilištu 2010. Navedena vrijednost ugovora ne sadrži vrijednost poreza te cijenu naoružanja i borbenih sustava koji će biti integrirani na plovila, a čija se vrijednost procjenjuje na dodatnih 7,8 milijuna funti bez poreza. Oba broda pripadat će klasi odobalnih ophodnih brodova Roisin. Novogradnje nose projektnu oznaku PV90 te su oblikovane produljenjem temeljne inačice plovila klase PV80, a projektirane su u tvrtki STX Canada Marine i

Temeljno naoružanje sastojiće se od glavnog pramčanog topa Oto Melara kalibra 76 mm te dvaju topova Rheinmetall kalibra 20 mm uz nekoliko strojnica za koje će tijekom gradnje biti pripremljena postolja.

SSM P-270 (NATO oznake SS-N-22 Sunburn) protubrodskih projektila, 2 × 24 Shtil SAM projektila (NATO oznake SA-N-12 Grizzly), 4 × (2×2) AK-130-MR-184 130 mm topova, 4 × 30 mm AK-630 Gatling topova, 4 × (2×2) 533 mm torpednih cijevi te sletnu krmenu palubu namijenjenu jednom helikopteru tipa Ka-27 Helix.

M. PTIĆ GRŽELJ

okončane tijekom 1999. i 2001. Novi će brodovi zadržati cjeleokupnu konfiguraciju projekta PV80 no trup će biti produljen za nešto više od 10 m a time imati konačnu duljinu 90 m ali i veći gaz kako bi se osigurala dobra pomorstvena svojstva u ophodnim zadaćama na nemirnijim stanjima mora, posebice Atlantskog oceana. Osim toga krmena je paluba većih dimenzija kako bi bio omogućen ukrcaj kontejnera te je maksimalna brzina povećana na 23 čv. Propulzijski sustav temelji se na dva dizelska motora ukupne snage 11 000 kW. Bit će omogućen smještaj 44 člana posade uz dodatnih 10 pripravnika. U skladu s terminskim planovima dostava prvog produljenog plovila klase Roisin očekuje se u veljači 2014. a drugog u veljači 2015. Dva nova ophodna broda zamijenit će isto toliko starih plovila u floti koja bi i dalje imala osam brodova.

M. PTIĆ GRŽELJ

(II. dio)

SUVREMENI SUŠTAVI ZAŠTITE VOZILA

ZAŠTITA OKLOPNIH VOZILA OD RUČNIH RAKETNIH BACAČA, KAO I NJIHOVE PODNICE OD MINA, POSTALA JE IMPERATIV U RAZNIM NOVIJIM MISIJAMA. ISTODOBNO SE JAVILA I POTREBA ZA OSIGURANJEM SOLIDNOG OSNOVNOG OKLOPA

Jedna od glavnih prijetnji vojnim vozilima dolazi u obliku mina i zakopanih eksplozivnih naprava. Eksplozija ispod vozila može imati dvojak učinak. Prvi je probijanje podnice i ubijanje posade ili oštećivanje vozila bez probijanja podnice, ali s teškim ozljedama posade. Drugi je učinak taj da eksplozija podigne vozilo nakon čega ono pada nazad na tlo pri čemu je učinak pada za posadu većinom pogubniji od izravnog djelovanja eksplozije.

Pasivni sustavi mogu relativno uspješno braniti od eksplozije ispod podnice, ali dolaze s kompromisom povezanim

Za predstavljanje svojeg aktivnog sustava za zaštitu vozila od posljedica eksplozija (ABDS), TenCate je izradio 3D animirani videoklip (screenshot na slici). TenCate razvija sustav zajedno sa Zapovjedništvom za istraživanje, razvoj i inženjerstvo Američke kopnene vojske

s visinom, stabilnosti, pokretljivosti i masom vozila.

Teoretski, kad bi se sila djelovanja s donje strane i sila djelovanja prema dolje s gornje strane izjednačile, ne bi dolazilo do lansiranja vozila u zrak. Tvrta ABBS upravo na temelju te teorije radi na zanimljivom sustavu koji koristi raketne motore koji prilikom eksplozije mine pritišću vozilo na tlo. Prema tvrdnjama iz ABBS-a, taj bi sustav omogućio ugradnju pasivne zaštitne podnice koja ima širi "V" oblik te tako smanjio i utjecaj na visinu i stabilnost vozila. Nešto druga-

čje načelo koristi sustav ABDS tvrtke TenCate. Riječ je o korištenju mobilnih masa koje se ubrzavaju prema dolje kako bi se postigao jednak učinak. U TenCateu tvrde da se sustavom podiže protuminska zaštita na STANAG razine 5 i 6 te da se može ugraditi i na lakša vozila.

Njemačka je tvrtka Drehtainer razvila sustav Zero Shock System koji se sastoji od dodatne podnice koja visi okvačena na čeličnim kabelim na udaljenosti 200 mm od prave okloppljene podnice. Nakon eksplozije aktiviraju se potisnici slični onima kod

Trenutačno se za obranu od RPG-a najviše koriste dvjema vrstama zaštite: dodatnim oklopom u obliku rešetki ili kaveza koji izazivaju prijevremenu detonaciju kumulativnog projektila te rješenja u obliku mreže i "energetskim" oklopom koji rabi slabogorive materijale kako bi razbio fokus kumulativnog mlaza

zračnih jastuka te pod lebdi dovoljno dugo da neutralizira silu eksplozije. Sustav omogućuje da se sjedala više ne moraju ugrađivati tako da vise sa stropu ili zidova vozila, nego se mogu postaviti izravno na pod. Sustav je u uporabi u švicarskoj i njemačkoj vojsci na kontejnerima za prijevoz ranjenika. Što se tiče pasivne zaštite podnice, mnoge tvrtke rade na njezinu usavršavanju, u pravilu temeljenom na "V" podnicama. Istiće se General Dynamics svojom dvostrukom "V" podnicom koja se ugrađuje u kotačna oklopna vozila pješaštva Stryker.

Također, nudi se i inačica optimizirana za vozila LAV II. U Europi se provodi međunarodni razvojni program povezan se zaštitom od mina koje imaju eksplozivno formirani projektil. Uključene su Italija, Nizozemska, Češka i Španjolska, a tvrtka Oto Melara odabrana je kao glavni izvođač. Program obuhvaća ispitivanje različitih materijala, tehnika i konfiguracija.

RPG ZAŠTITA

Kako su RPG bacači i ručni raketni bacači općenito oružje koje vrlo često prijeti zapadnim vojskama u misijama,

ma, prilično brzo su se javili razni dodatni oklopi optimizirani za takve prijetnje. Trenutačno se za obranu od RPG-a najviše koriste dvije vrste zaštite: dodatni oklop u obliku rešetki ili kaveza koji izazivaju prijevremenu detonaciju kumulativnog projektila te rješenja u obliku mreže i "energetski" oklop koji koristi slabogorive materijale kako bi razbio fokus kumulativnog mlaza.

No, i ovdje postoje negativne strane. Oklop u obliku kaveza znatno povećava širinu vozila koje postaje nezgrapno u urbanom okruženju. Nadalje, riječ je o sustavu čija uspješnost jako ovisi o točki i kutu udara protuoklopne rakete. Na raspolaganju su i nemetalne izvedenice u obliku mreža i cerada koje zaustavljaju projektil bez izazivanja detonacije, no i njihova je uspješnost relativna. Energetska rješenja pak djeluju uvijek jednako, neovisno o kutu udara. Postavljaju se izravno na

KOPNENA VOJSKA

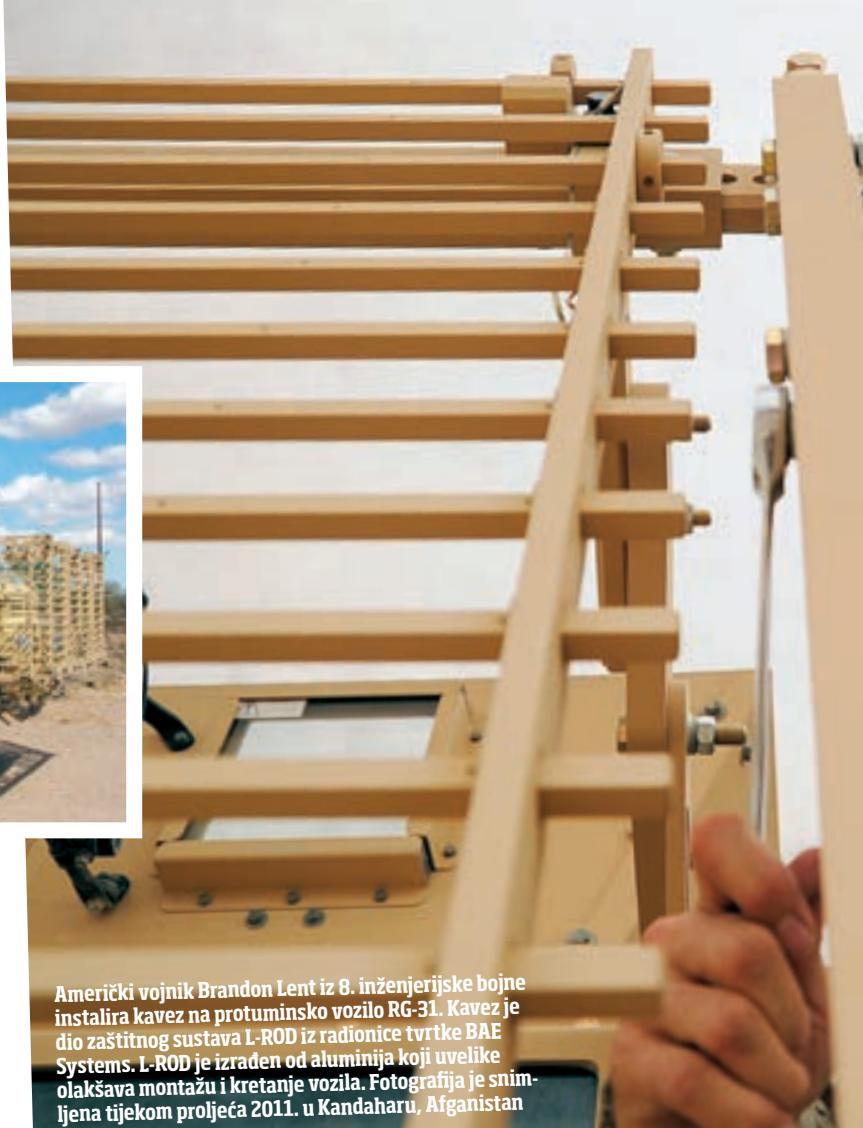

Foto: BAE Systems

tijelo vozila u obliku modula/kutija, no otvoreno je pitanje učinkovitosti zaštite protiv višestrukih napada na isti dio vozila.

Švicarski RUAG nudi na tržištu dve inačice sustava SidePro. Inačica SidePro-Lasso izrađuje se od napete čelične žice debljine 4 mm koja vozilu dodaje samo 250 mm širine na svakoj strani, a masa joj je samo 6 kg/m². Druga je inačica SidePro RPG koja prema navodima tvrtke ima veću učinkovitost, to jest do 80 % protiv svih vrsta RPG-7 što je otrprilike u klasi reaktivnog oklopa, ali uz puno manju masu. Masa sustava iznosi oko 30 kg/m² (10 % mase reaktivnog ekvivalenta).

Francuski Nexter nudi kavez PG-Guard mase 11 kg/m² koji su učinkoviti u 50 do 65 % slučajeva protiv raketa PG-7V, VL i VM. Oblikovanje i ugradnja na novi tip vozila traju oko dva mjeseca nakon čega Nexter jamči

Drehtainerov Zero Shock System za zaštitu od eksplozija temelji se na podnici koja visi okvaćena na čeličnim kabelima odmaknutima od glavne, oklopljene podnice. Na slici lijevo je načrt inačice sustava na kamionskom kontejneru, a na desnoj se vidi sustav ugrađen u borbeno oklopno vozilo Boxer

Američki vojnik Brandon Lent iz 8. inženjerijske bojne instalira kavez na protuminsko vozilo RG-31. Kavez je dio zaštitnog sustava L-ROD iz radionice tvrtke BAE Systems. L-ROD je izrađen od aluminija koji uvelike olakšava montažu i kretanje vozila. Fotografija je snimljena tijekom proljeća 2011. u Kandaharu, Afganistan

serijsku proizvodnju od 50 kompleta mjesечно.

ČVRSTI ALUMINIJ

Jedan je od najraširenijih čvrstih oklopa u obliku kaveza L-ROD tvrtke BAE Systems. Izrađen je od aluminija čime se štedi na masi 50 % u odnosu na čeličnu konstrukciju. Glavni je korisnik Kopnena vojska SAD-a, ponavljše na MRAP vozilima Buffalo, pa je u Afganistanu oko 1100 vozila zaštićeno L-ROD-om.

Nizozemska tvrtka Falanx Armour razvija oklop u obliku guste mreže vlakana koji se temelji na sprečavanju aktivacije bojne glave RPG rakete tako da se prilikom udara zdrobi upaljač. Postoji i prozirna inačica namijenjena pokrivanju prozora vozila. Sustav navodno nudi jednaku zaštitu kao i tipični kavez, ali za samo 10 % njegove mase.

Britanska vojska ima u uporabi sustav u obliku mreže na metalnom

Foto: Drehtainer

Foto: US Army

okviru pod nazivom Tarian, a proizvođač je tvrtka AmSafe. Riječ je o lakom sustavu koji ima gustoću mreže optimiziranu za hvatanje RPG rakete prije nego što dosegne tijelo vozila i jednostavno se postavlja na vozila. Zanimljiv je i sustav Traps tvrtke Textron koji je u početku bio povezan s programom JLTV. Riječ je o aktivnom sustavu koji čine radari i moduli mase oko 15 kg iz kojih se aktiviraju zračni jastuci kojima se izaziva preuranjeno

aktiviranje bojne glave. Prednost tog sustava je što znatno ne utječe na dimenzije vozila.

KEVLAR JAČI OD METALA

QinetiQ North America nudi sustav Q-Net koji čini mrežu od kevlara s čeličnim čvorovima. Q-Net navodno pruža veću sigurnost od uobičajenog metalnog kaveza uz uštedu na masi od 50 do 60 %. Sustav se koristi na više od 11 000 vozila, među ostalom

SidePro-Lasso koji je razvio švicarski RUAG. Sustav štiti od udara RPG-a, a među ostalim, koriste ga Danci na svojim vozilima M 113. Dvostruko lakša inačica sustava je SidePro RPG

Foto: RUAG

na francuskim VBCI i poljskim Rosomak (AMV) oklopnim vozilima u Afganistanu. QinetiQ je razvio i poboljšanu inačicu Q-Net II s 15 % većom učinkovitošću i 10 % manjom masom same mreže, dok se masa cijelog kompletta može još smanjiti novim sustavom nosača mreže i to između 35 i 50 %.

Izraelska tvrtka Plasan Sasa razvila je sustav Ultra FlexFence koji se sastoji od tri različita dijela: nemetalnog i neprozirnog dijela, poluprozirnog nemetalnog dijela koji se postavlja ispred prozora vozila i čelične mreže koja se postavlja ispred vjetrobrana. Nepomična čvrsta mreža je nužna kako ne bi ometala vozačev pogled. Sustav se postavlja na 160 mm od tijela vozila. Prema tvrdnjama Plasan Sase, sustav je prilikom testiranja i simulacija postigao učinkovitost protiv različitih vrsta raketa za RPG-7 od čak 80 %, od čega samo 10 % s izazivanjem detonacije rakete. Nadalje se navodi da svaki četvorni metar može izdržati i do šest pogodaka, a prosječna masa zadnje inačice sustava iznosi 10 kg/m². Talijanska Oto Melara odabrala je drugačiji pristup. Razvija energetski sustav koji ne bi imao negativan učinak na masu vozila. Poseban se materijal nalazi u sendvič oklpu i prilikom pogotka kumulativnog mlaza upija i širi energiju eksplozije na veću površinu.

PASIVNI OKLOP

Tijela oklopnih vozila najčešće se izrađuju od čelika koji čini osnovni oklop na koji se postavlja dodatni specijalni oklop. No, koliko veću zaštitu osigurava osnovni oklop tijela vozila, toliko će veći biti ukupan učinak zaštite. Osim toga, u većini navedenih vrsta dodatnih sustava zaštite, dijelovi projektila znatne snage i dalje dolaze do tijela vozila te je i dalje nužna solidna osnovna zaštita.

Švedski SSAB jedna je od vodećih tvrtki u razvoju čeličnih oklopa. Njihova grupa proizvoda Armax uključuje šest inačica koje se razlikuju prema stupnju tvrdoće. Dok tvrdoća osigurava balističku zaštitu, čvrstoća materijala potrebna je za sposobnost apsorpcije energije eksplozije. Te dvije dimenzije kvalitete materijala, nažalost, ne idu ruku pod ruku. Tvrdi su materijali relativno krhki i teško se zavaruju, a čvrsti se lakše probijaju. Zanimljiv je prikaz napretka SSAB-a u razvoju materijala. Godine 1990. devet milimetara čelika pod nazivom Armax 500T (broj izražava tvrdoću prema Brinellovoj ljestvici) bilo je potrebno da zaustavi zrno M193/SS92 brzine 937 m/s. Nakon deset godina, za jednak je učinak bilo dovoljno 6 mm Armax 600T čelika, a nakon još deset godina potrebna se debljina svela na 4,5 mm Armax Advance materijala čija tvrdoća proizlazi iz Brinellove ljestvice. Istodobno se reducirala i masa, sa 70,7 kg/m² na 35,3 kg/m² u Advance inačici. No, taj najtvrdi čelik ima čvrstoću keramike i ne preporučuje se njegovo sviranje ni zavarivanje jer se ne smije zagrijavati na temperaturu iznad 100 °C želi li se zadržati visoka tvrdoća.

TATIN ČELIK

Nova je vrsta čelika iz 2011. godine Super Bainite koji proizvodi Tata Steel UK. Taj čelik zahvaljujući posebnom sastavu i složenim procesima obradbe ima dvostruko bolje balističke značajke od klasičnog valjanog čelika (RHA). Njemački IBD Deisenroth specijalizirao se za razvoj nanomaterijala, odnosno nanokristalne keramike, nanometričkog čelika i vlakana visoke čvrstoće. Vlakna koja se

QinetiQov sustav Q-NET danas se rabi na više od 11 000 vozila. Glavni mu je adut mreža od kevlara povezana čeličnim čvorovima koja je dvostruko lakša od tipičnih kaveza

Foto: QinetiQ

KOPNENA VOJSKA

Foto: Lockheed Martin

koriste za oblaganje interijera vozila (engl. liner) IBD C1 HT daju 20 % bolje performanse nego ona standardnih linera te imaju i sporiju degradaciju kvalitete prilikom izloženosti visokim atmosferskim temperaturama. IBD je razvio i napredne nanokompozite koji imaju dovoljnu čvrstoću da zamijene strukturne elemente vozila i istodobno služe kao oklopna zaštita uz znatne uštede na masi. Tako se, primjerice, mogu zamijeniti sve vrste vrata i poklopaca na vozilu uz osiguranje razine zaštite STANAG 4569 Level 4 i uštedu od 1500 kg na prosječnom oklopnom

— ▲ —
Ceradyne koji aktivno radi na inačicama zaštite vozila uključen je i u razvoj Havoca, vozila koje Patria i Lockheed Martin kandidiraju za novi BOV američkih marinaca

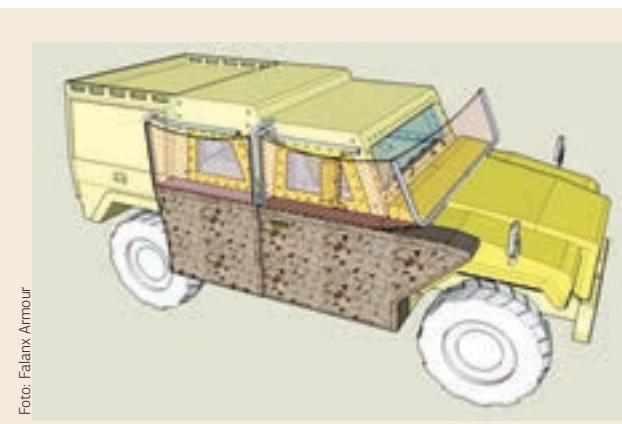

Foto: Falanx Armour

— ▶ —
Oklop koji proizvodi nizozemski Falanx Armour temelji se na gustoj mreži vlakana i vozilima navodno nudi zaštitu kao i metalni kavezi

Među najpoznatijim izraelskim zaštitnim sustavima je i Ultra FlexFence. Ovdje ga vidimo na vozilu Sand Cat koje je proizvod iste tvrtke, Plasan Sasa

vozilu konfiguracije 8x8. IBD je razvio i tehnologiju proizvodnje koja ne diže cijenu takvih komponenti iznad cijene standardnih čeličnih. Proizvodnju komponenti preuzeo je Rheinmetall Chempco i kreće od ove godine. Prema informacijama iz tvrtke, radit će dijelove za više od deset svjetskih proizvođača vozila. Rheinmetall Chempco proizvodi i velik raspon dodatnih oklopnih aplikacija Amap temeljenih na tehnologiji iz IBD-a.

ZAŠTITA PETE RAZINE

RUAG je razvio i pasivni sustav zaštite u obliku dodatnih oklopnih ploča SidePro-ATR koji pruža zaštitu od oružja jačih nego što je RPG-7. Sustav je prilagodljiv različitim platformama, od lakih oklopnih vozila do tenkova. Osnovna inačica osigurava zaštitu pete razine i ima debljinu od 400 mm, a njegina je masa usporediva s reaktivnim oklopom (300 kg/m^2). Najjača konfiguracija pruža i zaštitu od potkalibernog streljiva 120 mm. Posebna je inačica SidePro-KE/IED koja je, kako joj i ime kaže, optimizirana za kinetičke projektilte i improvizirana eksplozivna sredstva. Zadnja inačica SidePro-KE/IED pruža zaštitu razine 4 ili 5 od kinetičkih projektila te ima veliku otpornost na višestruke pogotke. Pod pretpostavkom da je osnovni oklop od čelične debljine 7 mm, dovoljno je dodati SidePro ploče debljine 30 mm kako bi se postigao navedeni rezultat.

Izraelski IMI također nudi niz rješenja; između ostalog, L-VAS koji kombinira rešetkasti oklop, kompozitne ploče i reaktivni oklop. L-VAS štiti od pancirnih zrna 14,5 mm i krhotina topničkih granata. Masa mu je oko 200 kg/m^2 .

Zanimljiv prizor koji pokazuje jednu od mogućnosti Polarisove nepneumatske gume (lijevo). Polaris je želi razviti za Humveeje, a već je sastavni dio nekih manjih vozila (desno)

Drugi, teži sustav koji nudi IMI je Breakwater, reaktivni oklop koji je namijenjen zaštiti od RPG-a i eksplozivnih naprava s eksplozivno formiranim projektilima. Debljina modula iznosi između 350 i 400 mm, a masa od 430 do 450 kg/m^2 .

NEPNEUMATSKE GUME

U SAD-u je naglasak stavljen na razvoj sustava zaštite podnice i tu se ističe tvrtka Ceradyne koja je razvila poseban aluminijski stanični materijal koji ima gustoću upola manju od standardnog čeliča. Njihovo rješenje zaštite podnice ima oblik slova "V", ali s kutom od samo pet stupnjeva čime se ne ograničava klijens vozila. Ceradyne je uključen u razvoj Lockheedova kandidata za novo oklopno vozilo marinaca koje se temelji na Patrijitu AMV-u.

Kod lakih vozila dobro je rješenje korištenje strukturnog oklopa, tj. oklopa koji je dio same noseće konstrukcije vozila čime se oklopna zaštita ne povećava na štetu mase vozila, barem ne u mjeri kao prilikom postavljanja vanjskog dodatnog oklopa. Tvrta Polaris Defense je, vodeći se tim pristupom, razvila prototip vozila Humvee s integriranim oklopom mase oko 70 kg/m^2 koji pruža zaštitu od streljiva kalibra 12,7x99 mm. Cilj tvrtke je postići zaštitu od 12,7 AP streljiva. Za usporedbu s klasičnim Humveejem, s jednakom razinom zaštite i masom 6350 kg, masa modificiranog vozila iznosi 3400 kg. Tvrta na tržištu nudi i nove nepneumatske gume koje su izdržljivije od klasičnih. Trošenje guma i njihova pouzdanost znatno opterećuju logistički lanac. Prema podacima iz Afganistana, obična guma traje u prosjeku 1300 km, dok nepneumatska nudi šest puta veću izdržljivost i puno je otpornija na pogotke. Trenutačno su gume optimizirane za vozila mase do 7,7 tona, ali postoji potencijal rasta do 18 tona uz dodatni razvoj.

Britanski zaštitni sustav Tarian bio je predstavljen na pariškom sajmu namjenske industrije Eurosatory 2012. godine. Iste je godine zaslužio Kraljevsku nagradu za inovaciju

Izraelski IMI u sustavu L-VAS nudi više rješenja. Slično je i s njihovim sustavom Breakwater koji ima veću masu

ALŽIRSKA RATNA MORNARICA

Alžirska ratna mornarica je najveća arapska mornarica u području zapadnog Mediterana i općenito druga arapska mornarica odmah iza egipatske. U njezin ustrojeni sustav uključena je i Obalna straža s kojom brojno stanje dostiže otprilike 7000 pripadnika. Flotne snage i ostala sredstva kao i oružje obalne obrane većinom vuku podrijetlo iz vremena Hladnog rata, odnosno iz vremena nakon stjecanja nezavisnosti od Francuske 5. srpnja 1962., kada je SSSR svojim obilatim vojnim dostavama širio svoj ideološki i politički utjecaj na afričkom kontinentu. Značajnije dostave sovjetske vojno-pomorske tehnologije i sredstava započele su početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća i nastavile su se preko Rusije dobrim dijelom sve do današnjih dana. Alžir je godinama bio jedna

Alžirski školski brod Soummam
9. je srpnja prošle godine stigao u prvi, povijesni posjet broda Alžirske ratne mornarice Sjedinjenim Američkim Državama. Brod je krenuo na plovidbu preko Atlantika radi obuke kadeta

od najboljih "mušterija" Moskve, koji je alžirske oružane snage, ponajprije njezinu kopnenu i zračnu komponentu opskrbljivao modernim oružjem. Za tim trendom nisu previše zaostajale ni alžirske pomorske snage. Cilj alžirskog vojno-političkog vrha, još od stjecanja nezavisnosti od Francuske, bilo je stvaranje snažnih pomorskih snaga, sposobnih za obranu nacionalnog teritorija, teritorijalnih voda i posebno u novije vrijeme obrana ekskluzivnog ekonomskog pojasa (EEZ).

MODERNIZACIJA FREGATA IZ OSAMDESETIH

Trenutačno najveći i najsnažniji brodovi u površinskoj floti ARM-a su tri fregate bivše sovjetske klase Koni II (Projekt 1159T): 901 Mourad Rais, 902 Rais Kellich 903 Rais Korfou. Riječ je

o protupodmorničkim fregatama od 1140 tona standardnog, odnosno 1900 tona punog deplasmana. Izgrađene su u brodogradilištu Krasnaj Metaličkiy Zavod 1979., 1981. i 1983. te istim redoslijedom dostavljane ARM-u 1980., 1982. i 1985. godine. Tijekom trogodišnjeg razdoblja od 2009. do 2011. sve tri plovne jedinice ove klase prošle su proces modernizacije u Rusiji tijekom koje je promijenjeno gotovo 80 % elektroničkih sustava. Na sva tri broda ugrađen je novi torpedni sustav. Najznačajnija modernizacija na klasi Koni II odnosi se na ugradnju ASCM sustava Kh-35 Uran / SS-N-25 Switchblade (osam projektila dometa 130 km). S ruskih navoza brodogradilišta Almaz potječu također i tri raketna broda, korvete klase Nanuška II (Projekt 1234E): 801 Rais Hamidou;

Povijesno poznati grad Mers-el-Kebir, središte je alžirske brodograđevne pa tako i vojne brodogradnje. Tamošnje brodogradilište raspolaže s tri navoza

Igor SPICIJARIĆ

SPOZNAJA DA SLOBODAN PRISTUP I IZLAZ
NA OTVORENO MORE PRUŽAJU PUNO BOLJE
MOGUĆNOSTI I PERSPEKTIVE ZA OBRANU
TERITORIJA ALŽIRCE MOTIVIRA DA, PONAJPRIJE
UBRZANIM OPREMANJEM I MODERNIZACIJOM,
STVARAJU SNAŽNU I SPOSOBNU MORNARICU

Foto: US Navy

802 Salah Rais i 803 Rais Ali. U službu ARM-a ulazile su sukcesivno u razdoblju 1980. - 1982. Ostatak površinske borbene flote koji vuče svoje podrijetlo s bivših sovjetskih navoza, čine dva raketna čamca klase Osa I (izgrađeni 1976.) i devet raketnih čamaca Osa II građenih od 1976. do 1980. godine.

NA DOMAĆIM NAVOZIMA

Budući da od ovih plovnih jedinica starih između 33-37 godina nema previše operativno - taktičke koristi, mornarica je bila prisiljena potražiti nova rješenja koja se svode na kupnju borbenih plovila u inozemstvu i licencnu izgradnju na domaćim navozima. Među njima su i tri OPV broda klase Djebel Chenoua (C58): 351 Djebel Chenoua, 352 El Chihab i 353 El Kirch. Izgrađeni su uz tehničku asistenciju

Bugarske a bazirani su na španjolskoj klasi Cormoran. Brodovi ove klase izgrađeni su u domaćem brodogradilištu u Mers-el-Kebiru. Odlikuju se duljinom od 58,4 m, širinom 8,4 m. Puni deplasman iznosi 540 tona. Naoružani su s osam kineskih ASCM projektila tipa C-802 te ruskim topom dvostruke namjene AK 176 76,2/59 mm te CLWS sustavom AK 306 30 mm. Opremljeni su s tri njemačka MTU 20V538 TB92 dizelska motora s kojima postižu maksimalnu brzinu od 35 čvorova. Posadu čini 52 člana. Ophodne snage nadopunjene također 15 plovnih jedinica klase Kebir. Projektirao ih je originalno britanski projektni ured Brooke Marine. Prva tri broda (341 El Jadek, 342 El Mourakeb i 343 El Kechef) izgrađeni su u Velikoj Britaniji i dostavljeni u raz-

doblju 1982.-1984. a ostalih 12 (344 – 358) izgrađeni su u domaćem brodogradilištu u Mers-el-Kebiru uz stručnu asistenciju britanskih stručnjaka i osoblja iz tvrtke Vosper Thornycroft. Posljednja dva broda iz serije, 357 El Djasur i 358 El Harnis dostavljena su ARM-u 1. siječnja 2005. Koliko je poznato, šest brodova ovog tipa transferirano je snagama Obalne straže. Dugački su po 37,5 m, istiskuju 250 t punog deplasmana. Glavno naoružanje predstavlja top Oto Melara DP 76 mm. Dva MTU 12V538 TB92 dizelska motora pogone ga do maksimalnih 27 čvorova. Posadu čini 27 članova.

RAZLIČITO PODRIJETLO

Ostatak površinske flote su desantni i pomoćni brodovi. Okosnicu desantne flote čine dva LST broda: 472 Kalaat Beni Hammad i 473 Kalaat Beni Rached. Oba su izgrađena u Velikoj Britaniji i dostavljeni su ARM-u 1984. godine. Dugački su 93 m a široki 15, s gazom od 2,5 m. Istiskuju 2130 tona na punom deplasmanu. Brzinom od 16 čv mogu prevesti do 240 vojnika i imaju krmenu helikoptersku sletnu palubu. Njih nadopunjuje u Poljskoj izgrađeni desantni brod klase Polnocny B (Project 771) od 75 m dužine i 900

Foto: marine Nationale

tona punog deplasmana, nabavljen još 1976. Među brodovima pomoćne flote posebno se ističu 673 El Idrissi, spasilački brod izgrađen u Japanu i u službi ARM-a od 1980. Zatim, tu je također spasilački 261 El Mourafik, u službi od 1990. izgrađen u NR Kini te školski brod 973 Soumman od 130 m duljine i 5500 t punog deplasmana, također nabavljen u Kini 2006. Zanimljiv je podatak da je upravo školski brod 973 Soumman bio prvo alžirsко vojno plovilo koje je od 9. do 14. lipnja 2012. bilo u za sada jedinom posjetu SAD-u. Svakako ne treba izostaviti i nabavu tri specijalizirana broda tzv. ETV TIPA (Emergency Towing Vessel) za potragu i spašavanje ali i za oceansko tegljenje. Riječ je o brodovima klase Bourbon; 701 El Moundjid, 702 El Mousif i 703 El Moussandid. Izgrađeni su u razdoblju 2010. – 2012. u STX OSN-ovim brodogradilištima u Norveškoj i Rumunjskoj. Baziraju u pomorskim bazama u Oranu i Skiddi. Ostatak površinskih snaga su uglavnom manji obalni ophodni brodovi različitih tipova, nabavljeni

Časnici i mornari s francuske fregate Courbet promatraju alžirsku korvetu Rais Hamidou na tradicionalnoj bilateralnoj mornaričkoj vježbi koja se također zove Rais Hamidou. Ime su, baš kao i jedno pred-grade grada Alžira, dobile po poznatom alžirskom pomorcu koji je poginuo 1815. Korveta je sovjetske proizvodnje i ušla je u sastav ARM-a početkom osamdesetih

Posada alžirske fregate Rais Korfo (lijevi brod na slici) na zajedničkoj fotografiji s Francuzima, snimljenoj na jednoj od vježbi Rais Hamidou. Rais Korfo je sa svoje dvije sestre trenutačno najveći i najznačajniji brod alžirske RM

Foto: Ministere de la Defense

Foto: US AFRICOM

od različitih dobavljača (Španjolska, Italija, Francuska itd). Uglavnom su to plovila tipa glisera s lakinom naoružanjem namijenjeni za službu u Obalnoj straži ili nekim drugim vladinim pomorskim agencijama. Ono što je posebna zanimljivost jest činjenica da ARM ne raspolaže površinskim plovnim jedinicama koje su posebno specijalizirane za MCM (minsko i protutminsko) ratovanje.

PODMORNICE I OBРАМБЕНА STRATEGIJA

Glavni način financiranja kupovine naoružanja i borbene tehnike (ne samo mornaričke), sve do raspada SSSR-a bili su vrlo povoljni kreditni aranžmani koje je Moskva odobravala Alžиру. Upravo zahvaljujući takvim kreditima alžirska ratna mornarica se još prije 30 godina, točnije 1983., mogla pohvaliti da se u njezinu plovnom sastavu nalazi i strateška komponenta svake veće mornarice: velike dizelsko-električne podmornice. Te, danas već daleke 1983. godine, SSSR je isporučio Alžiru dvije podmornice klase Romeo. Samo četiri godine kasnije (1987. i 1988.) Moskva je Alžiru isporučila dvije, tada vrlo moderne podmornice

klase Kilo (Projekt 877EKM). Već stare podmornice klase Romeo povučene su iz operativne uporabe i služile su isključivo za obuku alžirskih podmorničara. Da je za Alžir i njegovu mornaricu posjedovanje strateške komponente tj. podmornica vrlo važna komponenta nacionalne obrambene strategije vidi se i po činjenici da su od Rusije ponovno 2006./2007. naručene još dvije podmornice tzv. tipa unaprijeđeni Kilo (Projekta 636 M) koje su isporučene 2009. i 2010.

MORNARIČKO ZRAKOPLOVSTVO

Alžirska ratna mornarica raspolaže i određenim snagama mornaričkog zračkoplovstva. Trenutačno ARM rabi šest helikoptera tipa AgustaWestland AW 101 za zadaće potrage i spašavanja. Helikopteri su bili naručeni još 2006. a u operativnoj službi su od 2011. Također od 2011. u službi su i četiri helikoptera Super Lynx Mk 130. Dodatnih šest helikoptera istog tipa naručeno je tijekom prošle, 2012. godine. U okviru helikopterskih mornaričkih snaga nalaze se još od 1997. i pet protupodmorničkih (ASW) helikoptera ruskog tipa Kamov Ka-31. Za ophodne zadaće i nadzor akvatorija EEZ, RM Alžira se

Boarding tim s alžirske fregate Mourad Rais vježba na američkom logističkom brodu Roy M. Wheat. Riječ je o velikoj međunarodnoj pomorskoj vježbi Phoenix Express. U njoj su na proljeće prošle godine u vodama istočnog Mediterana uz Amerikance i Alžirce sudjelovale i druge sjevernoafričke te neke istočnoeuropske mornarice

U sklopu Mediteranskog dijaloga NATO-ova Skupina za protu-minske mjere 2 (SNMCMG2) u veljači je 2012. posjetila Alžir. Izvedena je kraća zajednička vježba s alžirskim brzim ophodnim brodom El Chihab

Foto: NATO

koristi četirima zrakoplovima C-295 Persauder. U okviru RM Alžira postoje i postrojba mornaričkog pješaštva. Prema dostupnim podacima njezina brojčana snaga kreće se između 600 do 700 pripadnika. Sastavljena je od tri satnije a njezino središte je u gradu Jijelu, otprilike 250 km istočno od glavnog grada Alžira. Alžirska ratna mornarica ima raspoređene svoje flotne snage u nekoliko pomorskih baza uzduž 998 km obalne crte. Pomorske baze nalaze se u glavnom gradu Alžiru, Annabi, Mers-el-Kebiru, Oranu, Skikdi i Tamentfoustu gdje je smještena i mornarička vojna akademija. Povijesno poznati grad Mers-el-Kebir, središte je alžirske brodograđevne pa tako i vojne brodogradnje. Tamošnje brodogradilište raspolaže s tri navoza, a remontni kapaciteti u gradu Alžiru raspolažu s potopljivim dokom sposobnim za prihvati i remont brodova do 4000 t standardnog deplasmana. Uz njih, Alžir raspolaže s još tri manja sinkro-lifta u remontnom brodogradilištu u Annabi i jednim sinkro-liftom u Ben Safu. Obalna obrana još uvijek počiva na brojnom topništvu različitog kalibra i na nekoliko mobilnih raketnih baterija s ASCM projektilima tipa Styx (SS-N-2).

IMPRESIVNA LISTA NARUDŽBI

Popis narudžbi namijenjenih ARM-u je zaista impresivan. Na njemu se nalazi čak osam velikih, kapitalnih brodova. Svakako najznačajnija i finansijski naj-vrednija narudžba odnosi se na kupovinu dviju njemačkih fregata klase MEKO A-200. Ugovor broj 674/889, potpisani je 26. ožujka 2012. nakon više od godinu dana pregovaranja. Njime je obuhvaćena obuka alžirskih posada za cijenu od 12 milijuna eura kao i angažman šesnaesteročlane njemačke stručne ekipe za potporu u razdoblju 2013. - 2017. u Alžiru. Brodove će dostaviti renomirani ThyssenKrupp Marine Systems (TKMS) koji je na alžirskom međunarodnom tenderu pobijedio francuskog konkurenta DCNS koji je Alžiru nudio svoje fregate klase Gowind. Za TKMS je to vrlo važan posao jer su posljednje takve fregate, SAS Spioenkop (F147) i SAS Mendi (F148) bile dostavljene još 2004. ratnoj mornarici Južnoafričke Republike. Vrijednost ove dostave je 2,13 milijardi eura a zajedno sa šest naručenih helikoptera Super Lynx vrijednost se penje na 2,27 milijarde eura. Fregate će biti naoružane prema traženim alžirskim zahtjevima. Na njima će biti instalirani švedski

ASCM projektili RBS-15 Mk3, (8 kom) južnoafrički PZO VLS Umkhonto-IR (16 kom), top Oto Melara 76/62 Super Rapid DP kao i Rheinmetall palubno-stabilizirani MLG 27 mm CIWS topovi. Za ASW borbu namijenjena su torpeda MU90. Po svemu sudeći alžirske A-200 fregate dobit će radar tipa TRS-3D/16ES ili neku njemu sličnu, jeftiniju inačicu. Fregate klase MEKO A-200 odlikuju se punim deplasmanom od 3700 t, duljinom od 121 m, širinom 16,35 i gazom (s izvučenim sonarom) od 5,95 m. Imaju CODAG WARP propulziju (43 000 KS) i maksimalnu brzinu od 28 čv. Doplov pri ekonomskoj brzini od 16 čv iznosi 8000 NM uz autonomiju od 30 dana. U helikopterskom hangaru mogu prihvati dva helikoptera tipa Super Lynx. Imaju po 152 člana posade. Premda se u dostupnoj literaturi navodi nekoliko različitih termina dostave njemačkih fregata, realno se očekuje da će biti dostavljene Alžиру u razdoblju 2015.-2016.

KORVETE TIGAR

Druga, također potvrđena alžirska mornarička kupovina odnosi se na nabavku dviju ruskih korveta tipa TIGAR. Riječ je zapravo o ruskom Projektu 20382, odnosno o izvoznoj inačici korvete klase Stereguščij. Korvete su dugačke 94 m, s 1950 t punog deplasmana i CODOG propulzijom s doplovom od 4000 NM. Korvete su naoružane s osam ASCM projektila tipa Jakhont smještenih u dva vertikalna lansera. Uz njih, korvete su opremljene glavnim topom A-190 kalibra 100 mm, ASW sustavom Medvedka-ME te Kashtan-M hibridnim CIWS sustavom. Opremljene su helikopterskim

Foto: Royal Navy

El Moundjid je specijalizirani alžirski brod klase Bourbon za potragu, spašavanje i tegljenje. Krajem prošle godine brod i posada vježbali su s britanskim kolegama

VOJSKE SVIJETA

hangarom i imaju posadu od 90 članova. Planirana dostava prve korvete je do konca 2014. a druge godinu dana nakon prve, dakle do konca 2015. Treća (ali još uvijek do kraja nepotvrđena) kupovina odnosi se na tri kineske fregate klase C-28A. Riječ je zapravo o modificiranoj klasi F22P Zulfiqar koju su Kinezi za sada prodali Pakistanu (četiri plovne jedinice, dostavljene od 2009. do 2013.). Izvorni je to kineski projekt koji uz vanjske gabarite od 123 / 13,8 / 3,76 m ima punu istinsinu od 3150 tona. Ove fregate imaju CODAD propulziju s maksimalnom brzinom od 29 čv i doplovom od 4000 NM. Pakistanske fregate naoružane su kineskim ASCM projektilima tipa C-802 kao i kineskom inačicom SAM sustava FM-90N. Uz dva 730 -B CIWS (7 x 30 mm) sustava, ASW torpeda, fregate se odlikuju i helikopterskim hangarom namijenjenim za prihvrat jednog Harbin Z-9EC ASW helikoptera. Pakistanski brodovi imaju posadu od 170 članova. Po svemu sudeći opcija namijenjena za ARM ne bi se trebala previše razlikovati od opisane pakistanske razine opremljenosti.

STIŽE KLASA SAN GIORGIO

Četvrti i svakako najzanimljivija alžirska akvizicija odnosi se na narudžbu modernizirane inačice talijanskog LPD (Landing Platform Dock) broda klase San Giorgio. Još od 2008. alžirski mornarički i vojni vrh izražavao je nedvosmislenu želju i potrebu za nabavom većeg plovila izraženih transportno-desantnih sposobnosti. U kolovozu 2011. i službeno je objavljeno da je Alžir potpisao ugovor za kupovinu novog amfibijsko-transportnog boda od talijanskog koncerna Orientali Sistemi

Foto: Marine Nationale

El Mousir, još jedan alžirski brod klase Bourbon, fotografiran kod luke Toulon tijekom vježbe borbe protiv onečišćenja mora koju je provodio s Francuzima

Navalni. Klasa San Giorgio je relativno ograničenih sposobnosti (u usporedbi s modernim brodovima te klase koji redovito istiskuju više od 20 000 tona) posebice kada je u pitanju ukrcaj letjelica jer ima duljinu od samo 133 m i istinsinu od tek 8000 t. Na brod se može ukrcati 400 vojnika i 30 tenkova ili 36 drugih gusjeničarskih vozila. U transportnom hangaru (zapravo garaži za motorna vozila) može se smjestiti četiri velika ili šest do sedam manjih helikoptera. U krmenom potopivom doku smještena su 3 LCM (Landing Craft Mechanical) 3 LCVP (Landing Craft Vehicle Personnel) i jedan LCP (Landing Craft Personnel). Posadu broda broji 180 članova. Izgradnja alžirskog LPD-a povjerena je Fincantieriju brodogradilištu Riva Trigoso. Za sada još nisu javno poznati svi detalji tehničke specifikacije za koju se odlučila mornarica ali je poznato da će se tri LCVP broda graditi u domaćem brodogradilištu u Mers-el-Kebиру. Prema najjavama brod bi trebao biti dostavljen do konca 2015. Na koncu svakako treba ozbiljno shvatiti i određene nagovještaje iz zapadnih vojnih tiskovina prema kojima je alžirska ratna mornarica unatrag godinu dana ušla u preliminarne pregovore s Moskvom oko nabavke još dviju dodatnih podmornica unaprijeđene klase Kilo (Projekt 636M).

ZAHUKTALI PROCES

S velikim ulaganjima u svoje pomorske snage, ARM je u zahuktalom procesu modernizacije svojih površinskih i podvodnih snaga. Vidljiv je trend da se suvremeni vojni sustavi, pa tako i oni mornarički, sve više kupuju na zapadnom tržištu. Ipak, odnos potpisanih vojnih ugovora koji stižu na naplatu do konca 2015. godine još uvijek je 3,8 puta veći u rusku korist naspram onih zapadnih (4,749 naspram 1,225 milijardi). Nedvojbeno jest da alžirski politički i vojni vrh ima čvrsto zauzeti stav vezan uz ubrzani proces naoružanja modernim oružjem i sustavima. Spoznaja da slobodan pristup i izlaz na otvoreno more pruža puno bolje mogućnosti i perspektive za obranu teritorija, motivira ih da stvaraju što je više moguće vrlo snažnu i sposobnu mornaricu, uravnoteženih kapaciteta i sposobnosti – spremnu na obranu svih znanih i potencijalnih prirodnih resursa u njezinim teritorijalnim vodama i u njezinoj EEZ. Po svemu sudeći, ARM je na putu da već za 2-3 godine postane vrlo respektabilna pomorska sila. S druge strane to isto znači da raspolažu takvim efektivima, ARM treba preuzeti svoj dio odgovornosti i dati svoj puni doprinos u provedbi svih sadašnjih i budućih oblika pomorske suradnje i širenja sigurnosti u vodama Mediterana. ■

Peta KOSTANJŠAK

UJEDINJENI NARODI

POVIJESNI SPORAZUM O TRGOVINI ORUŽJEM

Foto: UN

SREDINOM KOLOVOZA NIGERIJA JE POSTALA PRVA AFRIČKA DRŽAVA KOJA JE RATIFICIRALA UN-ov SPORAZUM O TRGOVINI ORUŽJEM (ATT). PRIJE NJE TO SU UČINILI ISLAND I GVAJANA, A U ISTO VRIJEME DRŽAVA ANTIGVA I BARBUDA. IAKO BROJ POTPISNIKA ZASAD NE DJELUJE OHRABRUJUĆE, VJERUJE SE DA JE KRENUO PROCES KOJI BI TREBAO REGULIRATI GLOBALNU TRGOVINU KONVENCIONALnim ORUŽJEM, VRIJEDNU OKO 70 MILIJARDI DOLARA GODIŠNJE

UJEDINJENI NARODI

U New Yorku su se u lipnju okupile delegacije iz brojnih zemalja kako bi potpisale tekst sporazuma na koji se godinama čekalo. Nai-me, Opća ga je skupština UN-a u travnju, na zasjedanju na kojem je sudjelovala i Hrvatska, velikom većinom usvojila. Taj je sporazum ujedno prvi međunarodni sporazum koji regulira trgovinu oružjem na globalnoj razini, a sam proces njegova donošenja trajao je gotovo sedam godina. Zbog toga se taj korak smatra velikim uspjehom nakon desetljetnih pokušaja da se uvede red i stane na kraj ilegalnim isporukama raketa, borbenih zrakoplova i helikoptera. Mnogi delegati događaj su nazvali novim poglavljem u kojem se države međunarodnim ugovorom obvezuju na odgovornost i transparentnost trgovanja oružjem pa će ono stoga

Sporazum je usvojen sa 154 glasa "za" i uz 23 suzdržane zemlje članice UN-a. Sjeverna Koreja, Sirija i Irak glasovali su protiv

ODREDBE SPORAZUMA:

Sporazum se odnosi na konvencionalno oružje unutar sljedećih kategorija:

1. Borbeni tenkovi
2. Oklopna borbena vozila
3. Topnički sustavi velikog kalibra
4. Borbene letjelice
5. Napadački helikopteri
6. Ratni brodovi
7. Rakete i lanseri raketa
8. Malo i lako oružje.

Sporazumom se kontrolira izvoz, uvoz i transfer navedenog oružja, a svaka država potpisnica mora uspostaviti nacionalni sustav nadzora te utvrditi kontrolne popise kojima će pratiti provodi li se sve u skladu sa sporazumom odnosno spriječiti da se oružje i streljivo koristi u ilegalne svrhe. Svaka će zemlja svoj kontrolni popis predati Tajništvu UN-a, a ono će te popise učiniti dostupnim ostalim zemljama potpisnicama tako da sve bude maksimalno transparentno. Također, svaka zemlja mora redovito pratiti i bilježiti uvoz, izvoz ili prijevoz oružja, bilo da je zemlja krajnja destinacija, izvoznica ili tranzitna zemlja. Te bilješke moraju sadržavati količinu oružja, vrijednost, model ili tip, autorizaciju transfera, detalje o državi izvoznici i državi uvoznici, kao i o tranzitnim državama te konačno podatke o krajnjem korisniku oružja. Te podatke i izvješća države moraju čuvati najmanje 10 godina. Sporazum ima neograničeno trajanje, ali isto tako predviđa da svaka država ima pravo povući se iz sporazuma ako to zaželi.

puno teže dospievati u krive ruke što se dosad nerijetko događalo.

SAMO TRI GLASA PROTIV

Sporazum je usvojen sa 154 glasa "za" i uz 23 suzdržane zemlje članice UN-a. Sjeverna Koreja, Sirija

i Irak glasovali su protiv, a ključni izvoznici oružja, Kina i Rusija, očekivano su se našli na popisu suzdržanih, kao i veliki uvoznici oružja poput Indije, Saudijske Arabije, Indonezije i Egipta. Slijedom toga, te zemlje nisu dale nikakve znakove

Foto: Wildlifedirect

Foto: US Army

da bi u bliskoj budućnosti mogle potpisati sporazum, ali se smatra da Kina pozitivno gleda na njega, dok je Rusija poprilično skeptična. Također, iako američki dužnosnici najavljaju da će Sjedinjene Države, kao najveći izvoznik oružja, uskoro ratificirati sporazum, još uvijek se nagađa hoće li na domaćem planu ipak doći do zastoja kad je u pitanju vječno osjetljivo pitanje oružja. Drugi su pak veliki izvoznici, poput Velike Britanije i Francuske, potpisivanjem sporazuma odlučili biti zemlje primjeri, a isto su učinili Brazil i Meksiko, čiji je izvoz oružja u snažnom porastu.

ČEKA SE PEDESET ZEMALJA

Sporazum bi trebao stupiti na snagu tri mjeseca nakon što ga ratificira 50 zemalja i mnogi optimistično predviđaju da bi taj cilj mogao biti ispunjen za nešto više od godine dana. Prema posljednjim podacima UN-a, sporazum su dosad potpisale 84 zemalje od ukupno 193

članice UN-a, a četiri su ga i ratificirale. I dalje je potrebno isticati da bi zemlje predvodnice u trgovini oružjem također trebale biti i zemlje predvodnice kad je u pitanju potpisivanje i ratificiranje sporazuma. Sporazumom se žele postaviti zajednički međunarodni standardi za regulaciju i poboljšanje trgovine konvencionalnim oružjem, a krajnji je cilj sprječiti da ono stigne do kriminalnih skupina i onih koji krše ljudska prava odnosno zaustaviti ilegalnu prodaju konvencionalnog oružja terorističkim i pobunjeničkim skupinama. Sporazumom se pod puno stroži nadzor stavljaju trgovci oružjem, njegovi proizvođači, ali i vlade zemalja, bez obzira na to što sporazum ne kontrolira uporabu oružja u domaćem okruženju. Smatra se da će ta regulativa istodobno donijeti pozitivne pomake u konfliktnim regijama i kriznim žarištima jer će oružje teže dospijevati na ilegalno tržište pa će tako piratima, teroristima,

kriminalcima, mafijašima i nar-kobosovima biti teže dostupno za njihove operacije.

UČINKOVITA REGULACIJA

Velik uspjeh leži u činjenici da je sporazum ipak usvojen, unatoč tomu što prva runda pregovora, održana u ljeto 2012., nije urođila plodom. Zbog toga je konačno usvajanje ATT-a glavni tajnik UN-a Ban Ki-moon nazvao povijesnom prilikom da se krene s učinkovitom regulacijom trgovine oružjem. "Uz ATT svijet je konačno odlučio stati na kraj tzv. pristupačno svima prirodi međunarodne trgovine oružjem," rekao je glavni tajnik na svečanosti potpisivanja sporazuma. Naime, 3. lipnja održana je svečanost potpisivanja sporazuma i Hrvatska je bila među 67 zemalja koje su to tamo i učinile. U svojoj je pismenoj izjavi prilikom potpisivanja sporazuma hrvatski veleposlanik pri UN-u Ranko Vlović istaknuo da je Hrvatska zajedno s partnerima u Europskoj uniji spremna pridonijeti učinkovitoj implementaciji sporazuma na svim razinama: nacionalnoj, regionalnoj u jugoistočnoj Europi te globalnoj.

Naravno, koliko će taj sporazum doista utjecati na globalnu trgovinu oružjem, biznis u kojem se vrte milijarde dolara, tek treba vidjeti. Sama učinkovitost ovisit će o tome koje će ga zemlje ratificirati, ali i o volji država da osiguraju i nadziru njegovu implementaciju. ■

NAJVEĆI UVODNICI I IZVODNICI

* U veliku šestorku izvoznica ubrajaju se Sjedinjene Države, Rusija, Velika Britanija, Njemačka, Francuska i Kina. Posljednjih se godina na širem popisu velikih izvoznika oružja našao još i Izrael, Italija, Španjolska, Ukrajina, Nizozemska, Švedska, Švicarska, Kanada, Norveška, Bjelorusija, Belgija, Južna Afrika (prema podacima Stockholmskog međunarodnog instituta za mirovna istraživanja).

* Među najveće svjetske uvoznike oružja spada Indija, Kina, Pakistan, Južna Koreja, Singapur, Alžir, Australija, Sjedinjene Države, Ujedinjeni Arapski Emirati, Saudijska Arabija, Turska, Maroko, Venezuela, Velika Britanija, Grčka, Irak, Norveška, Afganistan, Vijetnam (prema podacima Stockholmskog međunarodnog instituta za mirovna istraživanja).

Ratoborni paragvajski diktator Francisco Solano López je isprva bio general paragvajske vojske, taj mu je čin kao mladiću dodijelio njegov otac i prethodnik, predsjednik Carlos Antonio López

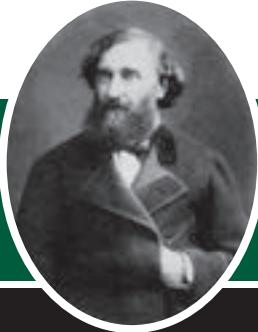
SMATRA SE DA JE PARAGVAJSKI RAT OD 1864. DO 1870. GODINE NAJKRVAVIJI RAT U CIJELOJ POVIJESTI JUŽNE AMERIKE. BROJ STANOVNIKA PARAGVAJA SE S OTPRILIKE 525 000 PRIJE RATA DO 1871. SMA NJIO NA MANJE OD 221 000

Nakon oslobođenja od kolonijalizma većina je latinskoameričkih država imala u prvom redu unutarnje probleme koji su doveli do novih turbulencija i daljnjih podjela. To je rezultiralo i političkom kartom kontinenta koja je manje ili više nepromijenjena ostala do danas. Dakle, u latinskoameričkim su državama nakon ratova za oslobođenje dominirali građanski ratovi i socijalne revolucije kao neposredan produkt neriješenih unutarnjopolitičkih, socijalnih i gospodarskih pitanja. Ipak, jedna od posljedica ratova za oslobođenje bila je neriješena situacija oko granica između pojedinih država te druga otvorena pitanja među novostvorenim državama koja su rezultirala međudržavnim tenzijama. Za razliku od europskog prostora na kojem su kroz gotovo cijelu povijest dominirali upravo međudržavni ratovi, na prostoru Srednje i Južne Amerike takvi ratovi nisu bili česti i uglavnom su vođeni kao lokalni sukobi u pograničnom prostoru sukobljenih država. Načelno, ratne operacije nisu bile većeg intenziteta i u njima nisu sudjelovale masovne vojske (kao što je to bilo u europskim ratovima), pa su i rezultati sukoba obično imali ograničen karakter, uz razmjerno kratko trajanje neprijateljstava. No, u južnoameričkoj su povijesti vođena i dva međudržavna rata koja su imala vrlo ozbiljne reperkusije na zaraćene strane i smatraju se najkravojim oružanim sukobima na prostoru Južne Amerike: Paragvajski rat od 1864. do 1870. i Chaco rat od 1932. do 1935.

SUKOB S VIŠE IMENA

Smatra se da je Paragvajski rat od 1864. do 1870. godine (u literaturi se još naziva Rat Trojnog saveza, Brazilsko-paragvajski rat, Paragvajsko-saveznički rat i sl.) najkraviji rat u cijeloj povijesti Južne Amerike. Rezultirao je golemim žrtvama i materijalnim razaranjima te tolikom destrukcijom paragvajskog demografskog potencijala da se posljedice osjećaju gotovo do danas.

Paragvajski diktator Francisco Solano López nastojaо je u drugoj polovici XIX. stoljeća od svoje zemlje stvoriti najmoćniju vojnu silu Južne Amerike, uspostavivši izrazito miltarističko društvo. Smatrao je da će samo izgradnjom snažne vojne sile riješiti pogranične probleme sa svojim moćnim susjedima te ostvariti osobnu ambiciju izbjivanja Paragvaja na morsku obalu. Kad se Brazil 1864. umiješao u urugvajski građanski rat na strani Coloradosa, López je to shvatio kao dramatično narušavanje regionalne ravnoteže snaga. Stoga je u studenom te godine svojom vojnom silom ušao na područje Brazila, napredujući u pokrajinama Mato Grosso i Rio Grande do Sul. Kako Argentina nije dopustila paragvajskim snagama prelazak preko svojeg teritorija da bi mogli ući u Rio Grande do Sul, López je početkom 1865. godine objavio rat i Argentini. Takav razvoj događaja potaknuo je predsjednika Argentine Bartoloméa Mitrea na inicijativu stvaranja vojnog saveznštva s Brazilom i Urugvajem protiv Paragvaja. Trojni je savez potpisana 1. svibnja 1865. i istog je dana objavio rat Paragvaju.

Argentinski predsjednik Bartolomé Mitre bio je inicijator vojnog savezništva s Urugvajem i Brazilom. Odmah nakon parafiranja, savez je objavio rat Paragvaju. Mitre nije dočekao ratnu pobjedu na predsjedničkom mjestu, na izborima 1868. zamijenio ga je Domingo Faustino Sarmiento

Marinko OGOREC

DVOBOJ RIJEČNIH FLOTILA

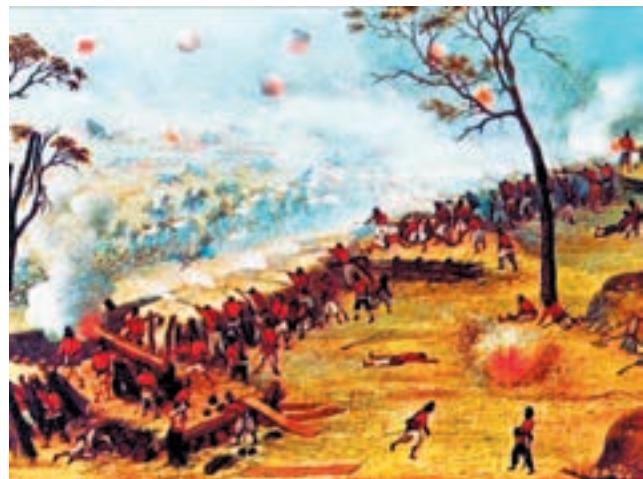
U prvoj su se fazi ratne operacije odvijale na teritoriju Brazila i djelomično Urugvaja. Saveznici u bitki kod Uruguaiana u rujnu 1865. uspjeli poraziti jedan paragvajski odred. Tijekom lipnja te godine brazilska je riječna flotila potukla paragvajsku na rijeci Paraní, nakon čega su saveznici uspjeli blokirati gotovo sav riječni promet prema Paragvaju. Gomilanje savezničkih snaga koje su uskoro višestruko nadjačale paragvajske i logistički problemi natjerali su Lópezu da povuče svoje snage iza paragvajskih granica u prostoru Humaite, na krajnjem jugu Paragvaja. Saveznici su ih tamo blokirali svojom riječnom flotilom i započeli snažnu ofenzivu s ciljem njihova potpunog uništenja. No, paragvajske snage odlučno su se branile, a pobjedom u bitki kod Curupaytya u rujnu 1866. potpuno je zaustavljena ofenziva saveznika. Savezničke snage pretrpjele su iznimno teške gubitke zbog čega je njihovo napredovanje zaustavljeno, ali unatoč pobjedi više ni Paragvaj nije imao snage preuzeti stratešku inicijativu. Do sredine 1867. saveznici su ponovno prikupili vojnu silu od oko 45 000 vojnika i započeli opsadu riječne utvrde Humaite, ali su tek u veljači 1868. uspjeli probiti

paragvajsku obranu i produžiti borbeno djelovanja prema Asunciónu koji su zdesto granatirali iz topova riječne flote. López se s glavninom svojih snaga povukao jugoistočno od Asunciona i tu je u sedmodnevnim bitkama doživio potpuni poraz.

TEŠKE POSLJEDICE

S ostatkom svojih snaga López se povukao prema sjeveru i nastavio gerilsko ratovanje, ali je u bitki kod Piribebuya izgubio gotovo svu preostalu vojsku. López je ubijen u bitki na rijeci Aquidabáu početkom ožujka 1870. godine i time je Paragvajski rat završen.

Rat je potpuno uništio Paragvaj: broj stanovnika se s otprilike 525 000 do 1871. godine smanjio na manje od 221 000, od toga samo oko 28 000 muškaraca. Argentina i Brazil anektirali su više od 140 000 km² paragvajskog teritorija: Argentina je uzela velik dio regije Misiones i dio Chaca između rijeka Bermejo i Pilcomayo, a Brazil je za osvojeni teritorij povećao svoju provinciju Mato Grosso. Obje su zemlje zahtijevale veliku odštetu (koja nikad nije plaćena) i zadrzale Paragvaj okupiranim do 1876. godine. Saveznički se gubici procjenjuju na 91 000 do 100 000 poginulih i ranjenih. ■

Bitka kod Curupaytya u rujnu 1866. donijela je kratkotrajanu pobjedničku radost Paragvajcima. Koalicija se kasnije ipak pokazala prejakinom

KRATKI RATOVI EKVADORA I PERUA

Jedan je od tipičnih južnoameričkih kratkotrajnih ratova bio Ekvadorsko-peruanski rat 1941. godine. Vodio se oko granica, a trajao je samo 27 dana (od 5. do 31. srpnja). O razmjerima ratnih operacija dovoljno govori podatak da je peruanska vojska raspolagala s 11 tenkova, a ekvadorska niti jednim; peruansko topništvo imalo je 24 topnička oruđa, a ekvadorsko osam. Završetkom sukoba u kojem je sudjelovalo oko 30 000 vojnika na objema zaraćenim stranama, Peru je anektirao zapadnu ekvadorsku pokrajinu El Oro i dio andske provincije Loja. Novi je sukob oko pograničnog područja izbio 1981. godine (tzv. Paquisha rat) i trajao je nepunih mjesec dana. Nakon njega Ekvador je vratio dio teritorija što je rezultiralo daljnjim tenzijama i izbijanjem trećeg rata (tzv. Cenepa rat) od 26. siječnja do 28. veljače 1995. nakon kojeg je mirovnim sporazumom iz 1998. definitivno riješeno pitanje granica između tih dviju zemalja. Niti jedan od tih sukoba nije imao veće razmjere. Npr., tijekom Cenepa rata Peru je imao 480 poginulih ili ranjenih vojnika, a Ekvador 38 poginulih i 89 ranjenih vojnika.

Bitka za Uruguaianu završena je u rujnu 1865. predajom Paragvajaca, koji su nešto ranije osvojili taj grad bez borbe. Grad se, inače, nalazi u Brazilu, u pograničnom području s Urugvajem i Argentinom. Crtež je djelo Victora Meirellesa

DOMOVINSKI RAT

dr. sc. Ante NAZOR, ravnatelj Centra

U prethodnim brojevima Hrvatskog vojnika navedeni su dokumenti objavljeni u "specijalnom izdanju" *Narodne armije* od 26. siječnja 1991., pod naslovom "Istina o naoružavanju terorističkih formacija HDZ u Hrvatskoj", u kojem je hrvatsko vodstvo optuženo za nelegalno naoružavanje. Cilj priloga objavljenih u tom glasilu JNA bio je uvjeriti javnost o nužnosti reakcije JNA na događaje u Hrvatskoj. Svojevrsni odgovor hrvatskog vodstva na spomenuto "specijalno izdanje"

No prije citiranja argumenata za i protiv takve teze, koji su navedeni u sadržaju tiskovine "Rat protiv Hrvatske", u ovom broju navest će dio stenograma intervjua koji je Hloverka Novak Srzić vodila s generalom Martinom Špegeljem, nakon što je na televiziji objavljen KOS-ov film "o ilegalnom naoružavanju u Hrvatskoj":

"NOVAK-SRZIĆ: Gospodine Špegelj, opće je poznato da se svaki narod kojem prijeti agresija priprema za obranu, u tom smislu su

blokirano; naravno, ministar unutrašnjih poslova i vlada nije mogla čekati godinu ili dvije nakon svih mogućih opasnosti koje su se nadvile nad Republiku Hrvatsku, i to je sasvim legitimno i sasvim normalno uvezeno naoružanje potrebno policiji, redovnoj, rezervnoj, i policiji posebne namjene.

NOVAK-SRZIĆ: Vi ste i sami vidjeli da Hrvatska nema svoje vojske. Međutim išla je cijelo vrijeme priča da Hrvatska ima neke paravojne jedinice

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

"ISTINA O NAORUŽAVANJU FORMACIJA HDZ"

(PRILOZI ZA RASPRAVU O PRIJETNJI JNA ZA UVODENJE IZVANREDNOG STANJA U HRVATSKOJ, U SIJEČNJU 1991. - X. DIO)

Narodne armije bila je tiskovina pod naslovom "Rat protiv Hrvatske – KOS-tajni dokumenti", koju su pripremili Slaven Letica i Mario Nobile, a objavljena je kao posebno izdanje *Globusa*, već 11. veljače 1991., dakle svega dva tjedna nakon što je emitiran film KOS-a "s izjavama generala Špegelja o ilegalnom naoružavanju Hrvatske" i nakon što je objavljeno "specijalno izdanje" *Narodne armije*. U hrvatskim medijima i javnosti do tada se raspravljalo o tome je li spomenuti film "falsifikat" ili "montaža", a u spomenutom izdanju *Globusa*, uz pitanje "je li Martin Špegelj blefirao i koga?", pojavljuje se i teza da je zapravo riječ o "kontrašpijunskoj igri", odnosno da je hrvatski ministar obrane "s vojnom kontraobavještajnom službom i snimateljima filma igrao igru dezinformacija" ("Rat protiv Hrvatske – KOS-tajni dokumenti", str. 17). Pri navođenju takve teze zaključuje se da je, bez obzira na to je li general Špegelj znao da ga prate i snimaju, "činjenica da su njegove namjerne ili slučajne dezinformacije djelovale na snimatelje kao kontrašpijunska igra".

se i hrvatske vlasti i hrvatska Vlada legalno naoružavale. Možete li mi reći kako to da sada "Narodna armija" i cijeli beogradski tisak govore o nekakvom ilegalnom naoružavanju, i da je to jedan zapravo propagandistički rat protiv Hrvatske?

ŠPEGELJ: Pa, vidite, to oružje je po mom mišljenju sporedna stvar i ona u praktičnom smislu politički pa niti vojno ne može biti značajna. Pitanje naoružavanja ili nenaoružavanja, oduzimanja oružja, to je pitanje isforsirano u političke svrhe. Naime, ministar Boljkovac i predsjednik Vlade gospodin Mesić, a iza toga i gospodin Manolić, slali su nekoliko zahtjeva saveznoj vladu, a preko savezne vlade Sekretarijatu za narodnu obranu, da dade odobrenje za snabdijevanje iz redovnih tokova oružja i municije za potrebe policije, koja je trebala nakon niz godina zapuštenosti da se obnovi i naravno dovede u brojno stanje koje imaju druge republike proporcionalno stanovništvu. To je energično odbijeno, zapravo rečeno je da će to biti moguće za godinu, pa za dvije godine. Praktički, to je bilo stopirano,

koje se ilegano naoružavaju. Što su uopće paravojne jedinice?

ŠPEGELJ: Znate, u tisku se čuje i piše da "hrvatska vojska" ili "to je slično kao hrvatska vojska", a ima ironičnih naziva kao "hrvatska garda", "hrvatski dobrovoljci", pa i taj famozni naziv paravojne organizacije, naravno da od toga nije ništa, to je samo u sklopu jedne propagande, žestoke propagande koja nas prati cijelo ovo vrijeme, a što se tiče paravojnih organizacija, ja mislim da ni po sadržaju ni po njihovom ustrojstvu, naoružanju, oznakama, što se zna iz teorije, na teritoriju Hrvatske i teritoriju Jugoslavije ne postoji. To bi bila vojska koja ima svoje oznake, svoje naoružanje, svoje komande i koja ne priznaje tu državu u kojoj postaje druga armija, odnosno legitimna armija. Takve vojske kod nas ne postoje, jer i u Kninu su to naoružani civili koji su se osamostalili.

NOVAK-SRZIĆ: U ovoj spornoj emisiji o kojoj večeras govorimo cijelo vrijeme se, zapravo, imputira da se u Hrvatskoj naoružavaju neke

grupe HDZ-a. Možete li o tome nešto reći?

ŠPEGELJ: Da, to je u tom kontekstu u kojem sam maločas govorio. Dokazati da se naoružava politička stranka, jedna ili dvije, je veoma opasna optužba i pred međunarodnom javnošću se može doći do odgovornosti jer je to nametanje političke volje nekoj drugoj političkoj organizaciji putem oružja, ili nekom drugom političkom konstituiranju. Naravno da je to potpuno lažno i ja ču u nekim narednim pitanjima to dokazati.

NOVAK-SRZIĆ: Vi ste to, uostalom, i demantirali, ali i sve hrvatske stranke koje su se na izvanrednom zasjedanju Sabora jedinstveno i energično zauzele za obranu Hrvatske svim sredstvima.

pitanjima. Jedino moje učešće u Vladi, u analizama Ustava, zakona, različitih pravila itd. Moj odnos prema političkim strankama je podjednak prema svim stranakama koje se nalaze u parlamentu, odnosno u Saboru. Ja sam zamrzao svoje političko članstvo u SDP-u, odnosno stavio sam ga u stanje mirovanja. Mislim da je to veoma dobro shvaćeno i prihvaćeno, nikakve stranačke preokupacije nemam, ali imam veoma snažne okupacije sa zaštitom suverene Hrvatske.

NOVAK-SRZIĆ: U dio specijalnog rata protiv Hrvatske spadaju i ove glasine o nekim čisto stranačkim, odnosno nacionalno naoružanim formacijama u Hrvatskoj – možete li to malo prokomentirati?

taj način je opasno. Činjenice su nešto sasvim drugo.

Ja ne bih mogao da znam da li SSNO, da li njegove institucije ili komande, snimaju situaciju koja se događala i koja se još uvijek događa na Kosovu. Vjerujem da se snima, ali očito ne prikazuje... Bojam se da tu ima dosta pristranosti i da ima različitih aršina, u smislu prikaza jednog i drugog stanja, i da je to za sukladnost života u budućnosti dosta opasno.

NOVAK-SRZIĆ: O ovoj emisiji izjasnili su se mnogi, pa je pisao i evropski tisk o tome: 28. siječnja „Kronen Zeitung“ piše: ako se materijal pokaže istinitim, ministar Špegelj morat će dati ostavku?

“ZANJU TERORISTIČKIH Z U HRVATSKOJ”

ŠPEGELJ: Da, sve stranke u ovim teškim danima o kojima sada govorimo su se izjasnile za obranu Republike Hrvatske, suverenosti, Ustava, svim mogućim raspoloživim sredstvima. Što to znači? Znači da i stranke koje se međusobno u programima ne slažu, koje vode žestoke debate u Saboru slažući se ili ne slažući se s nekim odlukama, u ovom trenutku priznaju stanje ispravnosti stava obrane Republike Hrvatske. To znači da znaju i vjeruju da nikakvih stranačkih naoružavanja nema. Naprotiv, vidjet ćete da sve stranke sudjeluju i u miliciji (...).

NOVAK-SRZIĆ: Kada već govorimo o ovoj spornoj emisiji, kako vi objašnjavate recimo da Savezni sekretarijat za narodnu obranu nije snimao ove terorističke grupe oko Knina o kojima cijela svjetska javnost zna, pogotovo turisti koji se ovoga ljeta nisu mogli maknuti s Jadrana jer su ceste bile blokirane, pa ni ovu represiju koja se događa na Kosovu, koja se ne snima vojnim tehničkim pomagalima, nego nažalost amaterskim videokamerama. Gospodine Špegelj, budući da zauzimate jedno delikatno političko mjesto danas u hrvatskoj Vladi, možete li mi reći – kakav je vaš odnos prema strankama?

ŠPEGELJ: Da, ministarstvo je dosta profesionalno orientirano, svi sektori u ministarstvu su stručnog karaktera, gotovo da nema u njemu nikakvog odjela koji bi se bavio političkim

ŠPEGELJ: Da, to je dosta stara stvar i ja se sjećam jedne kampanje koja je vođena protiv književnika Hrvatske da su navodno nacionalno išli njih tojica u posjetu književnicima Slovenije. Inače, to je tema koja je tako eksplorirana na Kosovu, koja se eksplorira na jugoslavenskom prostoru, veoma je ružna i ne priliči trenutku. A ako se govorio o pripadnicima milicije, odnosno policije u Hrvatskoj, onda se to može demantirati veoma snažnim argumentima. Evo, ja ču vam samo za nekoliko općina reći kako stoji stvar. U Karlovcu, aktivni sastav milicije 76 posto su Hrvati, 26 posto su Srbi i nešto ostali. Rezervna milicija u istoj općini u Karlovcu je 70 posto Hrvata, 29 posto Srba, 1 posto ostalih. Stranačka pripadnost, to smo snimili u zadnja dva tri dana, 36 posto su van stranaka, ne pripadaju ni jednoj stranci, 30 posto su u HDZ-u, 15 posto SDP-u, 10 posto u SDS-u, i 8 (posto) nepoznato. Ili, recimo, uzmite Bjelovar, 68 odsto aktivnog sastava milicije su Hrvati, 19 odsto su Srbi i 10 odsto ostali. Sad bi mogao tu nabratati još niz općina za koje smo prikupili podatke i sad postavljam pitanje – gdje je tu čisto hrvatski sastav milicije, uostalom, u mojem ministarstvu ima 46 posto Hrvata, 32 odsto Srba i ostali. Očigledno da se sa tim (izjavama o) čisto nacionalnim jedinicama ili čisto stranačkim jedinicama, manipulira i želi dokazati kako se sve pretvara u nacionalno, nacionalističko i na

ŠPEGELJ: Na ostavku ja i ne pomišljam, jer to ako je film istinit – ako? Vidjet ćemo da je taj film snimljen pod takvim okolnostima i s takvom namjerom očigledno falsifikat, jedna konstrukcija stvorena u određenim kuhinjama. (...)

NOVAK-SRZIĆ: Sada možemo zaključiti da je u toj zapravo šokantnoj emisiji bilo vaših rečenica i iz nekih bivših vaših javnih nastupa, namontiravane su rečenice, neke riječi.

ŠPEGELJ: Znate, ja bih rekao ovako. Taj video film je potpuni falsifikat, montiran... I u odnosu na moju prirodu, ličnu, unutrašnju prirodu, i na ono za što sam se zalagao u 40 godina, to su takvi falsifikati koji me zaista pogađaju kao čovjeka. Reci ću još na kraju ono što mislim o tome, ali već odmah kažem: čitava stvar se može okrenuti na izuzetno optužujuću stranu ako se iz konteksta razgovora, punog razgovora, izbaciti samo jedna riječ, a oni su izbacivali čitave rečenice. Nema nigdje, recimo, riječi „ako budemo napadnuti“, „ako budemo u situaciji da nas oružjem želeskinuti s vlasti“, „ako budemo...“ itd., itd. I to ne odmah, nego nekih 5 sati, pa i čitav jedan dan dozvoliti dejstva rušilačkih snaga da se čitav svijet i naš svijet uvjeri tko je prvi otpočeo i tek bi tada, kako kaže gospodin predsjednik Republike Tuđman, čitav naš narod, sve demokratske snage digli u Jugoslaviju i svijetu za obranu suverenosti Republike Hrvatske. (...) ("Rat protiv Hrvatske – KOSTAJNI dokumenti", str. 31-35).

200 godina Vojne akademije Agulhas Negras - AMAN na brazilskoj marki iz 2011.

100. obljetnica kraljevske Thai Pomorske vojne akademije na tajlandskoj marki iz 2006.

FILATELIJA

MARKE SPOMEN NA VOJNO ŠKOLSTVO

S koliko se poštovanja izdavači poštanskih maraka odnose prema oružanim snagama, potvrđuju brojna izdanja maraka koje na minijaturnim površinama prikazuju detalje uglavnom iz svoje vojne prošlosti te trenutačna dostignuća na području vojne tehnike.

Ivo AŠČIĆ

Američke marke iz 1937. godine s motivom vojne akademije West Point među prvima su izdanim markama s temom vojnog školstva. "Duty, Honor, Country" (hrv. dužnost, čast, domovina), natpis je i na marki izdanoj 2002. godine u povodu 200. obljetnice osnivanja West Pointa

Zapravo nema teme iz vojnog područja koja nije prikazana na markama, jednom od vrlo važnih obilježja svake države. To vrijedi i za vojno školstvo koje označuje sustav institucionalne vojne izobrazbe časnika, dočasnika i civilnih osoba za službu u oružanim snagama. Unutar sustava vojnog školstva izdvajaju se vojne akademije. One služe za školovanje kadeta kojima se završetkom školovanja dodjeljuje prvi časnički čin. Među najpoznatije akademije ubraja se West Point (SAD), Sandhurst (Velika Britanija) i Saint-Cyr (Francuska).

Gotovo su svi ključni povijesni datumi, obrazovne institucije, spomenici povezani s vojnim obrazovanjem, zaslužne osobe i bivši polaznici voj-

nih akademija u svijetu mapirani u izdanjima maraka brojnih država i samostalnih teritorija. Osnovna im je uloga skrenuti pozornost na bogatstvo i tradiciju vojnog školstva koja se njegovala ili još uvek traje u određenoj vojnoj instituciji. Nekima od maraka izdanih povodom velikih obljetnica osnivanja vojnih akademija obilježena je: 150. obljetnica Vojne akademije Saint-Cyr (Francuska, 1954.), 77. obljetnica Vojne akademije (Filipini, 1982.), 50. obljetnica Indijske vojne akademije (Indija, 1982.), 75. obljetnica Vojne akademije u Zaragozi (Španjolska, 2002.), 200. obljetnica Vojne akademije West Point (SAD, 2002.), 200. obljetnica Vojne akademije za inženjeriju (Španjolska, 2003.), 200. obljetnica vojne akademije (Portugal, 2003., osam maraka), Zrakoplovna vojna akademija (SAD,

2004.), Akademija za vojnu povijest (Bolivijska, 2004.), 100. obljetnica Kraljevske Thai pomorske akademije (Tajland, 2006.), 160 godina od osnivanja Vojne akademije u Beogradu (Srbija, 2010.), 100. obljetnica Vojne Akademije Kachin (Rusija, 2010.), 120. obljetnica Vojno-medicinske akademije (Bugarska, 2011.), 200. obljetnica uspostave Ratne akademije (Egipat, 2011.), 100. obljetnica osnivanja Shinheung vojne akademije (Republika Koreja, 2011.), 200 godina Vojne akademije Agulhas Negras - AMAN (Brazil, 2011.) i dr. Brojnim markama s motivima vojnih akademija odano je poštovanje vrlo važnim školskim institucijama bez kojih ne bi bio moguć suvremenih razvoja oružanih snaga: bivši SSSR (1949.), Kolumbija (1957.), Nikaragva (1959.), Grčka (1978.), Nizozemska (1978.), Kraljevska vojna akademija Sandhurst (Velika Britanija, 1983.), Vojna akademija Karlberg (Švedska, 1992., marku je gravirao Hrvat Zlatko Jakuš, ujedno

autor i prve hrvatske marke Zračna pošta Zagreb – Dubrovnik 1991.), Vojna akademija Modena (Italija, 1999.) i dr.

Brojni su se znameniti časnici škоловani na nekim od spomenutih vojnih akademija te svoje znanje primjenili tijekom službe u oružanim snagama. Među njima su i hrvatski vojnici, poslije časnici s visokim vojnim činovima i položajima. Oni su znanja i iskustva uglavnom stjecali na stranim vojnim akademijama ili na akademijama koje su bile u sastavu one države kojoj je teritorij današnje Republike Hrvatske bio sastavni dio. ■

POČECI VISOKOŠKOLSKE NASTAVE U HRVASKOJ

U listopadu 2006. godine HPT je izdao prigodnu marku Republike Hrvatske u spomen na 600. obljetnicu početka visokoškolske nastave u Hrvatskoj. Prema novijim znanstvenim istraživanjima dr. Stjepana Krasića, profesora Papinskog sveučilišta Angelicum u Rimu, utvrđeno je da je Zadar bio sveučilišni grad već od 1396. godine.

U povijesti zadarskog Generalnog učilišta vrlo je važna godina 1553. kad je dobilo pravo dodjeljivati doktorske naslove, i to dokumentom u kojem se zadarsko i kolinsko sveučilište proglašavaju povlaštenim veleučilištima kakvih je prije toga u Europi bilo poznato samo 27.

Princ William, vojvoda od Cambridgea, bivši je pitomac najstarije britanske vojne akademije Sandhurst i vjerojatno jedan od njezinih najpoznatijih polaznika. Njegov je lik prikazan na brojnim poštanskim markama. Na slici je marka britanskog prekomorskog područja Montserrat u Karipskom otočju

Omotnica prvog dana "600. obljetnica početka visokoškolske nastave u Hrvatskoj" iz 1996.

Standard španjolskih zrakoplovnih postrojbi sasvom pripadajućom opremom (Luis Miguel Arias Pérez: El reglamento de banderas actualizado, Sociedad Española de Vexilología, Madrid, 2004.)

ŠPANJOLSKA VOJNA ZASTAVA

Postrojbe Oružanih snaga Kraljevine Španjolske nose po jednu zastavu, jedinstvenog dizajna temeljenog na nacionalnoj zastavi. Suvremene španjolske vojne zastave izgledom se temelje na tradiciji uspostavljenoj početkom 20. stoljeća s korijenima koji sežu daleko u prošlost

Danas važeći pravilnik donesen je kraljevskim ukazom iz 1977. Današnji oblik nacionalnog grba propisan je 1981., a uz niz sitnijih dopuna tijekom godina a posljednje izmjene pravilnika provedene su 2001. Pravilnik propisuje izgled zastava i njihove opreme vrlo detaljno, uključujući i tehničke crteže, propise o obliku kopalja, zastavnih vrpci i pojaseva za nošenje i drugih pojedinosti. Postrojbe Oružanih snaga Kraljevine Španjolske nose po jednu zastavu, jedinstvenog dizajna temeljenog na nacionalnoj zastavi. Ovisno o vrsti postrojbe to je bandera veličine 128×147,5 cm (uglavnom za pješačke regimete) ili standard (estandarte) veličine 56×56 cm (za većinu ostalih postrojbi). Polje zastave podijeljeno je u tri pruge, crvenu, žutu i crvenu. U sredini žute pruge, koja je dvostruke širine u odnosu na svaku pojedinu crvenu prugu, smješten je državni grb, a oko njega je kružni natpis koji prolazi kroz sve pruge, a koji imenuje postrojbu crnim slovima. Dok standard ima duž vanjske tri stranice zlatne rese 7 cm dužine, bandera nema resa. Na kopiju iznad zastave pričvršćuje se kravata (cinta) u nacionalnim bojama, koja se veže u mašnu, 6 cm širine, 1 m dužine. Kopljeni je vršak od srebrne kovine oblika romba dimenzija 15×5 cm, na kojem je prikazan znak odgovarajuće grane (kopnene vojske, zrakoplovstva odnosno mornarice). Na kopljima za standarde na sredini visine nalazi se rukobran (guardamano) oblikovan poput rukobrana časničke sablje, na kojem se također nalazi znak grane. Kopije se izrađuju od bambusa ili lakeranog drveta boje oraha. Ukupna visina kopjla propisana je na 240 cm, a izrađuju se od dva dijela koja se na polovici visine spajaju mјedenim navojem. Na dnu kopjla je okovano podnožje (regatón). Zastave su opremljene bogato ukrašenim kožnim pojasmom (portabanderas odnosno portaestandartes) u nacionalnim bojama 8 cm širine, koji se nosi preko ramena i olakšava nošenje zastave na paradi. Pravilnik propisuje i druge zastave u uporabi u oružanim snagama od nacionalne do zastava koje označavaju visoke vojne i mornaričke zapovjednike te državne dužnosnike, a posebno je zanimljivo da su propisane

različite posebne zastave za brodove i čamce koji nisu u sastavu ratne mornarice.

ČETVRTA GARDIJSKA BRIGADA

Četvrtu je gardijska brigada tijekom svojeg postojanja upotrebljavala nekoliko različitih zastava, kao i ostale gardijske brigade, što vrlo zorno prikazuje razvoj identiteta Oružanih snaga. Najstarija i vjerojatno najpoznatija je njezina zastava koju je razvila, zajedno sa zastavom 7. gardijske brigade, na kninskoj tvrđavi 5. kolovoza 1995. Ta zastava i tipski pripada najranijem obliku zastava postrojbi u Hrvatskoj vojsci, trobojnica crveno-bijelo-plavo sa znakom brigade postavljenim u sredini tako da ulazi u crveno i plavo polje.

Znak je pravokutan, unutar crveno-bijelo šahiranog obruba prikazuje tri žuta okrunjena stilizirana lava u prolazu, glava okrenutih prema gledatelju (takve se figure u heraldici nazivaju leopardi), dva gornja koračajući jedan prema drugome i donji ispod njih u sredini korača prema desno, a svaki drži uzdignuti mač. Ispred njih u dnu štit je šahiranog hrvatskog grba, a oko njega se pruža u dva reda crvena vrpca na kojoj je ispisano "In hoc signo vinces". U zaglavju iznad lavova crni je natpis "4. gardijska", a dolje "brigada". Znak je nastao početkom 1992. godine, a kao autorica navodi se D. Martinović.

Tri okrunjene leopardove glave prastari je grb Dalmacije, a uključen je kao glavni element znaka postrojbe s obzirom na to da se brigada mobilizirala na širem području Splita. U znaku su prikazani cjevoviti lavovi, a ne samo glave, a

dr.sc. Željko HEIMER

Zastava 4. gardijske brigade iz 1991. godine (Vojni muzej MORH)

koračaju jedan prema drugome kao simbol zajedništva. Uzdignuti su mačevi koje drže simboli aktivne obrane. Latinski slogan "U ovome znaku češ pobijediti", a pojavljuje se na mnogim vojnim simbolima još od vremena cara Konstantina, koji je prije bitke na Milvijskom mostu 312. godine, ugledao Kristov monogram na nebnu prepoznao ga kao znak božanske zaštite i povrđnosti. Nebrojene zastave postrojbi tijekom stoljeća diljem Europe ističu i nalaze inspiraciju u tom poklicu. Drugačija zastava 4. gardijske brigade zabilježena je u fotoarhivu Vojnog muzeja, a vjerojatno nije nastala mnogo kasnije od prethodne. Crne je boje zastavnog polja, na čijoj se sredini nalazi inačica istog znaka postrojbe, ovdje bez šahiranog obruba i maslinastoželene boje podloge, slično znaku koji su pripadnici postrojbe nosili na nadlakticama rukava odore.

Znak 4. gardijske brigade 1994. godine likovno je preoblikovao Božo Kokan, kada su znakovi svih gardijskih stilski ujednačeni u kružnom okviru crvene boje (prema crvenim beretkama pripadnika brigade) sa zlatnim pleterom, zadržavajući temeljne elemente iz ranijeg simbola, lavove s mačevima, šahirani štit i slogan na vrpci. Crne zastave s ovim znakom izrađivane su u nekoliko navrata sa manjim razlikama, a ona koja se čuva u zbirci zastava gardijskih brigada u svečanoj dvorani Družbe braće hrvatskog zmaja u kuli zagrebačkih Kamenitih vrata, ima ispod znaka ispisano u luku zlatnim "Četvrti gardijska brigada".

Slična crna zastava s Kokanovim znakom koji u crvenom kružnom obrubu ispisuje ime postrojbe i nadimak Pauci izrađena je 2006. godine u prigodi proslave 15. godišnjice stvaranja Oružanih snaga Republike Hrvatske, a tada je izrađena i maslinastoželena zastava koja prikazuje prvi znak Zbora narodne garde u kojem je natpis "4. brigada ZNG RH". Takvim znakom koristila se brigada 1991. godine i pojavljuje se na bijelim stolnim zastavicama iz tog razdoblja. ■

MULTIMEDIJA

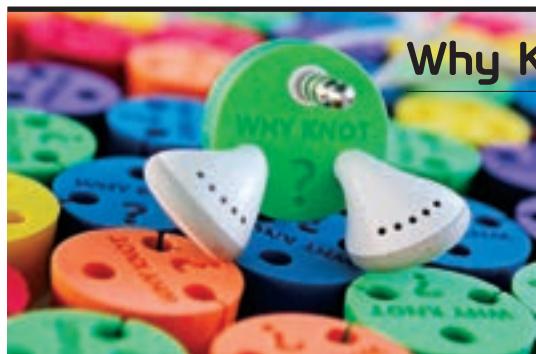
Prvi dojmovi novog iOS-a 7

Iako je novi iOS7 bio najavljen kao potpuno novi dizajn s novim mogućnostima velik broj korisnika nikako da se navikne na novo sučelje. Ovaj "wow" efekt možemo pripisati korisnicima koji su iz inačice u inačicu bili navikli na isti software s tek malim korekcijama, no kada je operativni sustav u potpunosti izmijenjen, lome se koplja. Dio korisnika hvali, drugi je zbumjen, dok su neki korisnici zadovoljni učinjenim. Dok su neki dijelovi sustava izvedeni jednostavno i intuitivno, primjenom principa "svega po malo" s drugih platformi, teško se oteti dojmu da će tek sljedeće nadogradnje pokazati što su u Cupertino točno htjeli izvesti. Mnogi će se složiti kako iOS7 očito svojim vizualnim pristupom namijenjen iPadu, odnosno uređajima s većim ekranom. Potpuno nove ikone izgledaju pomalo mlađenački, kao da su dizajnirane u stilu novog iPhonea 5C, no funkcionalnost redizajniranih

aplikacije više je nego izvrsna. Izdvajili bismo dvije iznimno korisne mogućnosti koje odstupaju od standardnog. Riječ je o sustavu obavijesti koji je sada user friendly pa se njime vrlo lako koristiti. Pomicanjem prsta s gornje strane ekrana prema dolje otvaraju se obavijesti koje su podijeljene u tri djela, Today, All i Missed. Prvi i glavni dio prikazuje vremensku prognozu (samo tekstualno) i kalendar (uz pripadajuće informacije) dok se drugi dio tiče svih obavijesti iz aplikacija. Prelaskom prsta s dna ekrana prema gore, otvaraju se osnovne kontrole uređaja za koje je prije bilo potrebno ulaziti u postavke – Air-

plane mode, wi-fi, bluetooth, svjetlina ekrana, glazba, sat, kalkulator ili kamera. Multitasking je doživio velike promjene, više nema reda nevažnih ikonica i potrebe za ulaska u aplikaciju kako bi se vidjelo gdje se stalo s radom, surfanjem ili čitanjem maila – sve je jasno vidljivo u kartici koja se prikazuje u multitaskingu. U slučaju da se stvori "gužva", aplikacije se jednostavno zatvaraju potezom prsta prema gore na samoj kartici. Mogli bi se o novom iOS-u pisati još puno, no uglavnom, možemo zaključiti kako su promjene velike i, nakon kratkog navikavanja, vrlo korisne, inovativne i funkcionalne.

Why Knot? - rješenje za zapetljane slušalice

Tim hrvatskih mladih inovatora osmislio je rješenje za vječiti problem – zapetljane slušalice. Naime, Why Knot? je komad guste i tvrde spužve u nekoliko živahnih boja posebno oblikovan tako da slušalice i konektor smjestite u za to predviđene rupe. Tako spremljene slušalice neće se zapetljati niti kada ih nosite u džepu. Autor ovog izuma je Mladen Šimić koji iza

sebe ima već nekoliko patenata. Nakon izrade nekoliko prototipa uspješno je proizvedena verzija za iPhone, Samsung, HTS i još neke slušalice. Iako ovaj proizvod ima veliki potencijal, tim inovatora sakuplja dodatna sredstva za proizvodnju preko stranice Indiegogo. Cijena pojedinačnog Why knot? je 20 kuna, a za veću narudžbu je jeftinije.

MOBILNE APLIKACIJE

LG G2 emulator aplikacija – isprobajte novi software

LG Electronics razvio je aplikaciju G2 emulator, kojom bi se trebale demonstrirati mogućnosti njihova najnovijeg uređaja LG G2 na drugim pametnim telefonima. Kako navode u kompaniji, sada je moguće isprobati šest najbitnijih značajki korisničkog iskustva koje krase LG G2 na bilo kojem drugom Android mobilnom uređaju. "Potrošači na ovaj način mogu doživjeti značajke uređaja LG G2 prije nego odluče je li ovaj pametni telefon pravi izbor za njih", rekao je Jong-hoon Kim, viši potpredsjednik kompanije LG Electronics Mobile Communications. U LG-ju smatraju kako prioriteti

više nisu hardverski već sučelje koje se želi predstaviti budućim korisnicima koji bi tim putem bili upućeni u proizvod koji će, eventualno, nabaviti. Šest značajki koje je moguće isprobati uključuju KnockON (aktiviranje ekrana uređaja s dvostrukim "tapkanjem"), Guest Mode (koji štiti privatnost vlasnika prikazivanjem samo odabranih aplikacija), Capture Plus (koji omogućava pohranjivanje cijele stranice u jednoj slici, čak i kad je stranica izvan dijela trenutačno vidljivog na ekranu uređaja), Slide Aside (multitasking rješenje), QuickMemo te Clip Tray. Vrijeme je da isprobamo.

Start

Pripremio Ivan HORVAT

Nova Windows perjanica, jednostavno nazvana 8, u prosjeku se nalazi tek na 7 posto korisničkih računala. Microsoft Windows 8, prema podacima tvrtke NetMarketShare nalazi se na 7,65 posto računala dok je postotak od 7,17 posto rezultat istraživanja tvrtke StatCounter. Ova kompanija izbrojala

je udio od 7,17 posto, no u nekim je državama udio gotovo 30 posto. Prema podacima StatCounter najveći tržišni udio Windows 8 ima u otočnoj državici Tokelau, dijelu Novog Zelanda, gdje ovu verziju operativnog sustava koristi čak 26,87 posto populacije, no ukupna populacija Tokelaua iznosi tek 1400

Windows 8 tek na 7 posto korisničkih računala

osoba. Taj postotak iznosi čak 376 osoba. Ostali korisnici s nešto većim udjelom od globalnog prosjeka uglavnom su države poput Djivičanskih Otoka, otočja Marshall, Haiti, Jamajka ili Katar. No među njima su se našla i neka veća tržišta, poput brazilskog, gdje se Windowsom 8 koristi 10,34 posto korisnika.

Sony umirovљује Full HD

Videosnimanje u Full HD rezoluciji polako odlazi u prošlost, barem kako na to gleda Sony. Novopredstavljeni FDR-AX1E kamkorder omogućuje snimanje videa u novom formatu XAVC S – naravno u 4K Ultra HD kvaliteti (3840×2160) uz uporabu Sonyjeva vlastitog Exmor R CMOS senzora (1/2.3"). Handycam FDR-AX1E koristi Sony G objektiv (f/1.6-f/3.4) uz 20x optički zoom i stabilizaciju slike. U sebi ima ugrađen dvostruki utor za XQD memorijske kartice (za XAVC S), a tu je i podrška za SD/SDHC/SDXC te Memory Stick PRO Duo. Tu su još ugrađeni stereomikrofon, monozvučnik te 3.5-inčni LCD

ekran. Masa uređaja s baterijom iznosi 2770 grama. U Sonyju tvrde kako je korišteni procesor za obradu slike identičan onome koji se ugrađuje u profesionalne kamkordere za 4K video. Od dodatnih mogućnosti tu su ND filtari, dva eksterna XLR konektora, dodatne kontrole za lakše snimanje, kao i HDMI 2.0 podrška. Spomenute XQD kartice su posebna novost, a nude brzinu učitavanja od 120MB/s te spremanje pri 80MB/s na 64-gigabajtnom modelu (32GB model je nešto sporiji pri zapisu – 60MB/s). Uređaj bi trebao postati dostupan tijekom jeseni, a očekuje se cijena manja od 5000 dolara u SAD-u.

www.uswings.com

Ako vas zanima na kojoj web-stranici možete naći najbolju kolekciju pilotskih a i vojničkih jakni, to je vjerojatno www.uswings.com. US Wings je najpoznatiji svjetski proizvođač, a reputaciji mu sigurno ne škodi činjenica da je službeni dobavljač Oružanih snaga SAD. Ponuda jakni je tako velika da i čitanje popisa proizvoda zahtijeva prilično vremena. Ako ćete ići detaljnije, čeka vas mnogo posla. A vjerojatno je najveći problem odabrati jaknu, koju je moguće naručiti i izvan SAD-a. Same cijene, s obzirom na tečaj američkog dolara, i nisu previsoke u odnosu na one koje gledamo u izložima hrvatskih prodavaonica. Jedna zanimljivost: ako vas zanima šešir koji je dizajnom vjerna replika onoga koji nosi Indiana Jones, cijena mu je od 40 do 80 dolara, ovisno o inačici.

D. VLAHOVIĆ

WEB-INFO

The screenshot shows a computer browser displaying the US Wings website. The main page features a large image of a brown leather bomber jacket with a golden eagle logo on the chest. The text "Leather Bomber Jackets and Flight Jackets from U.S. Wings" is visible above the jacket. Below the image, there's a section titled "Our Product Line..." with links to "Flight Jackets", "Pilot Jackets", "E194 Leather Jackets", "Our A-2 Collection", "Italy-style Jackets", and "Indiana Jones Hats". At the bottom of the page, there are social media links for Facebook, Twitter, and YouTube, along with a "Find us on" prefix.

Koliko puta je ponos/oholost i samo oholost bila naš jedini gospodar; koliko puta je ljudski interes bio pokretač svih naših djelovanja; koliko puta je novac pravi "bog" kojemu sve i svih žrtvujemo!

I NEPOŠTE NI NAS MOGU NEČEMU NAUČITI

Prispodoba predstavlja lik nepoštenog/nemoralnog/nečasnog upravitelja. Za što Isus pripovijeda upravo ovu prispodobu? Jer zna da se stvari često odvijaju upravo ovako.

Ali zašto Isus pripovijeda upravo priču o nepoštenju?

Jer zlo služi da bi nas primoralo na razmišljanje: Isus očigledno ne hvali nepoštenje upravitelja, već njegovu spremnost/sposobnost.

Evo točnog Isusova razmišljanja: *Sinovi su ovoga svijeta snalažljiviji prema svojima od sinova svjetlosti.* (Lk 16, 8) Što znače ove riječi?

Isus govori svojim učenicima, danas bismo mogli reći da govori vjernicima, kršćanima. Promatra i govori: *Pogledajte one koji ne vjeruju. Radi ovozemaljskog života, radi ekonomske situiranosti, radi zemaljske sigurnosti čine nevjerojatne napore.* Pa ipak se žrtvuju radi običnih/banalnih stvari, radi stvari koje su prolazne, radi stvari koje traju trenutak i vrijede vrlo malo!

Isus zatim pita: Zašto vi koji ne vjerujete barem ne izjednačite zauzetost za Božje stvari, stvari duha, vječne stvari s ovozemaljskim? Sinovi ovoga svijeta brinu se za svoju svjetovnu budućnost: zašto se vi, sinovi svjetla, ne brinete još većom ozbiljnošću za vaše sutra: sutra pred Bogom? Postoje osobe koje da bi nagomilale novac čine nevjerojatne žrtve i izlažu se neprestanom naporu: zašto mi koji poznajemo istinsko blago života ne činimo dodatne napore da bismo ga zasluzili?

Zaustavimo se kako bismo promotrili ponašanje tolikih "kršćana": kada je riječ o Božjim stvarima pogledava se na sat (jao ako se produži molitva), pregledava se raspored/program (jao ako molitva ometa privlačan/primamljiv televizijski program ili, još gore, nogometnu utakmicu!). To znači da su Božje stvari strahovito podcijenjene/obezvrijedene u savjestima tolikih ljudi.

Pa ipak – primjećuje Isus – mi kršćani trebali bismo izgarati za odabire vjere (ali, vjerujemo li?), trebali bismo biti

Ako netko razdijene onoga tko je odjeven, nazivamo ga lopovom. A onaj koji ne odjene gologa, a može to učiniti, zar zasluzuje možda neko drugo ime?

SV. BAZILJE

Kada izabere-mo siromaha uvijek smo sigurni, dvo-struko sigurni da smo dobro izabrali. Učini-nili/izabrali smo kao Isus i izabrali smo Isusa.

H. DE LUBAC

Prije nego što bude prekasnno, vi koji ste sretni, probudite se. Jer u stvarnosti siromaštvo je to koje sudi ovom svijetu; prosuđuje svakoga prema načinu na koji se ponašao prema njemu.

ABBÉ PIERRE

spremni za Božja djela (ali, ljubimo li Boga?), za vječni život trebali bismo se zauzimati barem onoliko koliko se oni koji ne vjeruju zauzimaju za iluzorno/nestvorno zemaljsko sutra.

Isus nas stavlja pred ovaj izbor/suočenje i rukom pokazuje na našu nedosljednost/nesklad! Pravedno je onda da nas oni koji ne vjeruju ismijavaju i izruguju se našoj religioznosti: ali krivnja je naša, i samo naša.

O, kada bismo u našem vjerskom životu djelovali s uvjerenjem i odlučno, kolike bi osobe promišljale i ozbiljno se propitivale o vrijednosti naših izbora/odabira! O, kada bismo činili različite žrtve za našeg Gospodina, kolike osobe bi nas više cijenile/poštivale i sve više naslućivale važnost koju Bog ima u našem životu! Zar to ne bi već bio veliki apostolat i veliki primjer?

Isus nastavlja: *Napravite sebi prijatelje od nepoštena bogatstva pa kad ga nestane da vas prime u vječne šatore.* (Lk 16, 9)

Isus sada uzima u obzir jednu od najvećih prepreka koja zaustavlja čovjeka na putu prema nebu: novac; novac koji je simbol čitavog jednog svjetonazora svedenog na tjelesnu i zemaljsku strast/požudu. Odbacimo taj idol!

Novac se upotrebljava za/na dobro, ovozemaljska bogatstva vrijede samo kao "sredstvo" kojom možemo "kupiti" istinsko bogatstvo koje je s onu stranu života.

Dakle, tko nešto ima, tko posjeduje bogatstvo (ne samo novac! Bogatstvo je i inteligencija, kultura, zdravlje, jakost/snaga...) neka sve uloži u ljubav/milosrdje/milosrdnu ljubav: puno je mogućnosti, bezbrojne su prilike. Siromaštvo susrećemo u tisućama oblika i u različitim licima: pa ipak – kaže Isus – ako možeš nešto učiniti, siromaštvo je sjajna prilika za milosrdnu ljubav.

O, kad bismo imali otvorene oči i spremno srce! Ne bi nam nedostajalo prilika da postanemo sveti.

Isus zaključuje strogim upozorenjem: *Ne možete služiti Bogu i bogatstvu!* (Lk 16, 13) Potrebno je izabrati "gospodina" / "gospodara", potrebno je živjeti za nekoga: čovjek se treba usmjeriti prema jednom pravcu jer je takav stvoren: da bi tražio!

Kakav je pravac/smjer koji smo mi izabrali? Tko je "gospodar" našega života? Za koga živimo?

Koliko puta je ponos/oholost i samo oholost bila naš jedini gospodar; koliko puta je ljudski interes bio pokretač svih naših djelovanja; koliko puta je novac pravi "bog" kojemu sve i svih žrtvujemo!

Ne, potrebno je odabrat Gospodara/Gospodina koji spašava i odbaciti idole koji nas zavaravaju. Ispod Isusovih riječi stoji veliki poziv na dobrotu i milosrdje: *Izaberite Gospodina jer ovo je vaše dobro i vaš mir.* Koliko/kako je aktualno i koliko/kako je hitno ovo Isusovo učenje! Dok se umnažaju oblici zarađivanja, dok se ljudi bore za štetan suvišak, dok se druge ubiju da bi se sebi osiguralo više novca, kako je lijepo staviti se na stranu mudrosti Božje i uzviknuti još jače: blago siromasima!

Dok se obitelji dijele zbog naslijedstva, dok su starci isključeni/marginalizirani jer ne proizvode, dok su ljudi s posebnim potrebama odbačeni jer su teret i ne donose prihod, kakva je hrabrost ponavljati: čovjek ne vrijedi zbog onoga što posjeduje, čovjek ne vrijedi zbog onoga što proizvodi!

Klonite se i čuvajte svake pohlepe: koliko god netko obilovao, život mu nije u onom što posjeduje. (Lk 12, 15)
Bezumnič! Već noćas duša će se tvoja zaiskati od tebe! A što si pripravio, čije će biti? (Lk 12, 20)

Čovjek je vrijedan jer je Božji sin i njegovo je najveće blago imati srce dostoјno Boga: srce ispunjeno (milosrdnom) ljubavlju.

Neka nam ne ponestane ovog bogatstva jer ono je istinsko blago. Druga bogatstva nam u trenutku prolaze kroz ruke i nikada neće biti naša.

Tiskana i audio-video izdanja MORH-a možete kupiti po pristupačnim cijenama u trgovini vojnom opremom "Hrvatski vojnik" u Zvonimirovoj ulici 5 u Zagrebu, te kantinama tvrtke "Pleter-usluge d.o.o.": vojarna "Croatia" i hotel "Zvonimir" u Zagrebu; vojarna "Pukovnik Predrag Matanović" u Petrinji; kantine HVU-1, Požega 1 u Požegi; Gašinci u Đakovačkoj Satnici; Bosut u Vinkovcima; Zemunik u Zadru; Knin 1 u Kninu; Lora 2 u Splitu i u hotelu "Rakitje" u Rakitju.

Knjige

Pozdrav iz Chagcharana
10 godina sudjelovanja RH u međunarodnim mirovnim misijama
Suvremeno oklopništvo
Hrvatski vojnik u službi zajednice

Fotomonografije

Mirovna misija Chad
Od branitelja domovine do čuvara svjetskog mira
Vojska pobjednika – s ponosom u budućnost

DVD

Hrvatska kopnena vojska
20 godina Tigrova
Bljesak - 5 minuta za sjećanje
Krila oluje
Zanimanje vojni pas
Mirovna misija Chad
Čuvari svjetskog mira
Oluja - 5 minuta za sjećanje
15 godina operacije Maslenica
Kadetski bal
Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape

CD

Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape
Hrvatske koračnice
Domovini s ljubavlju

